

ave maria

**GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA**

GOD. XXXI., br. 2 (88) 2012.

S A D R Ž A J

Riječ č. majke	3
Iz Uredništva AM	5
Glas Crkve: Porta fidei – Apostolsko pismo Pape Benedikta XVI. (s. Slavka S.)	6
Nadbiskup Alessandro D'Errico novi nuncij u RH (s. Slavka)	8
Iz Tajništva Kongregacije (s. Rahela R.)	9
IDI – Proslava sv. Katarine u Splitu (Danira M., s. Barbara, B. Marina K.)	14
Nedjelja Dobrog Pastira u Virju (OP)	24
S razdraganom djecom „Bambi“ (s. Cecilia Š.)	25
Nova evangelizacija u post-modernom društvu (OP)	26
Fr. Srećko Koralija zaređen za svećenika (OP)	26
Fr. Anto Gavrić novi-stari provincijal HDP (OP)	27
Prvo nezaboravno hodočašće u Kotor (s. Milena F.)	28
Proslava Bl. Ozane u Zagrebu (s. Slavka S.)	29
Promišljanje o molitvi (s. Ivana Pavla N.)	30
Ostale vijesti iz domaće i međunarodne OP obitelji (www.dominikanci.hr i s. Slavka S.)	35
Narav dominikanske duhovnosti (o. Marijan B.)	45
Razgovor s kard. Cottierom (preveo Mirko V.)	49
Da se bolje upoznamo: o. Anto Gavrić (www.dominikanci.hr)	52
Velikani OP reda: fr. M. Dominik Chenu (Ivan A.)	54
Što ima nova u kat. knjižarama: (sabrala s. Slavka S.)	57
Što kažu naše najmlađe: Hvaljen Isus i Marija (Željka B.)	63
To sam ja (Dolores M.)	63
Hvaljen Isus (Katarina R.)	64
Hodočašće Drinskim mučenicama (Dolores M)	64
Sestre dominikanke u novoj pustolovini (Katarina R.)	66
Kraljice mira, moli za nas (Josipa O.)	67
Virtualno u službi zajedništva (s. Ivana Pavla N.)	68
Zeleni kutić (s. Maja Karmela S.)	69
Stranice povijesti: Život i djelo o. Miškova, nastavak (Ivan A.)	72
Naši pokojnici: s. M. Nela Sente (s. Slavka S.)	85
Milena Bulat (S. Milanka N.)	88
Meditativni kutak: Koji se uzvisuje, bite će ponižen (s. Katarina M.)	90
Razbibriga	92

GLASILLO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA
Uređuje: s. Slavka Sente, Zagreb, Kruse 44/a
Tel. (01) 6129-210; e-mail: ssente@inet.hr ili slavka.sente@gmail.com
Lektorica: Andja Jakovljević

Drage sestre,

Ovih vrelih ljetnih dana često se susrećemo sa riječju „gužva“.

Gužva je na cestama, u zračnim i trajektnim lukama, gužva na ulicama, u trgovinama, u novinama i časopisima, na internetskim stranicama...

Pitam se, ima li ta riječ samo formalno značenje povezano uz razdoblje godišnjih odmora? Tko stvara te gužve, čovjek ili okolnosti, automobili ili nedostatak vremena....!? Čovjek u ovom materijaliziranom vremenu, postaje predmet. Nitko ga za ništa ne pita ... postaje tema svih rasprava, a sam nema pravo glasa na nijednoj od njih!?

Što se to događa s našim društvom u ovom „naprednom“ 21. stoljeću kojim samoupravljujaju elitni pojedinci koji sebe stavljaju na mjesto Boga, a Boga svim silama guraju i brišu iz svih pora civilizacije?

Obitelj, ta osnovna jedinka društva, izgubila je svoje pravo mjesto i značenje, a na političkoj sceni vrte se junaci nekih „čudnih parada“ koje traže svoja prava, a u isto vrijeme gaze moral i prava većine.

Iz svega što ga pritišće i muči čovjek pokušava pobjeći. Bira mjesta odmora i tisine kako bi obnovio snagu da bi se mogao nositi sa životnim zadacima. Želi vratiti izgubljeni mir i radost, obnoviti polet za novi početak, ili nastavak već započetog rada... Svima nam je poznato da to uspijeva tek nekolicini i to ako posve isključe sva moderna sredstva komunikacije /mobitele, Internet, I phone.../ čiji smo robovi odavno postali.

Vjerujem, sestre, da se većina vas „otisnula“ na godišnji odmor i pokušava premorene stanice svojeg bića obnoviti i pripremiti za nove korake apostolskog djelovanja. „**Biti apostol, je način života a ne posao**“, rekao je naš sv. Otac Dominik. Apostoli su oni koji su ga pratili „*sve vrijeme koje Gospodin Isus provede s njima*“ (Dj 1,21). On ih

je pozvao, išli su s njim, slušali ga, odmarali se i molili s njim, s njim raspravljali i On ih je poslao. Zato je naš poziv apostola i propovjednika prvenstveno u onome što zračimo i isijavamo svojim životom.

I naš odmor i naš rad trebaju ostati u trajnoj vezi s Bogom i bližnjim na kojeg smo upućene. Brat dominikanac, fr. Timothy, na jednom mjestu piše „*Ako nam zahtjevi našeg apostolata priječe da sa svojom braćom i sestrama imamo vremena moliti i jesti, živjeti s njima u radosnom ozračju, tada, ma koliko bili zauzeti, nećemo biti apostoli u punom smislu te riječi.*“ Previše je egoizma i materijalizma u današnjem društvu. Na žalost, polako se uvlače i preko samostanskih zidova. Ne dozvolimo, sestre, da nam se to dogodi, već slijedimo Kristov primjer. Prolazio je obalama Galilejskog mora, Judejskim gorjem i ravnicama, jeruzalemским ulicama i trgovima čineći dobro, propovijedajući, ozdravljujući ... a zatim bi se povlačio u osamu i tišinu osluškujući Očevu blizinu i ljubav kroz povezanost i sjedinjenje u molitvi.

U osami i molitvi odmarao je duh i tijelo, „hranio“ se nebeskom hranom da bi mogao izdržati i ustrajati na Očevom putu.

Sestre, ne vraćajmo se s naših praznika odmorenog tijela, a umorne duše. Neka duhovne strune naše duše trajno budu „naštimane“ za Stvoriteljevu ruku čijoj ćemo ljubavi i dobroti prepustiti učinjeno i posijano kroz minule dane. Svoje radne susrete natapajmo poniznom molitvom radujući se žetvi u Njegovoj vječnosti. Neka vam, sestre, budu plodni i životvorni ovi dani odmora, kako bi se obnovljena i odmorena duha i tijela vratile svojem apostolatu, ne riječju već primjerom života, ljubavi i dobrote tamo gdje ste posijane i poslane. Svakodnevno vas na tom putu pratio zagovor nebeskog Učitelja i našeg sv. Oca Dominika. Vaša u Kristu

s. Dolores, OP

IZ UREDNIŠTVA AVE MARIA

Drage moje čitateljice i čitatelji,

Žena propovjednica. O tome se ove godine naveliko govori i piše. Što to, zapravo, znači? Je li to nešto novo? Tko su žene propovjednice? Gdje i kome one mogu propovijedati? Takva i slična pitanja postavljamo si tijekom ove godine, koja je u dominikanskom redu obilježena kao Godina žene propovjednice. Na mnogim su mjestima, tijekom ove godine, sestre doslovno primijenile ovo poslanje. No, želimo vjerovati da svaka dominikanka, ne samo ove godine, propovijeda na svom radnom mjestu, zanimanju, mogućnostima, mjestu i vremenu, ljudima i s ljudima s kojima je okružena. Kako? Onako kako je to činio i Dominik: s Bogom, o Bogu i za Boga.

Pozvane smo, dakle, *ići Kristovoj braći i navijestiti im* da je On živ, tu među nama, u nama i po nama.

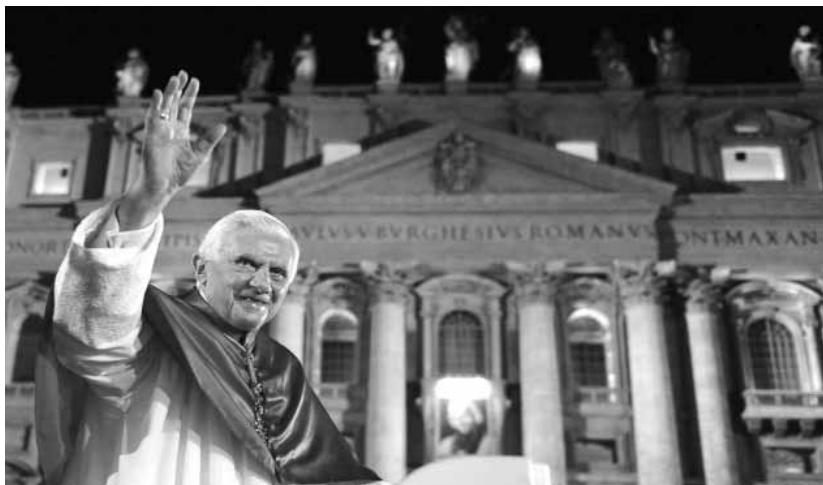
Na ovim stranicama našega lista, Ave Maria, naći ćemo brojne vijesti i obavijesti, poticaje i podrške iz naše dominikanske obitelji, a sve s ciljem što boljeg povezivanja i naviještanja. Ali ne zaboravimo, što više dajemo svoj doprinos dominikanskoj, a i cjelokupnoj ljudskoj obitelji, to će i ovaj list AM biti sadržajniji i bogatiji.

Bogu hvala, naše najmlađe, počevši od kandidatica pa do svake juniorke, sve više shvaćaju svoje dominikansko poslanje. Udružimo se još više u molitvi da bi bilo što više pravih, Božjih suradnica i navjestiteljica. Ako to činimo s Marijinom krunicom u ruci, Dominikovim žarom u srcu, ponizna duha, plodova na našim dominikanskim njivama neće nikada nedostajati. Svima od srca želim ustrajno sijanje dobrog sjemena, ma gdje bili!

Urednica

APOSTOLSKO PISMO PAPE BENEDIKTA XVI. »VRATA VJERE« (Porta fidei) – Papa najavio Godinu vjere –

»'Vrata vjere' koja uvode u život zajedništva s Bogom i omogućuju ulazak u njegovu Crkvu, uvijek su nam otvorena. Taj se prag može prekoračiti kad se Božja riječ naviješta i kad srce dopušta da ga oblikuje milost koja preobražava. Proći kroz ta vrata znači započeti put koji traje cijeli život« - od krštenja do »prolaska kroz smrt u vječni život«.

Tim je riječima papa Benedikt XVI. započeo svoje apostolsko pismo u obliku motuproprija (»motu proprio« - po vlastitu nahođenju) »Porta fidei - Vrata vjere«, kojim je i službeno najavio Godinu vjere. Godina vjere započet će 11. listopada 2012. godine, a završit će 24. studenoga 2013. godine, na svetkovinu Krista Kralja.

Govoreći na završetku skupa o novoj evangelizaciji u Vatikanu, Papa je, između ostaloga, obrazložio razlog proglašenja Godine vjere, te je s tim u svezi rekao: „Sluga Božji Pavao VI. progasio je sličnu Godinu vjere 1968., prigodom tisuću devetstote obljetnice mučeništva apostola Petra i Pavla i u razdoblju velikih kulturnih preokreta. Budući da je proteklo pola stoljeća od otvorenja Koncila, vezanog uz sretnu uspomenu na blaženog Ivana XXIII., smatram da je

uputno dozvati u svijest ljudi ljepotu i središnje mjesto vjere; poticaj je to da je se ojača i produbi kako na osobnoj tako i na zajedničkoj razini, i to ne toliko u slavljeničkoj, već više u misijskoj perspektivi.“ Papa nadalje ističe važnost puta vjere prema radosnom susretu s Kristom, a pedeseta obljetnica početka Drugoga vatikanskoga sabora te dvadeseta obljetnica Katekizma Katoličke Crkve

prikladne su okolnosti koje upućuju na produbljivanje i življene vjere te radosno svjedočenje.

Javno isповједati vjeru

»U toj sretnoj prigodi«, piše nadalje Papa u apostolskom pismu, nakon što je pojasnio razloge proglašavanja Godine vjere, »želim pozvati subraću biskupe iz čitavoga svijeta da se ujedine s Petrovim nasljednikom... kako bismo se spomenuli dragocjenoga dara vjere. Željeli bismo tu godinu slaviti na dostojan i plodan način. Valjat će snažnije promišljati o vjeri kako bi se svim vjernicima u Krista pomoglo da njihovo prianjanje uz evanđelje bude svjesnije i snažnije, nadasve u času duboke promjene kao što je ova koju čovječanstvo sada proživljava. Imat ćemo prigodu isповједati vjeru u Gospodina Uskrsloga u našim prvostolnicama i u crkvama po svem svijetu; u našim domovima i u našim obiteljima, kako bi svatko osjetio snažnu potrebu da vjeru od davnina bolje upozna i da je prenese budućim naraštajima. Redovničke zajednice, kao i župne, te sve stare i nove stvarnosti u Crkvi, pronaći će načina da, u ovoj godini, javnim učine isповijedanje *Creda*.«

Razlog: Duboka kriza vjere zahvatila mnoge
Papa je iznio razloge za takav poziv. Potrebno je, danas, u ovome času, »ponovo otkriti hod vjere«, kako bi snažnije izašli na vidjelo »radost i novo oduševljenje za susret s Kristom«. Naime, »događa se nerijetko da se kršćani više brinu za društvene, kulturne i političke posljedice svojega zauzimanja, držeći da je vjera i dalje očita prepostavka zajedničkog življenja. A zapravo ta prepostavka ne samo da više nije takva, nego štoviše biva i nijekana. Dok je u prošlosti bilo moguće prepoznati jedinstveno kulturno tkivo, naširoko prihvaćeno u njegovu prizivanju na vjeru i na vrijednosti koje su njome nadahnute, danas se čini da u velikim društvenim poljima više nije tako, zbog duboke krize vjere koja je zahvatila mnoge osobe«.

Sveti Otac je nadalje podsjetio da će se upravo u listopadu iduće godine u Vatikanu održati Opće zasjedanje biskupske sinode koje će se baviti »Novom evangelizacijom za prenošenje vjere«. Taj će događaj biti »dobra prigoda da se čitavo Crkveno tkivo uvede u vrijeme osobitog promišljanja i novog otkrivanja vjere«. »Kristova ljubav koja ispunja naša srca tjera nas da evangeliziramo.«

Ispovijedanje znači javno svjedočenje

Benedikt XVI. je podsjetio da nije prvi papa koji je sazvao Crkvu na proslavu Godine vjere. Učinio je to njegov prethodnik Pavao VI. godi-

ne 1967, dakle upravo nakon Drugoga vatikanskog koncila, i to kao »poslijekoncilski slijed i potrebu, vrlo svjestan velikih poteškoća onoga vremena, nadasve glede isповijedanja prave vjere i njezina ispravnog tumačenja«. I sam Koncil istaknuo je potrebu trajne obnove Crkve (pri čemu je »obnova« sve vjernije suočavanje Kristu), a upravo je na tom tragu i Godina vjere. Ona je »poziv na istinsko i obnovljeno obraćenje Gospodinu, jedinom Spasitelju svijeta«.

»Želimo da ta Godina u svakom vjerniku potakne čežnju da isповijeda vjeru u punini i s obnovljenim uvjerenjem, povjerenjem, nadom. Bit će to također dobra prigoda da se ojača slavljenje vjere u liturgiji, osobito u euharistiji... Istodobno želimo da i životno svjedočanstvo vjernika raste u svojoj vjerodostojnosti«, rekao je Papa. Pozvao je i na promišljanje o nekim bitnim aspektima vjere. Među njima je sam čin vjere. Vjera podrazumijeva prihvatanje određenih sadržaja, vjerskih istina, ali i njihovo prihvatanje »srcem« koje je otvoreno »milosti koja omogućuje da se imaju oči za pogled u dubinu, kako bi se shvatilo da je ono što se naviješta Božja riječ«. »Ispovijedanje ustima... uključuje javno svjedočenje i zauzimanje«. Napokon, »vjera je istodobno osobni čin i čin zajednice« (crkvena dimenzija). Posebno veliku pozornost Papa je posvetio Katekizmu Katoličke Crkve, kao »dragocjenom i nužnom pomagalu«, posebno u Godini vjere.

U Vatikanu predstavljen program za Godinu vjere

U tiskovnom uredu Svetе Stolice predstavljen je plan za Godinu vjere, koja započinje 11. listopada 2012. a završava 24. studenoga 2013. na svetkovinu Krista Kralja.

Napravljen je poseban logo Godine vjere: barka koja predstavlja Crkvu na valovlju, te križ kao jarbol zajedno sa slovima IHS koja označavaju Euharistiju. Otvorena je i internetska stranica Godine vjere.

Kalendar Godine vjere obuhvaća različite događaje bilo da se radi o proslavi dana mladeži u Rio de Janeiru, bilo da je riječ o susretima krizmanika, redovnika i redovnica, bilo da je riječ o proglašenju svetima mučenika vjere i tako dalje.

„Samo se vjerujući raste u vjeri i samo se vjerujući vjera jača“, piše Papa u svom pismu *Porta fidei*, stoga će i tijek svih zbivanja u Godini vjere uvelike pomoći u radosnom življenju i svjedočenju vjere u ovom nevjernome svijetu.

NASTUPNO MISNO SLAVLJE APOSTOLSKOG NUNCIJA U RH NADBISKUPA D'ERRICA

Papa Benedikt XVI. imenovao je 21. svibnja 2012. nadbiskupa Alessandra D'Errica, svojim predstavnikom, odnosno, novim apostolskim nuncijem u Republici Hrvatskoj. Mons. D'Errico svoju je novu službu započeo svečanim euharistijskim slavljem u zagrebačkoj katedrali u nedjelju 8. srpnja 2012.

Nadbiskup Alessandro D'Errico rođen je u Frattamaggioreu (Napulj, Italija) 18. studenoga 1950. godine. Zaređen je za svećenika 24. ožujka 1974. te inkardiniran u biskupiju Aversa. Diplomatsku službu Svetе Stolice obavlja na Tajlandu, u Brazilu, Grčkoj, u Prefekturi papinskog doma, a kasnije u apostolskim nunciaturama u Italiji i Poljskoj. Za apostolskog nuncija u Bosni i Hercegovini imenovan je 21. studenoga 2006., a 17. veljače 2010. i u Crnoj Gori.

Za vrijeme mise u katedrali, nuncij D'Errico je u homiliji prenio posebni blagoslov Svetoga Oca, te je između ostalog poručio: "U procesu nove evangelizacije, toliko važne Njegovoj Svetosti i ovom episkopatu, od sada pa nadalje, jamčim da će biti sretan ako mognem bilo što učiniti sa svoje strane u zajedničkom traženju

poticaja i prijedloga koji – u višestoljetnom iskustvu vjere ove zajednice – dopuštaju Crkvi u Hrvatskoj da bude vjerna svojem poslanju te nastavi svoju prisutnost u kulturi i društvu. Rado će dati svoj doprinos plodnoj suradnji s vlastima i civilnim institucijama. Uvjeren sam da ćemo moći dobro surađivati sa svim osobama dobre volje, u ozračju otvorenog, pozitivnog i konstruktivnog dijaloga: dijaloga koji, ovdje, kao i drugdje u regiji – mora po strani ostaviti napetosti koje su naslijedene u nedavnoj prošlosti i vrednovati više ono što je zajedničko nego li ono što razdvaja".

Apostolski nuncij je imao susret i s redovnicima i redovnicama u sjedištu HKVRPP-a u srijedu 18. srpnja. Tom je prigodom osobito naglasio vrijednost eshatološkog svjedočanstva koje posvećene osobe daju Crkvi i svijetu. "U svim zemljama u kojima sam bio imao sam dobru suradnju s posvećenim osobama, a takvu suradnju i odnose želim ostvariti i u Hrvatskoj", poručio je okupljenim predstavnicima HKVRPP-a. Predsjednik HKVRPP-a o. Vinko Mamić zahvalio je nunciju na posjetu, podsjetivši na kako dobru suradnju s dosadašnjim nuncijem nadbiskupom Mariom Robertom Cassarijem te izrazio uvjerenje da će se dobra suradnja između Apostolske nunciature i HKVRPP-a nastaviti.

Dopredsjednica HKVRPP-a s. Jasna Lučić obećala je molitvenu potporu novom nunciju i izrazila želju da će redovništvo i dalje biti aktivni čimbenik eklezijalnog života Crkve u Hrvata.

Uz interes za uvjete u kojima djeluje HKVRPP, nuncij se zanimalo za rad, postignute rezultate i planove za budućnost.

KRONOLOŠKE ZABILJEŠKE IZ TAJNIŠTVA KONGREGACIJE

Drage sestre,

u devet godišnjoj pripravi na 800. obljetnicu Reda propovjednika, ova je godina posvećena temi - dominikanke i propovijedanje - *Idi javi mojoj braći!*, Zato su upriličena mnoga događanja vezana uz ovu temu. Neka od njih naći će, tek kratko zabilježena, a o nekim nešto više, a neka će se tek dogoditi. Neka nas svih vodi ista misao i želja da svojim životima i djelima kročimo kroz ovaj život i javljamo svima da je Bog među nama, da ljubi svakoga od nas. Po zagovoru sv. oca Dominika neka se ta Radosna vijest nastani najprije u nama, da bismo je mogli prenositi i drugima.

U svakoj živoj zajednici, pa tako i u našoj, nižu se događaji iz dana u dan. Od proteklog smo razdoblja zabilježili sljedeće:

14. travnja održana je redovita sjednica Vijeća u Korčuli.

21. travnja održan je susret mladih Dubrovačke biskupije u Kuni na otoku Pelješcu kao bliža priprava za Nacionalni susret mladih u Sisku. Geslo susreta bilo je „Ja sam trs, a vi lože“. Euharistijsko slavlje predvodio je dubrovački biskup, mons. Mate Uzinić. Na susretu se okupilo više stotina mladih sa svojim voditeljima. U bogatom, duhovno korisnom programu sudjelovala je učiteljica novicijata s. Mihaela Viher i kandidatice: Dolores, Marina, Mirna i Katarina.

22. travnja započelo je trodnevnlje u čast sv. Marka u Korčuli. Prvoga dana pjevala su djeca iz vrtića zajedno sa školskom djecom, te nakon sv. mise zajedno su otpjevali nekoliko pjesama. Drugoga dana sestre su pjevale na misi i nakon mise predvodile klanjanje za zvanja u našoj biskupiji.

24. travnja započelo je u našoj zagrebačkoj zajednici u župi Krista Kralja tradicionalno trodnevnlje u čast Bl. Hozane. Budući je ova godina posvećena temi „Dominikanke i propovijedanje“ kao priprava za 800. obljetnicu utemeljenja Reda, ovo trodnevnlje je trebalo ići u tom smjeru.

Prvoga dana je misno slavlje predvodio o. Zvonko Džankić, a nakon toga je održao predavanje za mlade.

Drugoga dana je misno slavlje bilo upriličeno djeci i njihovim roditeljima. Misno slavlje je također predvodio o. Džankić, pjevala su djeca iz našeg dječjeg vrtića, a nakon misnog slavlja izvela su kratak prikaz *Drvo ima srce*.

Trećega dana je misno slavlje predvodio o. Marinko Zadro, a nakon toga je s. Ivana Pavla je održala predavanje na temu *Razmišljanje o molitvi*.

Na sam dan bl. Hozane euharistijsko slavlje predvodio je vlč. Zlatko Koren, upravitelj nacionalnog marijanskog svetišta u Mariji Bistrici.

24. i 25. travnja održano je 41. vijećanje redovničkih odgojitelja i odgojiteljica u Lužnici, u Duhovnom centru Marijin dvor. Okupilo se oko pedesetak sudionika koji su uz pomoć predavača razmišljali na temu: „Odgoj za emocionalnu zrelost“

Na skupu je sudjelovala s. Mihaela Viher, učiteljica novicijata.

26. travnja započelo je trodnevnlje u čast sv. Katarine Sijenske u Splitu.

Sestre u Splitu: s. Pavla i s. Fidelis, zajedno sa s. Jakicom iz Šibenika, na poseban su način osmisile ovo trodnevnlje u okviru priprave na osamstoljetni jubilej Reda.

Prvoga dana je bilo klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom.

Drugoga dana film o sv. Katarini Sijenskoj.

Trećega dana u 15.30 s. Jaka Vuco animirala je „Infoteku“ o dominikanskim svećima za djecu. U 17 sati započelo je predavanje koje su imale: Marina Katinić, kandidatica, na temu „Sv. Katarina početkom 21. stoljeća“ i Danira Matijaca, novinarka – „Žena i propovijedanje“. Sestre i kandidatice animirale su misu svojim pjevanjem.

29. travnja svečanu Euharistiju predvodio je fr. Žarko Relota.

27. travnja s. Zorka i s. Milena pridružile su se sestrama, braći i hodočasnicima iz Dubrovnika koji su išli u Kotor. S njima je bio i dubrovački biskup mons. Mate Uzinić.

29. travnja u nedjelju Dobrog Pastira, kada cijela Crkva na poseban način moli za duhovna zvanja, s tom su nakanom išla u Virje, u župu sv. Martina, braća dominikanci – fr. Jozo Čirko i fr. Mato Bošnjak, zajedno s dominikanskim klericima. U toj župi djeluju naše sestre, Cecilijsa i Josipa.

Poslije podne je došlo nekoliko naših sestara iz Trnja koje su priredile poseban program za mlade. Klerici su izveli dvije predstave iz života sv. Dominika i bl. Augustina Kažotića.

30. travnja i 1. svibnja održan je susret ujedinjenih povjerenstava za promicanje redovničkih zvanja Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Bila je prisutna s. Ana Begić predsjednica Povjerenstva za promicanje duhovnih zvanja u Hrvatskoj i BiH. Susret je održan u franjevačkom samostanu u Splitu, na Trsteniku.

5. svibnja Hrvatska dominikanska provincija organizirala je četvrto hodočašće kruničara u Mariju Bistrigu. Dva autobusa hodočasnika dovela je i s. Slavka koja vodi kruničare u više župa. Hodočastile su i naše sestre iz Trnja. Koncelebriranu sv. misu u svetištu predvodio je provincijal o. Anto Gavrić.

6. svibnja s. Slavka Sente je, na poziv župnika vlč. Ivice Berdika, u župi Botinec, u Zagrebu, govorila na svim misama o ljepoti redovničkog poziva, s posebnim osvrtom na sv. Katarinu Sijensku i Bl. Ozanu Kotorsku.

5. i 6. svibnja održan je susret hrvatske katoličke mladeži u Sisku. Geslo susreta bilo je „U svjetlosti hodimo“ (1 Iv 1,7). Misno slavlje predvodio je kardinal Josip Bozanić uz dvadesetak biskupa. Okupilo se oko 25000 mladih. Na susretu su bile

s. Josipa Otahal i s. Ana Begić. Domaćin sljedećeg susreta mladih 2014. godine biti će Dubrovnik.

13. svibnja. fr. Karlo Posavec proslavio je 50. obljetnicu redovničkih zavjeta u crkvi sv. Dominika u Dubrovniku. Svečanu euharistiju predvodio je provincijal

o. Anto Gavrić. Na slavlju su bile s. Tea Mišić i s Dijana Bačak.

15. svibnja – vratila se s. Imelda Cindrić iz Kanade u Hrvatsku. Po odredbi redovničkih poglavara, premještena je iz naše kanadske zajednice u Sherbrooku u samostan bl. Ozane, u Zagreb. Neka je Gospodin blagoslovio i prati u sve dane života u *Lijepoj našoj*.

18. i 19. svibnja održan je susret juniorki u Zagrebu, u Granešini. Tema seminara bila je „Virtualno u službi zajedništva“ Voditelji su bili: vlč. Ivan Miklenić i

fr. Mirko Mataušić. Na ovom su susretu bile prisutne sve naše juniorke.

Od 16. - 19. svibnja č. Majka s. Dolores Matić imala je Kanonsku vizitaciju u Splitu, u samostanu sv. Martina i sv. Katarine na Škrpama, a u sestarskoj zajednici sv. Dominika 23. i 24. svibnja.

Od 24. - 26. svibnja č. majka s. Dolores Matić pohodila je zajednicu sestara u Šibeniku te imala Kanonsku vizitaciju.

24. svibnja u crkvi sv. Nikole na redovitom susretu trećeg svjetovnog dominikanskog Reda, s. Blaženka Rudić imala je prezentaciju o svetim ženama dominikanskoga reda, a Marina Katinić održala je predavanje na temu „Sv. Katarina početkom 21. stoljeća“

25. svibnja s. Blaženka Rudić i s. Barbara Bagudić bile su na susretu s roditeljima vjerouačne djece u Žrnovu, gdje je s. Blaženka imala prezentaciju o svetim ženama dominikanskoga reda, a s. Barbara održala predavanje na temu: „Majčinstvo – ženin dar i zadatak“

26. svibnja u našem samostanu u Korčuli bila je duhovna obnova za djevojke. Voditeljice susreta bile su s. Blaženka Rudić, s. Barbara Bagudić i Marina Katinić. Tema duhovne obnove bila je “Vi ste hram Duha Svetoga“.

26. svibnja, ovogodišnji predškolci iz vrtića „Andeli čuvari“ iz Korčule bili su na jednodnevnom izletu u Dubrovniku, gdje su ih braća i sestre ugostili s velikom ljubavlju. Od srca hvala!

2. lipnja održana je redovita sjednica Vijeća u Zagrebu.

2. lipnja bilo je redovito hodočašće dječjih vrtića grada Zagreba u Mariju Bistrigu. Euharistisko slavlje su animirala svojim pjevanjem djeca iz dječjeg vrtića Bl. Hozana, pod ravnanjem s. Antonije Matić.

3. i 4. lipnja č. Majka je imala Kanonsku vizitaciju u Subotici.

5. i 6. lipnja bila je Kanonska vizitacija č. Majke u Virju.

7. lipnja fr. Srećko Koralija zaređen je za svećenika u Fribourgu, a 10. lipnja imao je i mlađu misu za tamošnje Hrvate, gdje fr. Srećko studira i aktivno djeluje.

7. lipnja č. majka s. Dolores Matić posjetila je sestre u Pregradi, a 8. lipnja sestre u Kontakovoj.

9. lipnja u Domu kulture bila je završna priredba ovogodišnjih predškolaca DV *Andeli čuvari*.

9. lipnja Vijeće za posvećeni život organiziralo je izlet - hodočašće dubrovačkih redovnika i redovnica Drinskim mučenicama u Sarajevo. Bile su i naše s. Severina, s. Mihaela, Dolores, Marina i Mirna.

15. lipnja došla nam je nova kandidatica Željka Bojanović iz Tuzle.

14. i 15. lipnja, po želji dubrovačkog biskupa mons. Mate Uzinića, održani su dani posta i pokore za dubrovačku biskupiju, te dan i molitve i klanjanja za posvećenje svećenika, redovnika, redovnica i svih vjernika i za nova duhovna zvanja.

16. lipnja je nakon četrnaest godina održan biskupijski susret župnih dječjih zborova “Zlatna harfa”, u Domu kulture u Blatu. Nastupilo je sedam zborova. Među njima su bila i dva zbora koji vode naše sestre: zbor „Lanterna“ župe sv. Marka iz Korčule koji vodi s. Blaženka Rudić i zbor „Dominik“ iz Vela Luke koji vode s. Tješimir Bešlić i Danijela Cetinić.

17. lipnja preč. Alojzije Žlebečić, župnik župe Krista Kralja, na zagrebačkom Trnu, proslavio je 40. obljetnicu svećeništva. Naše sestre, koje djeluju u toj župi, sudjelovale su u pripremi i organizaciji prigodnog programa. Vrhovna poglavarica s. Dolores Matić, poslala je slavljeniku, u ime svih sestara, prigodnu čestitku.

Od 17. do 23. lipnja održane su duhovne vježbe u Korčuli, voditelj je bio o. Zdravko Knežević, isusovac iz Osijeka.

Od 19. do 25. lipnja održan je Kapitul braće na Bolu. Za novog provincijala izabran je i potvrđen od Učitelja Reda p. Anto Gavrić. Čestitamo!

22. lipnja posjetili su nas članovi udruge Eko-spiritusta koja organizira, vodi i potiče razne

sadržaje duhovnog, planinarskog i eko-etno karaktera. Udruga broji oko 800 članova, a njih oko stotinu bilo je s nama u poslijepodnevnom druženju, upoznavanju i molitvi.

20. lipnja održan je susret za roditelje na temu: „Obitelj - sustav vrijednosti i fenomen odgoja“. Predavanje je održao o. Zdravko Knežević.

Od 23.- 29. lipnja održane su duhovne vježbe u Zagrebu voditelj duhovnih vježbi bio je Milan Pušec, duhovnik nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu.

29. lipnja kandidatica Dolores Munitić ušla je u postulaturu. Neka je prati Božji blagoslov!

29. lipnja s. Blaženka Rudić, s. Barbara Bagdić i Marina Katinić predstavile su se na Radio Korčuli i najavile novu radio emisiju koju će same voditi svaki drugi petak u 15 sati. Emisija se zove "Što kaže žena – bogatstvo različitosti"

Od 1. – 7. srpnja u Zagrebu su održane i druge duhovne vježbe. Voditelj je bio o. Iko Mateljan OP.

3. srpnja, trećeg dana devetnice u čast bl. Marije Propetog Petković, u Blatu, na završetku svete mise nastupila su, u Domu kulture, djeca iz triju vjerskih dječjih vrtića svojim kratkim programom: DV Anđeli čuvari, DV iz Blata i DV iz Vela Luke.

10. srpnja na blagdan bl. Marije Propetog Petković svečani program započeo je u 18.30 na Plokati ispred župne crkve gdje je izveden „Blatski tanac“ i „viteška igra „Kumpanija“. U 19 sati krenula je procesija s moćima blaženice iz svetišta kroz ulice Blata. Moći je u procesiji nosio sisački biskup Vlado Košić koji je uz koncelebraciju dubrovačkog biskupa mons. Mate Uzinića i drugih svećenika i redovnika predvodio euharistijsko slavlje. Na slavlju su bile č. majka s. Dolores Matić, osam sestara i tri kandidatice.

Od 16. – 21. srpnja održan je susret dominikanki istočne i srednje Europe u Češkoj na kojem su bile s. Jaka Vuco, s. Sara Tkalcec i Marina Katinić.

ŠKOLARICE I STUDENTICE

Željka Bojanović je upisala prvi razred gimnazije u Korčuli.

Katarina Rašić završila je prvi razred Turističke škole u Korčuli.

Mirna Bosnić završila je drugi razred Turističke škole u Korčuli.

s. Josipa Otahal uspješno je položila Državnu maturu i upisala se na Katehetsko-teološki fakultet u Splitu. Čestitamo!

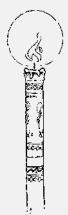
s. Marija Magdalena položila je sve ispite iz prve godine Predškolskog odgoja u Splitu. Čestitamo!

s. Kristjana Remetin ima još dva ispita na petoj godini predškolskog odgoja u Mostaru i diplomski.

s. Ivana Pavla Novina predala je zahtjev za odobrenje teme doktorskoga rada, tj sinopsis koji je prihvaćen i uspješno obranjen 16. svibnja.

NAŠE BOLESNICE

s. Nikolina Batinić pomalo se oporavlja od terapija i od svecog srca se nade i raduje kad će se ponovo vratiti na svoje radno mjesto.
s. Klara Vrlić se, nakon uspješne operacije kralježnice, zahvaljuje svima na molitvama i pomalo se uključuje u svoj redoviti samostanski posao.
S. Edita Rogina je morala ponovno operirati koljeno, te su joj promijenili protezu. Trenutno je na rehabilitaciji u toplicama.
Ostale naše bolesnice svojim patnjama *nadopunjaju što nedostaje mukama Kristovim za Tijelo njegovo, za Crkvu (Kol 1,24)*. Zahvaljujemo im na tom spasonosnom predanju i trpljenju.

NAŠE POKOJNICE

4. travnja – s. Nela Sente, milosrdnica, sestra s. Slavke Sente
24. lipnja – Milena Bulat, sestra s. Milanke Nakić

*Svima, sestrama i braći,
čestitam svetkovinu sv. Oca Dominika!
s. Rahela*

S imenom Marija

Blagoslovljena ova zemlja Hrvata,
pir u srcu i večernja rumen
jednaka onoj u Galileji kad je tvojim zagovorom
vodu naše zebnje Bog pretvorio u vino vjere.
Blagoslovljeno nek je dostojanstvo, majko Marijo,
Kojim prođosmo vjekovima u bjelini milosrđa
zagrnuvši slaboću i nježnost
plaštem tvojim plavim kao vječnost.
Blagoslovljeno sjeme, trud i koljeno, svaki dan i večer
jer nismo pjesak u vremenu, ni pepeo na vjetru
nego smo jedno s tobom, Majko,
kao kuće, kao lanac, kao pleter.
I evo djece, Kćeri Sionska, u narodu Hrvata!
Volimo ga kao duša prvu muku, tijelo prvu ranu,
dobrota svoje uspomene.
I onda kad udarci kao kiša ispiru mladost s lica.
Evo nas da se borimo dok klečimo,
da kličemo dok šutimo
da osvajamo dok se dajemo!
Skrušeni u čvrstoći koja u tvoje blage dlanove, Majko,
ukapa bol i radost.

Neven Jurica

Sabrala, prevela i priredila s. Slavka Sente

“Idi mojoj braći i javi im!”

DSI: ŽENSKO PROPOVIJEDANJE - LAIČKI DOPRINOS

Irena Larcan, dominikanska trećoredica iz Agognate, u Italiji, aktivna je članica u dominikanskoj obitelji u svojoj regiji. Kao predstavnica dominikanskih laika bila je nazočna skupu što ga je priredio Učitelj Bruno Cadore u generalnoj kuriji u Rimu, prigodom sastavljanja programa za ovu godinu dominikanskih žena propovjednica. Nakon tog susreta ona iznosi svoja razmišljanja o ženi propovjednici: „Išla sam tamo s posebnim osjećajima, čak mogu reći sa strahom i tremom u ‘svetinju nad svetinjama’ Reda, na brežuljak Aventino, gdje se nalazi generalna kurija i gdje je neko vrijeme živio Dominik. Pozvao me fr. David Kammler, međunarodni promicatelj dominikanskog laikata, da bi sudjelovala na skupu na kojem se ove godine raspravljalo o propovijedanju dominikanskih žena u Redu. U uvodnoj riječi, Učitelj Reda naglasio je da radije upotrebljava naziv evangeliziranje nego propovijedanje, kako ne bi taj naziv miješao s ministrijalnim ili institucionalnim propovijedanjem, što je svojstveno braći i svećenicima. Draga mi je slika žene nositeljice radosne vijesti, posebno kada nas mediji obasipaju tužnim i negativnim vijestima. No, bez obzira na nazivlje, svakoj od nas, ženi 21. stoljeća, upućena je riječ kao i Magdaleni: “Idi i javi mojoj braći”! Pozvane smo pričati o onome što smo vidjele svojim očima i dodirivale svojim rukama, kako bismo izašli iz svojih grobova i tražili uskrslog Spasitelja među živima. Idi i reci im da je grob prazan, da

je Gospodin opet među živima i da ga među njima treba tražiti, dostići i prepoznati. U ljudskoj Galileji, u konfuziji rasa i kultura, gdje je uvijek mjesto traženja i susreta, pozvane smo podijelile njihove radosti i nade, tuge i tjeskobe muževa i žena, njihove želje i snove. Od mene se očekuje i od svih nas da znamo pripovijedati iskustvo susreta s Gospodinom, umrlim i uskrslim. Od nas se traži da nalazimo riječi za komunikaciju na istinski i učinkovit način, da nađemo jedinu Riječi koja spašava, da pronosimo navještaj praštanja i milosrđa u gradove i četvrti. Od nas se očekuje da u šutnji budemo uz bok onima koji trpe, kojima ne trebaju riječi nego solidarnost. Meni, ženi, - svim ženama vjernicama - mojoj krhkosti, mojim slabostima, mojim strahovima, ali i mojim snovima povjerenje je poslanje biti propovjednica nade. Moja povlaštena propovjeđonica, ona mnogih žena, je svakodnevni život: obitelj, posao, župa, škola, zajednica.

U čemu nasljeđujem Dominikov gorljivi zanos za čovjeka? Njegovu hitnost da utjelovi Božju Riječ koja će postati naš život?

Isus nije ostao sjediti u sinagogi, nego je obilazio gradove i sela, nije se bojao da će zaprljati ruke. I Dominik je također ostavio sigurnost i tišinu katedrale u Osmi i sišao je među ljude da bi ih mogao ljubiti. Ne može se dijeliti radost i bol s onim koga se ne ljubi; riskira se da nudimo samo našu susretljivost, ili još gore, naše prosudbe.

Kao žene, pozvane smo naviještati Riječ, tražiti nove načine naviještanja. U svakoj se prilici moramo pokazati uvjerljive, vjerodostojne i autentične propovjednice, na ženski način. Ubaciti se u mnogovrsne situacije nepravde, nasilja i izrabljivanja. Imamo primjer u sv. Ka-

tarini Sijenskoj kako dominikanske žene mogu odgovoriti svome pozivu. Ne treba se bojati ukazivati i na ono što ne valja: „nemojte više šutjeti“. – reći će Katarina, „Vidite kako se svijet zbog šutnje izopačio“!

BETLEHEM: DSI, Int.: Sestre dominikanke u Betlehemu

Sestre dominikanke u Betlehemu vode skrb za tridesetak siromašne djece. Sr. Ellen Marzoukah opisuje stanje u tom dijelu zemlje kao vrlo kritično. Roditelji nemaju zaposlenja, osobito majke. Sestre su preuzele potpunu skrb za djecu, ali ne mogu same, traže pomoć. Nedavno

su dobile novčanu pomoć od skupine njemačkih dominikanskih laika, što im je, kako kažu, došlo kao sunce nakon prozeble noći. Bog im, u svojoj Providnosti, šalje prijatelje koji im pomažu kako bi mogle djelovati u takvim teškim okolnostima.

SPLIT - Proslava blagdana sv. Katarine Sijenske na Škrapama

BLAGDAN SVETE KATARINE SIJENSKE U SPLITU

U subotu, dan uoči blagdana sv. Katarine Sijenske, kandidatice, s. Josipa i ja, uputile smo se na proslavu zaštitnice našeg samostana u Splitu. Učiteljica, s. Mihaela nam se pridružila u Splitu, kamo je doputovala iz Zagreba. Skupili smo se tako na poziv naših dragih sestara sa Škrapom da uveličamo uočnicu i samo slavlje blagdana.

Stigli smo tako na treći dan trodnevne priprave, a u popodnevnim satima nas je čekao sadržajno bogat program. Osim nas došla je i s. Jakica iz Šibenika. Ona je naime pripremila kviz za djecu osnovnoškolskog uzrasta na temu svetice dominikanskog reda. U obliku kratke prezentacije s. Jakica je predstavila djeci nekoliko dominikanskih svetica i blaženica, a nakon toga je uslijedio kviz. Sve su ekipe bile dobre i bilo je teško izboriti se za prva tri mjesta, ali ipak smo nakon napete borbe dobili tri najbolje ekipe.

Nakon kviza i kraće pauze slijedila su tri kratka izlaganja. Prvo izlaganje imala je s. Mihaela Viher koja je govorila o našoj kongregaciji i o redu općenito. Nakon njenog izlaganja, Marina Katinić je govorila o tome što ona misli kakva bi sv. Katarina bila danas. Danira Matijaca je razmišljala o ulozi žene u Crkvi, što je

upotpunila s primjerima iz svog vlastitog života. Između izlaganja imali smo prigodu poslušati i koju pjesmu. Župski zbor pod ravnjanjem s. Pavle nam se predstavio s nekoliko pjesama, a naše Marina i s. Josipa su uz gitare otpjevale svoju autorsku skladbu „Idi javi mojoj braći.“

Nastavili smo s večernjom molitvom, koju smo molili u crkvi zajedno s vjernicima. Lijepo je bilo moliti u punoj kapeli s raspjevanim vjernicima koji su onako od srca pjevali psalme. Župljanima to nije prvi put da pjevaju psalme, u župi postoji običaj molitve časoslova u došašću i još u nekim prigodama. Vrhunac tog dana je bila euharistija koju je predvodio p. Iko Mateljan. Pod svetom misom sestre su čitale prigodne molitve sv. Katarine Sijenske.

Naš susret toga dana smo zaključili druženjem u samostanskoj dvorani uz pjesmu i prigodni domjenak.

Sam blagdan sv. Katarine Sijenske je ove godine pao u nedjelju Dobrog Pastira kad je ujedno i dan duhovnih zvanja. Taj dan su nam se pridružili i novaci koji su došli iz Dubrovnika.

Novaci i kandidatice su se kratko predstavljali na jutarnjim svetim misama, a na misi u 9 sati, koja je inače 'dječja misa' naša kandidatka Mirna Bosnić i novak Ante Kazoti su svjedočili o svom zvanju. Nakon svečane sv. Misu koju je predvodio fra Žarko Relota, uslijedio je ručak, i ubrzo naš povratak u Korčulu. Lijepo je bilo doći u Split, doživjeti zajedništvo s našim sestrama, župljanima, braćom dominikancima i ostalim svećenicima. Hvala sestrama koje su nas pozvale i sestrama koje su nam ovo omogućile.

s. Barbara Bagudić

ŽENA VELIKE VJERE I ODVAŽNOSTI

Blagdan sv. Katarine Sienske proslavile su dominikanke iz splitske župe Prečistog Srca Marijina na Škrapama trodnevnicom koja je započela u četvrtak 26. travnja večernjom svetom misom. Uslijedilo je klanjanje pred Presvetim oltarskim sakramentom i meditacija nad tekstovima sv. Katarine. Drugog dana trodnevničce nakon večernje sv. mise, koju je kao i prvog dana predvodio don Jenko Bulić, prikazan je film o dominikanskoj svetici i crkvenoj naučiteljici sv. Katarini Sienskoj.

Trećeg dana, na uočnicu blagdana, prigodnim programom obilježeno je 800 godina utemeljenja dominikanskog reda. U poslijepodnevnim satima priređen je kviz za djecu o dominikanskim sveticama koji je pripremila s. Jakica Vuco. Program proslave nastavljen je uz sudjelovanje mlađih sestara i kandidatice iz Kuće matice na Korčuli. Svjedočanstvo o odbiru duhovnog zvanja iznijela je s. Mihaela Vihar, a o ženi kao navjestiteljici radosne vijesti i propovjednici Evandelja govorila je kandidatica Marina Katinić. Kako bi danas izgledala Katarina Sienska, možemo li zamisliti neku suvremenu Katarinu Splitsku, kako bi se ona poнаšala, što bi govorila? – bila su pitanja koje je tom prigodom postavila Marina, a izlaganje je zaključila riječima p. Luka Rađe: „Kada Bog želi učiniti velike stvari bira muškarce, a kada želi učiniti nemoguće bira žene“. Marina i s. Josipa Otahal svirale su na gitari i pjevale skladbu „Idi i javi mojoj braći“ za koju su njih dvije napisale tekst i glazbu. U izvođenju pjesme posvećene sv. Dominiku pridružila im se i devetogodišnja Ana Matijaca koja je odjevena u dominikansku redovnicu svirala flautu. Lik sv. Dominika uprizorio je sedmogodišnji Karlo Kosor koji je, također odjeven u malog dominikanca, podsjetio na riječi tog velikog propovjednika i sveca. O ulozi žene u društvu, obitelji i crkvi govorila je Danira Matijaca, novinarka iz Tiskovnog ureda Splitsko-makarske nadbiskupije, podsjetivši na specifičnost doprinosa koji žena daje crkvi i svijetu. U glazbenom dijelu programa sudjelovao

je i župni zbor pod ravnanjem s. Pavle Nego-vec, nakon čega je uslijedila večernja sveta misa koju je predvodio dominikanac fra Iko Mate-ljan. „Ne bojim se za budućnost reda“, kazao je u prigodnoj propovijedi pater Iko, „jer vidim da i danas ima žena koje su spremne svjedočiti za Krista“. Zajedničkim druženjem u vjeronaučnoj dvorani dominikanke i dominikanci, te njihovi suradnici i članovi župnog zbora, zaključili su program proslave tog dana.

Sutradan, na sam blagdan koji je ujedno bio i Nedjelja Dobrog Pastira, na jutarnjoj dječjoj misi predstavili su se kandidatice i novaci dominikanskog reda, a o izboru duhovnog poziva svjedočili su Mirna Bosnić i Ante Kazoti. Svečano misno slavlje tog dana predvodio je franjevac fra Žarko Relota, a u prigodnoj propovijedi osvrnuo se na život i odvažnost sv. Katarine. Podsjetivši kako je upravo ta svetica u svoje vrijeme imala toliki utjecaj na papu da ga je uspjela privoliti da se iz Avignona vrati u Vatikan, fra Žarko je istaknuo potrebu da i danas među nama žive žene takve vjere i hrabrosti.

Danira Matijaca

Jedno od predavanja u trodnevlu u čast sv. Katarini Sijenskoj, u Splitu, održala je Danira Matijaca. Naslov njezina predavanja je: Specifičnost žene. Taj tekst donosimo u cijelosti.

SPECIFIČNOST ŽENE

Živimo u svijetu u kojem je vrlo popularan izraz *emancipacija žena*. Pod njim se najčešće misli na oslobođanje od položaja ovisnosti te stjecanje slobode i samostalnosti žena – ukratko na ravnopravnost žena i muškaraca na svim područjima ljudskog života: politike, ekonomije, obrazovanja, kulture i obitelji. To bi značilo da žene kao i muškarci imaju jednake mogućnosti razvijanja svojih ljudskih potencijala i talenta koje im je dao Bog. Što je u tome loše? Ništa. Međutim, površno i brzopletno razmišljanje o temi emancipacije žena neke vodi do pogrešnog zaključka kako biti ravnopravan znači biti posve isti u svemu, imati posve iste uloge u društvu i sve raditi na isti način. Kao što svaka osoba ima specifične talente, koje je razlikuju od drugih osoba, tako se i općenito žene od muškaraca i muškarci od žena razlikuju po specifičnim osobinama i predispozicijama koje i jedni i drugi imaju jednakopravno pravo i jednakodužnost trajno razvijati kako bi svojim djelovanjem ovaj svijet učinili boljim, više po mjeri čovjeka i više po mjeri Boga. Brisanje i poricanje različitosti uvreda je Bogu Stvoritelju. Uvreda je to čak i ljudskoj logici i inteligenciji. Jer, ako nema razlika i specifičnosti, čemu uopće onda muško i žensko? Pokušaji uništavanja muškosti i ženskosti pokušaji su uništavanja civilizacije - podmuklo je to oružje kojim se svijetu nameće kultura smrti, ispraznosti i besmisla.

Svatko od nas nosi svoje ime i prezime, svoje specifične odlike, među kojima je i njegov spol. Bog nas je htio međusobno različite. Učinio nas je jedinstvenima. Svi smo originali i neprocjenjiva Božja djela. Ako me je Bog stvorio kao žensko, za to je zasigurno imao dobar razlog. To ne znači da sam poput svih ostalih žena, ali znači da imam nešto specifično žensko, specifično važno za ovaj svijet i za Crkvu kojoj pripadam, Crkvu koja je mistično tijelo

Gospođa Danira Matijaca

Kristovo i znak Njegove prisutnosti u svijetu. Zato uopće ne dvojim - za Kristovu crkvu podjednako su važni muškarci i žene, jer svatko od njih daje Crkvi poseban doprinos.

Uloga žene u Crkvi

Kada se govori o ulozi žene u Crkvi ne treba tražiti komplikirane formule i obrasce kojih bi se trebalo pridržavati kako bi žena bila „prava žena“ u Crkvi ili „žena na ispravan način“. Jednostavno, potrebno je biti ono što jesi – bilo žena bilo muškarac. I potrebno je ljubiti Krista. Ne treba nastojati oponašati nikoga, jer svi smo pozvani biti ono što mi jesmo, a ne netko drugi. A kako smo svi mi jedinstveni – jedinstveni su i načini na koje pokazujemo ljubav prema Bogu. Sveci su naši uzori, ali mi svoju svetost moramo ostvariti na svoj specifičan način, u skladu s talentima koje nam je Bog dao da ih nepre-

stano brusimo i usavršavamo. Kad to ne bismo činili – bili bismo prijetvorni i vrijeđali bismo Boga, živjeli bismo tuđe živote a ne svoje. Neke žene Krista ljube govoreći, neke Ga više ljube u tišini i molitvi, neke Ga ljube služeći siromasima, neke Ga ljube služeći svećenicima, neke Ga ljube odgajajući djecu, neke Ga ljube boreći se za prava potlačenih i obespravljenih, neke Ga ljube u skrovitosti podnoseći nepravdu, neke Ga ljube u svojim pjesmama i samoćama, a neke u svojim romanima, skladbama ili slikama. Ne sumnjam da žene ljube Krista na razne račine. Tako je bilo kroz povijest – tako je i danas. Žene su uvijek pod Kristovim križem – to je njihova specifičnost. One s njim pate u svim svojim patnjama. One mu pružaju rubac na putu prema Golgoti, ostaju mu vjerne i u najtežim uvjetima – onda kad razum ne nalazi objašnjenja za takvo ponašanje, ali osjećaji i nutarnji instiki potiču na nasljedovanje Krista Patnika. Bog je odabrao žene da budu uz njega u Njegovim najgorčim trenucima. On ih je odabrao da budu prve glasnice i svjedokinje Njegova uskrsnuća. Pa tko još onda sumnja da je Bog uzvisio ženu i prije nego li je ijednom ženskom ili muškom umu palo na pamet započeti priču o ženskoj emancipaciji? Tako zakašnjela priča o ravnopravnosti žena s muškarcima i njihovom jednakom dostanstvu pred Bogom samo je znak udaljenosti svijeta od Boga i duhovnog zaostajanja naše civilizacije za božjom zamisli.

Žena – propovjednik i svjedok
Ljubav se ne želi i ne može skrивati. Kao i svjetlo. Zato oni koji ljube to pokazuju ne samo svojim djelima, nego i riječima. Zato je Marija Magdalena objavila učenicima da je Krist uskrsnuo. Poznato je da su ženski i muški mozak različiti. Poznato je da su žene u govoru nešto vještije, jer im se tijekom govora, što je drugačije nego kod muš-

karaca, aktiviraju obje polutke mozga. Treba li uopće onda postaviti pitanje – može li žena o Kristu govoriti, može li žena Krista ovom svijetu propovijedati? Moje je mišljenje – ne da može, nego i mora. Danas kada se u javnosti čuju žene koje tvrde da je pravo na pobačaj pravo svake žene da odabere hoće li ili neće roditi začetog čovjeka, zar ne trebamo upravo žene koje će reći da ubijanje čovjeka ne može biti ničije pravo, pa ni pravo njegove majke? Dok slušamo zahtjeve nerotkinja koje tvrde da imaju pravo na dijete, zar ne trebamo čuti i glas onih nerotkinja koje će reći da je dijete dar, a ne vlasništvo koje može bilo kome po nekom izmišljenom pravu „poštopot“ pripasti. U mentalitetu ovog svijeta koje ženi nudi umjetna i vrlo često za njeno zdravlje štetna sredstva kontracepcije, smatrajući neplaniranu trudnoću gotovo najvećom mogućom nedaćom koja može zadesiti suvremenu ženu, zar ne trebamo čuti upravo glas nekih drugih suvremenih žena koje odbijaju primijeniti umjetne metode kontrole rađanja, a na svaku trudnoću, pa i onu neplaniranu, gledaju kao na znak božje ljubavi i blizine? Abortus, pitanja umjetne oplodnje, načina kontracepcije – to su goruća etička pitanja 21. Stoljeća, jer zadiru u područje počela života, područje koje suvereno pripada samo Bogu. Zar nije uistinu važno da o ovim pitanjima govore žene? Zar nije važno da progovore o pravu obitelji na nedjeljno zajedništvo, pravu očeva i majki na nedjeljni odmor, o dužnosti države da pomaze obitelji i djeci? Žene imaju što reći, znaju govoriti i ne smiju šutjeti kad je u pitanju obrana dostojanstva ljudskog života, majčinstva i obitelji, dobrobit njene djece i dobrobit njenog naroda. Žena je majka ne samo po djeci koju je biološki rođala, jer ona je majka i bez toga. Ona je majka po svojim specifičnim svojstvima i načinima na koji brine o drugima u Crkvi i

u svijetu. U svim segmentima društva, na svoj ženski specifičan način, žene kao udovi Kristova mističnog Njegova tijela mogu dati svoj svjedočki obol: u kulturi, politici, znanosti, ekonomiji, umjetnosti, obrazovanju i svakodnevici. Ne treba zadaću svjedočenja prepustiti samo onim ženama koje su na visokim pozicijama, onima čije izjave snimaju kamere i mikrofoni. Potrebno je skupiti hrabrosti i iznijeti svoja uvjerenja i na običnom razgovoru uz kavu, ne skrivati istinu od onih koji je ne poznaju ili ne razumiju, samo zato da svojim govorom ne bismo izgubili njihovu naklonost i poštovanje. Zatajiti Krista i Njegovu Istinu ili izgubiti naklonost prijatelja, poznanika ili kolege na poslu – što ćemo izabrati? Obično se pravdamo onom poznatom rečenicom: „Ja tu ionako ništa ne bih promijenila“ ili onom čuvenom zabludom agnostika i ateista - „vjera je nečija privatna stvar, svaki je čovjek odgovoran samo za sebe“. Zar smo zaboravili kako Bog pomaže malom Davidu da praćkom božje mudrosti pobjedi velikog Golijata?

Svi mi koji smo kršteni, bilo muškarci bilo žene, kraljevsko smo svećenstvo, sveti puk, narod Bogu stečen. Uz naše dostojanstvo sinova i kćeri božjih neizostavno se veže i naša odgo-

vornost za druge, za društvo kojem pripadamo, za mjesto i vrijeme u kojem živimo.

Potkrijepit će svoje razmišljanje riječima blagopokojnog pape Ivana Pavla II koji je u svojoj enciklici Evandelje života izjavio:

“U kulturnom zaokretu u korist života, žene imaju jedinstven i možda odlučujući prostor misli i djelovanja: na njih spada da postanu promicateljice ‘novog feminizma’ koji, bez upadanja u napast oponašanja modela ‘muškosti’, zna prepoznati i izraziti istinski ženski genij u svim očitovanjima društvenog života u svrhu potpunog nadilaženja svakog oblika diskriminacije, nasilja i iskorištavanja” (EV 99).

Žena i obitelj

Žena je pozvana odgajati tako da kroz odgoj drugih odgaja samu sebe. Odgajajući druge ona se uči strpljivosti i poniznosti. Uči se opravštati i tražiti oprost. Uči se žrtvovati. Uči se živjeti za druge. I dok rađa svoju djecu ona rađa neku novu sebe. Vjerujem da su mi moja djeca dana takva kakva jesu da bih ja postala bolja osoba. Ona su naš korektiv i naše ogledalo na koje se prečesto tužimo, jer vjerujemo kako nam pruža iskrivljenu sliku. Možda, ali ne toliko koliko bismo mi htjeli. U svojoj djeci jasnije možemo vidjeti sebe kad smognemo dovoljno poniznosti i hrabrosti da priznamo vlastitu sebičnost i vlastite pogreške. Uistinu sve više vjerujem da su naša djeca dobra, a postat će bolja samo ako mi postanemo bolji. Nekad sam se znala obratiti Bogu s molitvom da moja djeca budu obdarjenija vrlinama no što sam ja sama. Ne sumnjam da je Bog darežljiv, ali on našu djecu želi obdarivati uz našu pomoć i suradnju. Tražiti da On djeluje dok mi praktički ne činimo ništa ili činimo premalo – uvredljivo je. Nema boljeg recepta za odgoj od nasljedovanja Krista. Tisuću se puta sagnuti, opasati ubrusom i oprati noge svojim ukućanimima. Tisuću puta biti sluga i na začelju stola. Naše su obitelji ujedno i naši križni putevi i iskušenja, getsemanski vrtovi straha pred težinama života. Ako želimo da nam djeca pomažu, moramo i mi pomagati njima. Ako želimo da postanu uredni, moramo i mi postati

uredne u svakom pogledu. Ako želimo da oni imaju svoj životni cilj mi im moramo pokazati da imamo svoj. Ako želimo da budu odgovorni i da se suočavaju s posljedicama svojih postupaka, i mi to moramo činiti. Ako želimo da budu ljubazni mi moramo biti ljubazne. Ako želimo da se ne osvećuju mi se ne smijemo osvećivati. Ako želimo da nauče uvažavati tuđe osjećaje i potrebe mi moramo naučiti uvažavati njihove osjećaje i potrebe. Ako želimo da nauče dijeliti s drugima moraju to vidjeti od nas. Ako želimo da se nauče žrtvovati, ako želimo da mole, ako želimo da ljube Boga – sve to mi prve moramo činiti. Ako želimo da ostanu vjerni Kristu ostajući vjerni Njegovoj crkvi – mi moramo biti vjerne i u svemu biti poslušne crkvenom nauku, a ne pojedine dijelove tog nauka tumačiti kako što kome prigodno odgovara.

Prodike ne odgajaju. Primjer odgaja. Osorne kritike s povиšenim tonom i kazne, ma kako razumljive bile, ne mijenjaju nikoga. Tko se od nas promijenio jer je bio kažnjen i grubo kriti-

ziran? Ja javno priznajem da i nisam baš. Ako te ne promijeni ljubav ništa te neće promijeniti, i to bezuvjetna ljubav koja se daje i onome koji je svojim životom i postupcima uopće ne zaslužuje. Krist nas nije otkupio i obratio s drakonskim kaznama i prijetnjama. Nismo mu povjerovali jer nas je izudarao riječima ili šakama. Štoviše, On nas je promijenio tako da se dao izudarati radi našeg otkupljenja. „Volim te i kada grijesiš, u svakom slučaju, pa i ako kažeš da se ne želiš ili ne možeš promijeniti“ – to je poruka koju moramo riječima i djelima poslati svojoj djeci. Provođenje diktature naizgled je lakše, ali provođenje Ljubavi jedino je što ima učinka na odgoj ljudi. Nema boljeg odgajatelja od Boga na križu. Potrebno je u križ gledati i od Boga učiti, a dan završiti čitajući Bibliju za laku noć. Prijedaje s djecom ozbiljno o Bogu i životu. Majka je prvi i nezamjenjivi vjeroučitelj - ja bih rekla i najvažniji. Nadam se da to neće uvrijediti one kojima je vjeronauk i službena profesija.

Danira Matijaca

Naša kandidatkinja, Marina Katinić, iznijela u predavanju o sv. Katarini svoje viđenje Katarinina stava početkom 21. stoljeća.

SV. KATARINA SIJENSKA POČETKOM 21. STOLJEĆA

Dopustimo Bogu da nas iznenadi. Prihvativmo nesigurnost i neizvjesnost i budimo iznenađenje koje želimo doživjeti!

Ovih dana okupljamo se oko lika sv. Katarine Sijenske, naučiteljice Crkve, dominikanke koja je obilježila povijest Crkve, pa i cijele Europe. Razmišljanje o njoj posebno je važno u ovoj godini, kada se dominikanski red približava obilježavanju 800. godišnjice Reda, 2016. Ova je godina posvećena ženi i propovijedanju pod geslom: *Idi i javi mojoj braći!* Pitanje je koje mi se nameće: kako bi izgledala jedna Katarina Sijenska ...Katarina Splitska, Katarina Zagrebačka, Katarina Korčulanska...sada i ovdje, u ovo naše vrijeme? Drugim riječima, ima li jedna produholjena žena, uronjena u Krista, što reći u ovome vremenu, i ako ima, što? To je pitanje nekako

spontano izronilo jer je učitelj Reda Bruno Cadoré, u pismu koje je 13. siječnja 2012. uputio povodom godine posvećene dominikankama i propovijedanju, smatrao potrebnim spomenuti „tešku situaciju s kojom se suočava više kongregacija sestara Reda. Nakon godina razvoja i širenja ne nazire se pomladak koji bi obećavao budućnost.“ Znači li to izumiranje? Statistički, da. Redovništvo u Europi izumire. Ono je nešto što definitivno nije popularno. I ja sebi postavljam pitanje: ima li smisla da, ostavljajući sve ono što moraš ostaviti kad ideš u časne, darujem svoj život projektu koji izumire – nečemu što polako, ali sigurno – barem se tako čini – nestaje? Ili žena redovnica ima ipak nešto dati ovome svjetu ovdje i sada? Jer ja želim nešto dati. Ja želim svu sebe dati u nešto jako dobro.

Da bi se odgovorilo na to pitanje, treba prvo uskočiti u Evanđelje. Izvještaji o Isusovoj smrti i uskrsnuću govore o velikom strahu u koji su zapali muškarci – učenici, apostoli, oni koji su s Isusom bili kao prst i nokat, oni o kojima se

puno više govoriti nego o ženama. Oni su nakon njegove smrti utuzi, potpunoj neizvjesnosti i strahu, zaborakdirani. A žene usprkos svemu idu na grob! One možda ništa nisu znale o uskrsnuću onoga koje je njihova ljubav, njihov učitelj i prijatelj. One su se možda tek malo nadale. Nema nikakve stvarne mogućnosti da bi one mogle odvaliti taj kamen s groba! Ali, one ipak idu. Idu srcem, a ne razumom. One Isusa susreću. I dobivaju poslanje: *Idi i javi mojoj braći!* Javlju im, ali apostoli im baš ne vjeru-

ju. Tako je i s redovničkim pozivom. Nisi ni u što sigurna, razum ti ne može dati odgovor da to ima smisla, ali srce te vuče. I ti dobivaš poticaj da javiš braći – i sestrama, naravno – da je On živ!

Sad se treba vratiti na život sv. Katarine. Ona je žena, redovnica, pučanka, žena gotovo bez obrazovanja koja je utjecala na pape, kardinale, vladare, plemstvo, laike, redovnike...koju je netko prozvao „čudovištem vjekova“, u vrijeme kad žene nisu smjele izlaziti same iz kuće, ako nisu bile ugledne vladarice. Proglašena je naučiteljicom Crkve. Od 33 naučitelja – „doktora“ Crkve – ona je jedna od triju žena među njima – uz sv. Terziju Avilsku i sv. Tereziju iz Liseuxa.

Živi u vremenu srednjovjekovnoga previranja, u 14. st, kada i Francesco Petrarca, kad se u Italiji budi humanizam. To je vrijeme političkih napetosti i borbi. To je vrijeme simonije – prodavanja crkvenih službi, blagoslova, čak i sakramenata (zbog tog je grijeha Dante papu Nikolu III smjestio u pakao!). To je vrijeme raznih interdiktā i pojave protupapa. Sve ono što povezujemo s mračnim poglavljima u povijesti Crkve i Zapada. Sv. Katarina u *Dijalogu božanske providnosti* opisuje nemoralan i nedosljedan život svećenika, redovnika i redovnica – nešto nalik skandalima koji danas potresaju Crkvu. Ona o tome govoriti veoma otvoreno i žestoko.

Katarina je započela svoju pustolovinu s Kristom u skrovitosti. Svaki se susret s Bogom događa u skrovitosti, u našoj nutrini. Od svoje šeste godine, kada ima viđenje Krista u slavi, snažno je privučena k njemu i želi mu dati najviše što je moguće. Polaže zavjet djevičanstva, mnogo moli i čini pokoru. Nadvladava protivljenja obitelji. Još kao dijete oduševljava se Redom sv. Dominika. Sa sedamnaest godina postaje *mantelata*. U obiteljskoj kući dodijeljena joj je sobica u kojoj boravi. Težila je spoznati Boga u sebi. Kad pogledamo u sebe, duboko u sebe, vidimo da smo Njegova slika i da naš život – postojanje – dolazi od njega. Sv. Augustin to je ukratko izrazio: *Tražio sam te Bože, a ti si bio u meni!*

Najdramatičniji je trenutak u njezinome životu kada Bog remeti njezine planove. Kada je

imala 23 godine, Isus je u mističnoj viziji poziva da napusti sobicu srca i zaputi se propovijedati. Ona ga upozorava da to nije moguće! Tko bi ozbiljno shvatio jednu ženu? K tome, ona to shvaća kao da je Krist tjera od sebe: sve sam ostavila i svega se odrekla, povukla se od svijeta da bih bila s Tobom, a ti me sad tjeraš u svijet! Međutim, baš se u ovome sastoji tajna žene, tajna svakoga čovjeka, sli žene na poseban način; Duh Božji sadi sjeme u nama. Ono raste – razvija se, to Krist u nama raste! Kad on naraste, moramo ga roditi, moramo ga dati drugima. To je propovijedanje; što god radila, ja, ako je Krist u meni, pozvana sam rađati ga na svijet, davati ga drugima. Kroz molitvu, pomaganje, njegovanje, poučavanje, bilo koji oblik apostolata.

Sv. Katarina tu je svoju zadaću nenadmašno ispunila. Bog nije škrtario s milošću. Uplašenog papu Grgura XI., koji je zasužnjen u Avinjonu i boji se vratiti u Rim gdje je mjesto poglavaru Crkve, pismima i riječima „u živo“ uspijeva uvjeriti da se vrati. Čitajući njezino pismo papi, nemoguće se ne sjetiti Isusovih riječi *Mir vama! Ne bojte se, ja sam!* i riječi koje se 365 puta pojavljuju u Bibliji: *Ne bojte se!* Riječi su to pape Ivana Pavla II kad se po prvi puta pojavio na balkonu na Trgu sv. Petra: *Ne bojte se! Otvorite širom vrata Kristu!* Katarina je neuka djevojka, ali puna milosti i snage Duha, koja učenog, ali uplašenoga papu hrabri i uspijeva u tome! Zamislimo da danas jedna djevojka iz Splita hrabri nekoga biskupa koji ne zna kamo bi i što bi sa sobom. Da mu piše: *Dragi oče biskupe taj i taj, ne bojte se! Stavite Boga u središte i preuzmite odgovornost koju Vam je dao!* Katarina tu hrabrost, međutim, ne crpi iz sebe same. Ona je potpuno sjedinjena s Kristom i on kroz nju govori i djeluje. Ona je, kao žena, plodna. Iako nije imala biološke djece, čitave povorke ljudi zvali su je *majkom*.

Danas je stanje u Crkvi umnogome slično stanje Crkve Katarinino vrijeme. Velik je problem nedosljednost. Europa više nije kršćanska. No, to je samo površina problema. Što je doista najveći problem? Don Damiru Stojiću kao najveći problem koji navode mladi naveo je strah,

besmisao, depresiju, nesigurnost i osjećaj manje vrijednosti. Neki autori opisuju naše vrijeme i naš svijet kao „svijet u bijegu“ i „džunglu na betonu“. Ne možemo kontrolirati ni cijenu goriva, a kamoli svoj život. Pa ipak, čovjek se ne zadovoljava površnim stvarima. Ima potrebu za središnjom točkom cijele stvarnosti, za Bogom. Za bezuvjetnom ljubavlju. Za njim možemo poći u potragu jer je on nas već našao. Kad ga susrenemo, i kad u nama naraste, što činiti? Isto što i sv. Katarina. Propovijedati. *Idi i javi mojoj braći!*

Međutim, postavlja se pitanje načina. Kako danas propovijedati? Je li redovništvo danas zastarjelo? Ne, jer Bog nije zastario i poruka da je Isus živ. Isus je uvijek jednako mlad i zanimljiv. No, ako kongregacije izumiru, to je očito zato što u svojoj okrenutosti prošlosti, u svome stoljetnom oklopu, još nisu otkrile nov način propovijedanja! Učitelj Reda Cadoré u navedenoj pismu napominje da, umjesto da tugujemo nad umiranjem svojih kongregacija, trebamo „gradeći na onome što je doista živo pripremiti moguće načine propovijedanja.“ To je zapravo ključno pitanje koje nam se postavlja: Kakva bi bila, kakva jest i kakva treba biti Katarina Sijenska 21. stoljeća? Pokušajte je zamisliti. Kako ona izgleda? Kako je obučena? U habitu ili ne? Gdje stanuje? Ima li ona profil na Facebooku? Vodi li zajednicu mladih? S kim se dopisuje? Vazi li auto od 500 ili 150 konjskih snaga? Je li vegetarijanka koja vozi bicikl? Predaje li na prestižnim sveučilištima? Koliko kartica pročita tjedno? Koliko vremena dnevno u prosjeku provodi za računalom? Posti li jednom tjednu o kruhu i vodi ili svaki dan ide na kavu i čokoladnu tortu

s grupom mladih? Vodi li zbor ili radi u staračkom domu? Dvori li umiruće? Je li sve ili ništa od navedenog? U kakvim je odnosima s poglavarima, političarima i lokalnim moćnicima? Tko su joj prijatelji? Tko su joj neprijatelji? Mnogo je kombinacija mogućih odgovora. Pogađate što mislim reći. Svaka redovnica danas, pa i svaka kršćanka i kršćanin, može biti barem mala Katarina. Može izazvati čudesne promjene u mjesnoj crkvi u kojoj živi i u kojoj se kreće, može biti majkom ljudima koje susreće. A je li ona to doista ili nije, pokazuju jedino plodovi. Oni vidljivi i oni nevidljivi.

Šato dakle zaključiti, nego: iskoračiti u nesigurnost. Što spoznajem promatraljući život svete Katarine? Dakle, mi danas, mi sada, trebamo napraviti dvije stvari. Prvo, ući u sobicu svoga srca. Ondje ćemo sigurno susresti živoga Gospodina. I drugo, izići iz sobice srca i krenuti u svijet, javiti svojoj braći: *On je živ! Smisao je živ! Dobrota je živa, ljepota je živa.* Trebamo

primiti dar Duha Svetoga, začeti Isusa u srcu i onda ga rađati na svijet, drugima! Dragi prijatelji, sestro, brate, ako se ne osjećaš spremnim, kreni svejedno na grob. Započni tražiti. Nešto će se sigurno dogoditi. Susret ćeš Uskrsloga Isusa. On će u tebi rasti. A onda, znaš što dalje. Ako si ga već susrela ili susreo, još bolje; nemoj gubiti vrijeme, nego se odmah uključi u neki oblik propovijedanja i služenja. *Idi i javi Njegovoj i svojoj braći!* Na kraju, završila bih riječima jednoga predivnog čovjeka, Spliťanina, isusovca p. Luke Rađe koji je moj duhovni otac, otac Studentskog katoličkog centra u Zagrebu i u Splitu i otac ljetnog kampa za mlade Morave: *Taj nevjerljativni Bog. Dopustimo Bogu da nas iznenadi! Kad Bog želi učiniti ljude za velike stvari, bira muškarce. A kada želi učiniti nemoguće stvari, bira žene.*

Marina Katinić, OP kandidatkinja
29. travnja 2012., Split

VIRJE: Nedjelja Dobrog Pastira u Virju

Nedjelja Dobrog Pastira uvijek je lijepa prigoda da se mladiće i djevojke potakne na odvažno "da" duhovnom pozivu, ali i da se već postojeća duhovna zvanja okrijepe, ohrabre i potaknu na ustrajno nasljedovanje Isusa Krista.

Tako su, ove godine, fr. Jozo Čirko i fr. Mato Bošnjak posjetili župu svetoga Martina u Virju, upravo na nedjelju Dobrog Pastira, 29. travnja, sudjelujući i propovijedajući na jutar-

njim svetim misama. U poslijepodnevnim satima, pridružili su im se dominikanski bogoslovi i nekolicina sestara dominikanki iz Trnja. Sve su ih srdačno dočekali župnik don Ivica i sestre dominikanke: Josipa i Cecilija.

Nakon objeda, zajedno su se uputili u župnu crkvu gdje su slavili misu na kojoj je propovijedao fr. Jozo, a fr. Ivan Gavranović na kraju mise rekao nešto o dominikancima i njihovoj karizmi. Bogoslovi su za svoj dolazak u Virje pripremili kratki program za župljane. Nakon svete mise, slikovito su kroz predstavu prikazali jednu epizodu iz života svetog Dominika – njegov susret s katarima i njihov povratak u krilo Crkve. U predstavi su sudjelovali fr. Domagoj Augustin Polanščak, fr. Mirko Vlk, fr. Ivan Dominik Iličić i fr. Josip Cota. Bogoslovi fr. Krešimir Kapetanović i fr. Ivan Gavranović uprizorili su epizodu iz života bl. Augustina Kažotića i njegovo osnivanje katedralne škole.

Voditeljski dio programa i kratke životopise o svetom Dominiku i bl. Augustinu Kažotiću, spretno je obavio fr. Ivan Prskalo. Po izrazima lica okupljenih u dvorani i zahvalama don Ivice, dalo se naslutiti da je posjet dominikanaca i dominikanki župi svetog Martina u Virju, bio lijep susret koji bi trebalo ponoviti.

Druženje se nastavilo i nakon predstava uz zajedničku pjesmu mlađih župljana i gosta. Lijepo je na kraju još jednom zahvaliti župniku don Ivici i sestrama Josipi i Ceciliji na prekrasnem prijemu. Nama ostaje poručiti: očekujte nas ponovno!

S RAZDRAGANOM DJECOM U DJEĆJEM VRTIĆU „BAMBI“

U srijedu 30. svibnja bile smo u dječjem vrtiću „Bambi“ u Ždali, na poziv drage nam prijateljice, odgojiteljice, Majke Šobak i kolegice joj Željke Hrženjak.

Trenuci nezaboravni, dirljivi. Ne bih mogle ocijeniti tko je bio sretniji kad smo došle, oni ili mi. Ta dječja otvorenost, srdačnost, iskrenost, jednostavno plijeni i sam postaješ dio tog čarobnog dječjeg svijeta. Svi odreda razdragani, raspjevani, plemeniti mališani, spremni pomoći onome najmanjem koji je od nedavno u tom dječjem gnijezdu. Prava sretna obitelj u kojoj svi daju svoj dio, bezazleni, dobronamjerni, baš ono iskonsko, Božje nose u sebi.

Pjesma iz tih dječjih srdaca i grla bila je ako ljupka, kako je i ljupki i dragi Isus kojemu smo pjevali „Predivan“, „Isuse, volim“, „Isus u jutro“, i mnoge druge pjesme. Pjevali smo i Mariji kojoj je ovaj mjeseca posebno posvećen.

Postavljali su i pitanja: „Kako se postaje časna?“, „Jel smo i mi išle u vrtić?“ i druga zanimljiva pitanja, a neke su od djevojčica i dale obećanje da će i one biti časne kad odrastu.

Prije ručka smo svratili u župnu crkvu posvećenu Presvetom trojstvu, gdje nam se pridružio velečasni Mario Rukelj. Izmolili smo tamo jednu deseticu krunice našoj Blaženoj Djevici Mariji. O, kako je bilo ugodno slušati i gledati svakog pojedinog kako moli molitvu koja prodire u nebesa!

Uvjereni smo da su njihovi anđeli bili ponosni na njih te skupa s njima zahvaljivali dobrom Ocu nebeskom koji im je podario Život.

I mi smo zahvalne Bogu što se dogodio ovaj susret baš u vrijeme obilježavanja 70. obljetni-

ce djelovanja sestara dominikanki u Virju, prisjetivši se naših sestara koje su svojevremeno također vodile dječji vrtić u Virju, pripremale priredbe, učile recitacije i pjesme da mnogima uljepšaju dane djetinjstva.

Vrijeme nam je proletjelo začas i morali smo se rastati, ali samo fizički, jer će uspomena na svakoga od njih ostati upisana u našim srcima. Kao da nam još odzvanja u ušima – dodite nam opet, hvala što ste došle ... I vama draga dječice, hvala što ste nam uljepšale ovaj svibanjski dan. Sigurno smo isto tako da sva ova prijaznost i uljuđenost proizlazi iz uigranog tandema njihovih teta Maje i Željke. I njima posebno hvala do ponovnoga susreta. I da ne zaboravimo postaviti i mi vama jedno pitanje: „Hoće li da ostanemo trajno prijatelji?“

Vaše s. Cecilija Škriljevečki i s. Josipa Petrović,
Virje

Drage naše časne, Cecilija i Josipa!

Jako nam se svitalo društvo s vama i želimo se opet sresti s vama. Bilo nam je posebno lijepo dok smo zajedno pjevali i molili. Lijepo nam je bilo i kad ste ručale s nama. Hvala vam na predivnom pismu. Jako vas volimo i jako ste nam lijepe.

Djeca iz vrtića „Bambi“ Ždala

LISABON: Nova evangelizacija u post-modernom društvu

Svake godine, u tjednu nakon Uskrsa, održava se redoviti susret europskih dominikanskih provincijala (IEOP). Ove godine susret se održao u Lisabonu (Portugal), od 10. do 14. travnja, pri-godom proslave 50. obljetnice ponovne uspo-stave Portugalske dominikanske provincije.

Tema susreta bila je "Nova evangelizacija u post-modernom društvu". Na susretu je sudje-lovalo i Učitelj Reda brat Bruno Cadoré, s peto-ricom svojih sociusa iz Generalne kurije.

Prvoga dana fr. Bento Domingues, član Portugalske provincije, započeo je raspravu s promišljanjem "Što je post-moderna?" Uslige-

dile su reakcije češkoga provijala, provincijala provincije sv. Tome u Italiji i generalnog vikara Baltičkog vikarijata o izazovima post-moderne za evangelizaciju u njihovim zemljama.

Učitelj Reda brat Bruno Cadoré otvorio je drugi dan zasjedanja izlaganjem "Izazovi nove evangelizacije u središtu poslanja Reda". Red je ustanovljen radi evangelizacije.

Hitan je to poziv Redu, ali kojim sredstvi-ma? Izazov je to i za život braće i zajednica, za kvalitetan zajednički život, zajednice vjere. Red ima opće poslanje. Treba bdjeti nad zadaćom kritičkog razuma te se ne smije zapostavljati važnost studija u Redu.

Nakon rasprave, brat Bruno Cadoré je pred-stavio novosti u Redu: promjene u Generalnoj kuriji, novi razvoj s internetom (npr. formacija - „distance learning“, DOMUNI na internetu), nova web stranica i mjesečnik o informacijama iz Reda, promjene u institucijama pod izrav-nom jurisdikcijom Učitelja Reda, postupno re-strukturiranje entiteta Reda, pripreme za slje-deću Opću skupštinu Reda (Trogir, 2013.) i Ju-bilej Reda 2016. godine, o osamstotoj obljetnici potvrde Reda. (www.dominikanci.hr)

FRIBURG: FR. SREĆKO KORALIJA ZAREĐEN ZA SVEĆENIKA

Na Svetkovinu Tijelova, u četvrtak 7. lipnja, u 18.00 sati u crkvi Krista Kralja u Fribourgu mons. Charles Morerod, OP, biskup Ženeve, Lozane i Fribourga, za svećenika je zaredio fr. Srećka Koraliju, OP. Povezujući značenje blag-

dana Tijelova sa svećeničkom službom biskup je istaknuo kako je središte i izvorište prezbite-rata u sakramentu euharistije.

Naglašavajući Srećkovu pripadnost Redu propovjednika poželio mu je da i svojim propo-vijedanjem i dijeljenjem sakramenata vjernike ujedinjuje sa Isusom Kristom.

Biskup nije skriva radost što je prvi sveće-nik kojega redi pripadnik dominikanskog Reda čiji je i sam član. Ovom svečanom činu nazočila je i Srećkova majka Marija, te nekolicina člano-va obitelji i prijatelja iz Hrvatske.

U obredu su sudjelovala brojna braća do-minikanci sa svih kontinenata koji trenutno borave u Fribourgu kao profesori ili studenti;

rektor sveučilišta u Fribourgu te nekoliko profesora sa sveučilišta.

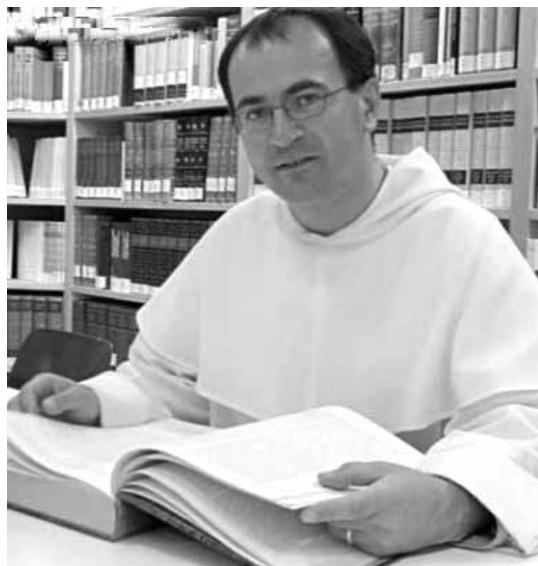
Iz Hrvatske dominikanske provincije uz provincijala o. Antu Gavrića bila su braća Mate Lukač, Iko Mateljan, Tomislav Kraljević, Alojz Ćubelić, Slavko Slišković, Mihael Tolj i Krunoslav Batinić. Liturgiju su svojim pjevanjem uljepšali Srećkovi prijatelji i studenti teologije.

Uz švicarske vjernike na misi je bila prisutna i brojna hrvatska zajednica ovoga grada, a osobito su se istaknuli organizirajući zajednički

objed za sve nazočne nakon ređenja pa je zajedničko druženje potrajalo do dugo u noć.

|||||||||
O. Srećko Koralija rođen je 06.10.1986. godine u Virovitici od oca Branislava i majke Marije Milošanić. Prve zavjete u Redu propovjednika položio je 27.08.2006., a svećane 22.08.2010. Za đakona je zaređen 16.01.2011. Zadnjih 5 godina živi u samostanu sv. Hijacinta u Fribourgu i studira na ovdašnjem sveučilištu pripremajući licencijat.

BOL na Braču: O. ANTO GAVRIĆ, NOVI PROVINCIJAL HDP

U utorak 19. lipnja, o. Bruno Cadoré, Učitelj Reda propovjednika, potvrdio je o. Antu Gavrića za novog provincijala Hrvatske dominikanske provincije, koji je izabran demokratskim putem za sljedeće četverogodište.

Provincijska skupština, koja je započela svoj rad u Bolu na Braču 19. lipnja, skup je izabranih predstavnika dominikanskih samostana iz Provincije i dok traje vrhovno je tijelo hrvatskih dominikanaca.

Novu upravu, uz provincijala, sačinjavaju novoizabrani definitori Nikola Mioč, Luka Prćela, Tomislav Kraljević, Alojz Ćubelić, Matijas Farkaš i Zvonko Džankić.

Otac Gavrić prve zavjete u Redu položio je 1989., a za svećenika je zaređen u Zagrebu 1995.

godine. Teologiju je doktorirao na Sveučilištu u Fribourgu na čijem je Teološkom fakultetu pet godina bio predavač.

Profesor je na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu, član Societe internationale pour l'Etude de la Philosophie medievale (Louvain-la-Neuve), te član Hrvatskoga društva katoličkih novinara.

|||||||||
GAVRIĆ, Anto, svećenik, dominikanac, provincijal Hrvatske dominikanske provincije, doktor znanosti, filozof, profesor na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu, promicatelj kauze za proglašenje svetim bl. Augustinu Kažotića.

PRVO NEZABORAVNO HODOČAŠĆE U KOTOR – Konačno se i meni to dogodilo –

Čim sam stigla iz Subotice u Korčulu izrazila sam č. priori želju da idem u Kotor posjetiti našu dragu Blaženicu, Hozanu. Živjela sam u nadi nekoliko mjeseci i nisam se prevarila, evo, ispunila se moja želja.

U četvrtak 26. travnja, uoči blagdana bl. Ozane, č. priora s. Katarina Maglica obradovala je mene i s. Zorku rekavši nam da možemo sutra ujutro, 27. travnja, poći u Dubrovnik oda-kle kreće jedan autobus za Kotor, u organizaciji braće dominikanaca.

Uz dominikanske novake i njihova učitelja, p. Ivu Plenkovića, bilo je puno časnih sestara raznih redova, kao i vjernika, laika. U autobusu nas je bilo čak dvanaest koji smo prvi put hodočastili u Kotor. Organizacija je bila super. Dubrovački prior, p. Nikola Mioč, častio je cijeli autobus. Sestri Zorki i meni ta će dva dana ostati u trajnoj, nezaboravnoj uspomeni. Bog nam je dao prekrasno vrijeme.

Iz Gruža smo krenuli u 13.30, a u Kotor smo stigli u 16.30. Došli bi i ranije ali su nas

zadržali na granici. Stigavši u Kotor razgledali smo nakratko katedralu i muzej. Lijepa naša Hrvatska nema je cijeli svijet, ali mogu reći da je lijepa i Boka Kotorska, a posebno Kotor gdje se nalazi tijelo naše bl. Ozane.

Nakon razgledavanja je slijedila molitva Večernje, pa svečana sveta misa, u 18 sati, koju je predvodio kotorski biskup mons. Ilija Janjić zajedno s dubrovačkim biskupom, mons. Matom Uzinićem, a koncelebriralo je i dvanaest drugih svećenika. Crkvica u kojoj se nalazi tijelo Blaženice, bila je puna vjernika. Misno je slavlje uzveličao mješoviti katedralni zbor svojim predivnim pjevanjem. Pjevali su jednu latinsku misu. U svojoj propovijedi biskup Janjić je govorio o bl. Ozani kao o mudroj djevici koja je imala punu svjetiljku ulja da je mogla dijeliti drugima. Govorio je i o križu, „Ozanino Raspetoj Ljubavi“ pred kojom se svatko osjeća ohrabren i utješen.

Mi smo molile Ozanu da svima nama isprosi duha ljubavi i mira.

Nakon svete mise, tj. oko 20 sati, krenuli smo natrag za Dubrovnik. U Gruž smo stigli u

Crkva Sv. Marija od Rijeke – Koleđata, posvećena je Uznesenju Bogorodice na nebo. Sagradjena je na temeljima starije crkve iz konca V. i početka VI. st. Od te prvo bitne crkve sačuvana je ranokršćanska krstionica i pronađeni temelji prezbiterija sa ostacima ciborija i biskupskog trona. Crkva je nekad imala opata i sedam prebendaru. To je bila prva katedralna crkva grada Kotora. Sadašnja crkva posvećena je 1221. godine. Od godine 1806. u crkvi se čuvaju zemni ostatci bl. Ozane Kotorske, pa je u narodu poznatija kao crkva bl. Ozane. U njoj je bilo pokopano i više biskupa. U XIV. st. crkva je bila oslikana od strane grčkih slikara. Ostatci tog fresko-slikarstva spadaju u najmonumentalnije fresko-slikarstvo na području Boke i Crne Gore.

23 sata. Nas dvije smo prenoćile kod Braće, kao prve gošće ove sezone, i ovim putem im puno zahvaljujemo i molimo se za njih. Poslije podne smo krenule redovitom autobusnom linijom za Korčulu. Prije podne smo imale prigodu razgledati Gruž. Osobitu su mi pažnju privukli ogromni kruzeri (brodovi), jedan je čak imao 8 katova, iz Amsterdama. Takvo čudo još nisam

vidjela. Eto, Bog nam je, po zagovoru Bl. Hozane, dao vidjeti i osjetiti mnoge ljepote. Divila sam se svemu i zahvaljivala upravo kao i mala Kata (Bl. Ozana), koja je u svim tim divotama prepoznavala Stvoritelja.

Zahvaljujem, zajedno sa s. Zorkom, č. priori, Katarini, kao i svim sestrama, što su nam omogućile ovo predivno iskustvo.

s. Milena i s. Zorka

PROSLAVA BL. OZANE U ZAGREBU

I ove se godine zagrebački samostan, posvećen bl. Ozani Kotorskoj, pripremao trodnevljem za proslavu svoje zaštitnice. Već se tradicionalno, za tu prigodu, okuplja velik broj štovatelja naše blaženice. Osim domaćih župljana Krista Kralja, pridružuju nam se i vjernici iz drugih župa koji prate zbivanja u Crkvi putem Radio

Marije i Katoličkog radija. Razmišljajući kako bi proslavile Godinu žene propovjednice, odlučile smo to učiniti upravo za vrijeme trodnevlja. Tako je prvi dan trodnevlja bio u znaku mlađih, koje u našoj župi vodi s. Ana Begić. Misno je slavlje predvodio o. Zvonko Džankić. On je nakon misnog slavlja održao za mlade prigodno predavanje.

Drugi dan je također predvodio misno slavlje o. Džankić, a misu su animirala djeca iz dječjeg vrtića Blažena Hozana. Ona su, nakon mise, izvela kratak igrokaz *Drvo ima srce*.

Treći dan je predvodio misu o. Marinko Zadro, a nakon mise je s. Ivana Pavla održala predavanje o molitvi.

Svečano misno slavlje na sam blagdan predvodio je vlč. Zlatko Koren, župnik u nacionalnom svetištu Majke Božje Bistričke.

Prigodnu čestitku uputila je sestrama zagrebačke zajednice vrhovna poglavarica s. Dolores Matić ovim riječima:

Drage sestre,

U duhu smo danas s vama i od srca čestitamo blagdan vaše i naše velike zaštitnice, bl. Ozane Kotorske. Svojim skromnim življenjem osobnog dijaloga ljubavi prema Kristu koji je Put, Istina i Život, Ozana je u punini ostvarivala poslanje dominikanke – propovjednice, iako nikada nije napuštaла svoju skromnu, isposničku čeliju.

Po njezinu primjeru i zagovoru molimo danas Uskrslog Gospodina da cijelom svijetu udijeli svoj mir i blagoslov. Neka svaku od nas ispuni nadom uskrsnuća i osnaži vjerom u Istinu, kako bi poput bl. Ozane gradili mostove ljubavi i jedinstva, do potpunog ostvarenja, onog davno izgovorenog Kristovog vapaja "Oče, da svi budu jedno..." (Iv17, 21)

Bio nam, sestre, blagoslovjen hod stopama Ozaninih ideała.

S vama i vašim uzvanicima raduju se, vaše sestre iz Korčule

s. Dolores, OP

Korčula, blagdan bl. Ozane 2012.

*Predavanje s. Ivane Pavle koje je održala u kapeli,
neposredno nakon svete mise, treći dan trodnevlja.*

26. travnja 2012. – trodnevnlje bl. Ozani Kotorskoj, Zagreb.

PROMIŠLJANJE O MOLITVI

Ponajprije sve Vas srdačno pozdravljam. Kako vidite ovo trodnevnlje kojim se pripremamo za hvalu i zahvalu Bogu na svetosti naše prve Hrvatske blaženice, bl. Ozane Kotorske. Ova tri dana priprave donijela su pred nas tri različita izričaja molitve i hvale u svojoj srži jednako vrijedna i duboka utoliko ukoliko izražavaju naše životne vrijednosti i vrednote.

Naša večerašnja tema nadovezuje se na ovo što izražavamo kroz ove dane priprave. Ujedno naša se večerašnja tema, *Promišljanje o molitvi*, dотиće upravo one stvarnosti koju je naša blaženica svojim životom stavila pred nas i nama za uzor. Naime, život bl. Ozane oslikava nam za našu temu dvije važne stvari: molitva se živi i življena dovodi do svetosti života, a takva molitva ima istinsku snagu koja može mijenjati naše živote i mijenja ih kako bi bili sposobni izrasti do mjere punine Kristove.

KKC (Katekizam Katoličke Crkve, op. ur.) kao prvi, i smatra se najljepši, odgovor na pitanje što je molitva donosi riječi sv. Male Terezije: "Za mene je molitva zanos srca, jednostavan pogled bačen prema nebu, usklik zahvalnosti i

ljubavi u kušnji kao i u radosti". Mislim da bi se s njim složila i bl. Ozana.

No govor o molitvi nije nimalo jednostavan jer pojам molitve koji koristimo vežemo za različite oblike ili izražaje molitve: za usmenu molitvu, za razmatranje ili za unutarnju molitvu, za klanjanje, za prošnju, za zahvalu, za zagovor ili za blagoslov. Svaki oblik ponaosob bi mogao biti zasebna tema o kojoj bi mogli govoriti.

Ono što bih voljela da izdvojimo jest sam temelj na koji nas svojim životnim primjerom upućuje bl. Ozana. Isto ono što su u vrijeme nastanka samoga Reda u 13. st., kojem pripada i bl. Ozana, primijetili dominikanci. "Naime, novonastali dominikanci su se trebali izboriti protiv hereza prisutnih u tadašnjem vremenu. Iz tog razloga su umjesto odlaska u pustinju novi redovnici ostajali u gradovima, ali to nije bilo dovoljno. Upravo borba protiv hereza od njih zahtijeva da nude i naviještaju živu istinu vlastitog iskustva." (Lasić, H.) O. Zvonko nam je to približio prvoga dana ovoga trodnevlja kada je progovorio o Dominikovu čovjekoljublju. Propovijedati se može riječima, ali ne bez životnog svjedočanstva. Npr. ako Vam govorim kako lijepo o dobroti i ljubavi Božjoj, o ljubavi prema bližnjem, teško ću Vas uvjeriti da to uistinu jest najveća vrijednost ako Vas u prvoj prilici kada Vam treba pomoći ostavim na cjedilu.

Iz toga proizlazi da u svojoj biti, neovisno o obliku ili izražaju koji će poprimiti, molitva se mora živjeti. Ona je prvenstveno odnos, dinamički odnos koji kao takav rađa plodovima, djelima usmjerenim na bližnjega poradi Krista i za Krista što ujedno postaje i dijeljenje vlastitog životnog iskustva drugima, kao poticaj i primjer. Takva molitva može poprimiti i poprima različite oblike koji u svojoj sveukupnosti dovede do istinskog življjenja kršćanstva i do onoga

što nazivamo svetošću života, odnosno življena života po volji Božjoj.

Odnos je pojam koji je neodvojiv od iskustva, on je sastavni dio iskustva. On čini most između subjekta i objekta iskustva. Iskustvo je okrnjeno ako mu uskratimo neku od njegovih dimenzija: objektivnost i subjektivnost. Osobni je i dinamički čin u kojem je osoba i pasivna i aktivna. Građeno je od dodira sa svijetom, s drugima, s Bogom ali samo ako je osoba svjesna odnosa. Dakle, iskustvo je svijest o životnim odnosima s drugima, s Bogom, a najveći oblik iskustva je zajedništvo → međuljudski odnos, odnos s Bogom.

Iskustvo proizlazi iz dinamičkog odnosa. Dakle, odnosa u kojem primamo i dajemo, primamo i dajemo sebe. Molitvu u tom kontekstu možemo prepoznati kao dinamički odnos s Bogom koji zatim nuka na odnos s bližnjim kao Božjim stvorenjem. Kao onu koja zahtijeva da uložimo sebe, svoj interes, svoje napore, vrijeme i htijenje u izgradnju odnosa s Bogom. Nai-me, naši međuljudski odnosi, odnosi u obitelji, s djecom, s prijateljima, s nekim koga volimo nam mogu poslužiti kao dobar primjer na koji način i kako se valja davati u neki odnos da bi taj odnos bio plodan.

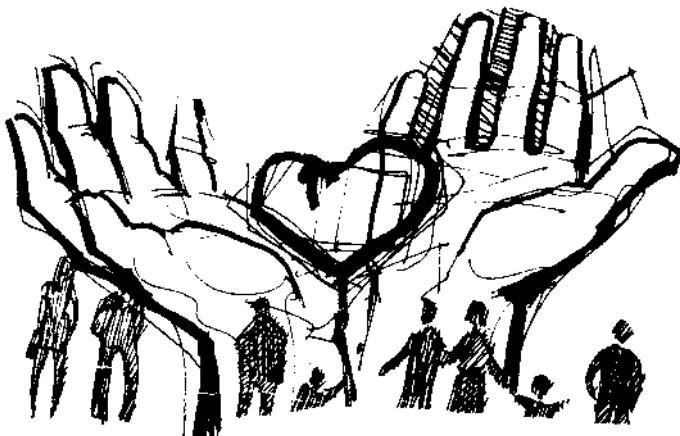
Npr. promislite, kada netko upoznata osobu s kojom misliti zasnovati brak, koliko se ulaze u taj odnos. Koliko je osoba spremna dati sebe, bolje pitanje jest koliko se spremna promijeniti, koliko je kompromisa spremna učiniti. Mladić će kupiti djevojci ružu, zatim će naučiti sve njene omiljene pjesme tako da one sviraju gdje god dodu, kako se bolje upoznaju izražaji njihove ljubavi će postajati drugačiji, imati će zajedničke teme. Mladić više neće kupovati ružu koja je klasični znak pažnje, sada će kupiti ljubičicu jer zna da je to njenom omiljeno cvijeće. Neće više voditi djevojku u restoran nego u šetnju parkom jer je upoznao i zna da voli prirodu. Ta osoba će sebe uložiti u to da upozna tu djevojku, promijeniti će i neke svoje navike i ako je ljubav obostrana oboje će nazad dobivati, odnosno primati istu pažnju. Odnos će se razvijati, poprimati različite izričaje i oblike, ali

neovisno o obliku uvijek će biti svjedočanstvo iskustva ljubavi. Ujedno, kao takav urodit će konkretnim plodovima, međusobnim zajedništvom prepunim krepasnih obilježja, osnivanjem obitelji te svjedočanstvom i primjerom za druge.

Kao dinamički odnos molitva zahtijeva od nas isti interes, spremnost, vrijeme, htijenje, ljubav. Kako smo već napomenuli molitva je zanos srca, izvire iz srca, duše, u koje može proniknuti jedino Bog. Molitva dakle proizlaziti iz naših temelja, on je temeljno životno opredjeljenje za život u odnosu s Bogom, odnosno za život u volji Božjoj, konačni plod joj je ljubav u konkretnim činima. Kao takva ona od nas ne zahtijeva vrijeme, ali je ujedno neodvojiva od ikojeg vremena ili dijela života, ona je ona koja treba prožimati sve naše životno vrijeme, biti sveprisutna hvala Bogu u svim situacijama, u svim našim životnim i dnevnim aktivnostima. Svaki naš posao, svaka naša nakana ako smo istinski kršćani utemeljena je u Bogu i krajnji svoj cilj nalazi u Bogu pa je molitva odnos koji prožima svaki naš odnos. Ona je ona kao tonalitet u koji je smještena melodija našega života, a mi smo skladatelji koji sviraju Božji govor.

Sve rečeno jasno otvara dimenzije nadnaravnog kao karakteristika ljudskog bića i kao mesta ostvarenja ljudskoga bića. No samo iskustvo se upravo kao takvo suprotstavlja svem nadnaravnom, jer je ono konkretno. To za nas

vjernike predstavlja velike istine koje KKC izražava ovako: "Velika je tajna vjere". Crkva to isповijeda u Apostolskom vjerovanju (prvi dio) i slavi u sakramentalnom bogoslužju (drugi dio), da bi život vjernika bio sukladan Kristu u Duhu Svetom na slavu Boga Oca (treći dio). Ta tajna, dakle, zahtijeva da vjernici u nju vjeruju, da je slave i proživljavaju u živu i osobnu odnosu sa živim i istinitim Bogom. Taj odnos je molitva.

Molitva je dakle, osim što je dinamički odnos koji se gradi, razvija i mijenja, poprima različite oblike i izražaje, molitva je ona koja uvodi u iskustvo neiskustvenoga, ona koja priprema čovjeka na otvaranje Božjem planu i Božjim darovima. Što je naš interes za molitvu veći, što se više trudimo oko produbljenja tog odnosa, oko otvaranja mesta Bogu u našem hramu, srcu, to smo sposobniji i spremniji primiti Božje darove i naš odnos s Bogom, naša molitva tada može urođiti plodom. Naime, tko ne bi ispunio želju, tko ne bi podario sve onome tko ga istinski voli. Ljubav se uzvraća ljubavlju. A vi da imate vjere koliko je goruščino zrno brda bi premještali, kaže sv. Pismo. Imati vjere, znači živjeti u odnosu s Bogom. Bl. Ozana je to prepoznala, životom je to pokazala i to na radikalnan način, sve je uložila samo u taj odnos i plodovima tog odnosa posvjedočila istinu Božje ljubavi.

U potpunosti je zaronila u tajnu, u misterij vjere, cijeli joj je život bio prožet odnosom s Bogom. A ta tajna, Bog s kojim se susrećemo, taj odnos vjerniku pruža neko svjetlo i snagu koji ga prožimaju i nadilaze te uvode u kretanje prema prepoznavanju i učinkovitosti ljubavi po

primjeru Krista i u zajedništvu s njim. U tom odnosu po djelovanju Duha Svetoga čovjek se preobražava iznutra te se Krist nastanjuje u čovjekovu srcu, čovjek se ukorjenjuje u ljubavi. Napredovanje u uranjanju u tajne vjere, napredak na duhovnom putu, odnosno razvoj našeg molitvenog života razvija se od jednostavne spoznaje vjere prema iskustvu višega reda koje je istovremeno život i mistična spoznaja. Kako smo rekli, dinamički odnos čiji plodovi su konkretna djela ljubavi prema bližnjima. Bl. Ozana nam je svojim životom ostavila primjer istinskog ulaganja u odnos s Bogom, života molitve koji Bog blagoslivlja svojim darovima i koji je u stanju premještati gore.

I mi danas imamo istu priliku, živimo u gradovima okruženi brojnim različitim mišljenjima, životnim opredjeljenjima, religijama, heretizama ili ateizmima. Upravo to okruženje nam pruža divnu priliku da donosimo Boga svima oko nas. No, to je moguće jedino ako uđemo u odnos, ako istinski zaživimo život s Bogom ako naš život postane, molitva, i prošnja, i zahvala i hvala Bogu.

Ovim večerašnjim promišljanjem Vam želim da se odvažite svoj život utemeljiti u odnosu s Bogom i tada Vam neće nedostajati ni vremena ni načina za molitvu, jer će svako Vaše djelo biti u Bogu učinjeno. Vaš će život biti molitva koja će poprimati različite oblike, ali će uvijek biti svjedočanstvo ljubavi Vas prema Bogu i Božje ljubavi prema Vama i svakom stvorenju. Bit će te blagoslov i biti će te svjedoci Božje ljubavi, bit će te oruđe u Božjim rukama. Vaš će život, vaša molitva, postati lijek za svakoga.

Na kraju, molitva nije nešto što se može predati ili odrediti, ali je nešto što se može posvjedočiti plodovima i pozvati bližnjega da uđe u taj odnos u kojem i on i bližnji bivaju obdareni od Boga. Na prožetost života molitvom nas je davno svojim životom pozvala i usmjerila bl. Ozana, a večeras nas sve na taj istinski život poziva i ovo promišljanje i kako je to p. Zvonko govorio ovih dana, a izriče se na svakoj obnovi redovničkih zavjeta: tako neka bude. Amen.

s. Ivana Pavla

DUHOVNE VJEŽBE U ZAGREBU

Godišnje duhovne vježbe je vrijeme, darovano nam od Gospodina i naših susestara, kroz koje možemo biti na poseban način blizu Gospodinu, preispitati svoj život i biti osnažene za daljnji rad na njivi Gospodnjoj.

Ove godine duhovne vježbe u Zagrebu počele su 23. lipnja, a završile 29. lipnja na svetkovinu sv. Petra i Pavla. Voditelj duhovnih vježbi bio je velečasni Milan Pušec, duhovnik u Nadbiskupskom bogoslovnom sjemeništu u Zagrebu. Tumačeći Riječ Božju, duhovnik je poseban naglasak stavljao na bitne sastavnice našeg redovničkog života – zajedništvo i zavjete. Poticao nas je na razmišljanje o pozivu koristeći se slikama iz prirode. Evo nekih od tih slika:

- **SLIKA RIJEKE SAVE** - promatrajući tok rijeke možemo razmišljati o svom pozivu. Izvor rijeke je bistar i čist, no uzvodno rijeka je sve zagodenija. Ono što nas onečišćuje je požudatijela, požuda očiju i oholost života. Kako bismo nadvladali ove napati potrebno se vratiti na izvor, a u našem životu taj izvor je Krist.
- **SLIKA PLITVIČKIH JEZERA** – jezera su vezana slapovima, prelijevaju se jedno u drugo, u njima uvijek struji život. Ukoliko u jezero ne dotječe voda, ono postaje ustajalo i pretvara se u žabokrečinu. Mi u našem životu biramo što ćemo biti – jezero ili žabokrečina. Ako Božja volja postane naš zakon tada biramo put koji vodi u vječnost.
- **SLIKA MAGLE** – magla nas podsjeća na strost i usporenost. Ponekad je potrebno zau-

staviti se i vidjeti što Bog po meni želi učiniti. Ako sam starija i nisam u punoj snazi još uvijek se mogu pitati što mogu učiniti za Boga, za moj Red i narod.

- **SLIKA KARTUZIJANSKOG SAMOSTANA** – oko jednog kartuzijanskog samostana u Sloveniji rastu stabla krušaka od kojih se pravi posebna vrsta rakije. Kruške rastu u tišini i zavjetrini samostana, njegovane rukama redovnika. Kada kruške dozriju, na stablu u boci, daju poseban okus rakiji. Bog je prisutan u nama po stvaranju i po milosti baš kao što je kruška u rakiji. Božja prisutnost u nama daje našem životu poseban okus. Ljudi koji dolaze u susret s nama probaju okus našega srca.
- **SLIKA KUĆE** – naša kuća je za nas dom, on ima srce, tu osjećamo toplinu i ljubav ukućana. Naše srce isto može biti dom za ljude koje susrećemo. Možemo se pitati koliko ljudi može udobno stanovati u mome srcu? Da li moje srce resi čista, iskrena i požrtvovna ljubav prema bližnjima? Ako druge osuđujem moje srce postaje zatvor. Marijino srce je uzor pravog doma – ona je kuća zlatna.

Na jednostavan i slikovit način u ozračju tišine duhovnik nas je poticao na razmatranje veličine i značenja Božjeg poziva. Vjerujem da će Božja milost i darovi koje smo primile na ovim duhovnim vježbama uroditи plodom u životu svake sestre i zajednice u kojoj živi.

s. Sara Tkalčec

ODGOJ ZA EMOCIONALNU I DUHOVNU ZRELOST

U duhovnom centru Marijin dvor 24. i 25. travnja, održano je 41 vijećanje odgojitelja i odgojiteljica. Ove godine odabrana tema bila je za *Odgoj emocionalnu i duhovnu zrelost*. Prvi dan predavanja bila su usmjereni na emocionalnu zrelost o čemu su govorili s. Klaudija Todorić i

dr. Domagoj Štimac. O duhovnoj zrelosti govorio je o. Dario Tokić. Obadva dana radionice je vodila s. Berislava Grabovac. U nastavku ukratko o izloženim predavanjima.

Na početku svoga predavanja s. Klaudija je postavila pitanje: GDJE SI?. Ono je važno zato

jer nam pomaže da se emocionalno odredimo prema sebi i prema drugima. Emocije navode osobu na određeno ponašanje stoga ih je važno odrediti i to :prema sebi, prema drugima, prema svojoj zajednici, prema službi koju obavljamo, prema poglavarima, prema odgajanicima.... Također isto pitanje postavlja i Bog na samom početku Biblije. Adam se čuvši pitanje sakrio jer je spoznao svoju golotinju, bilo ga je stid i strah. Osjećao se loše. Emocije su ga navele na određeno ponašanje. To nam govori da emocije nose uglavnom važnu poruku, što znači da ih trebamo biti svjesni, osluškivati ih i istraživati kako bi otkrili iza čega se skrivamo i zašto.

Na kraju iscrpnog predavanja o emocionalnoj zrelosti izdvojila bi samo konkretne savjete koje je predavačica dala vezano za vlastitu emocionalnu inteligenciju i kako pomoći odgajanicima:

1. NAUČITI PREPOZNATI OSJEĆAJE
2. PREUZETI ODGOVORNOST ZA SVOJE OSJEĆAJE
3. PREDVIDJETI SVOJE OSJEĆAJE
4. PITATI DRUGE KAKO SE OSIJEĆAJU
5. BITI MANJE OSJETLJIVI – POVEĆAVATI PRAG TOLERANCIJE NA FRUSTRACIJU
6. PROBLEME UOČAVATI CJELOVITO

U drugom predavanju dr. Domagoj Štimac koji je po zanimanju dječji i adolescentski psihijatar govorio je sa strane svoga iskustva o razdoblju adolescencije(emocionalni pritisak kod djece rastavljenih roditelja, isprobavaju koliko imaju bezuvjetne ljubavi, usmjereni na sebe, traže pažnju ili ih smeta, ne mogu reagirati promišljeno, što su više nesigurni to su povodljiviji uglavnom nepredvidivo)Mlade u tom razdoblju treba gledati kao osobe u procesu jer često naša očekivanja su nerealna. Važno ih je čuti, razumjeti, uvažiti kao osobe(trebamo im biti sigurna baza). Ako ne vjerujemo u ono što radimo i samim odgajanicima nećemo imati uspjeha.

Vezano za temu s. Berislava pripremila je radionicu. Na *Kotaču emocija* trebali samo prepoznati svoje emocije prema intenzitetu, odrediti emocionalno stanje grupe i na osnovu toga napraviti deset koraka za razvoj emocionalne zrelosti.

O odgoju za duhovnu zrelost o. Dario govorio je simbolično(vrt, vrtlar, sjeme)Na kraju zaključuje: "Ni vrt i vrtlar ne daju rasti nego Duh Sveti". Za zrelost je važan proces koji zahtjeva vrijeme i strpljivost. Treba dati vremena sazrijevanju. Plod zrelosti trebao bi biti-davati život za druge. Zrelosti nema bez plodnosti. Isus kaže, nema veće ljubavi od one tko život svoj daje za prijatelje. Isus nam treba biti uzor i primjer kako postupati sa odgajanicima.

Popodnevna radionica *Rast u duhovnoj zrelosti* bila je na temelju simbola biljke kojoj su potrebni uvjeti za rast. Odgojitelji u skupinama pronalazili su pojmove koji su im pomagali rasti u duhovnoj zrelosti i one koji su ih kočili, bilo na osobnoj razini ili na razini zajednice.

Predsjednika HKVRPP o. Vinko Mamić zatvorio je 41. vijećanje odgojitelja uputivši odgojiteljima riječi podrške i ohrabrenja. Istaknuo je važnost HKVRP i HUVRP.

s. Mihaela Viher

„DSECE OLOMOUC 2012“

– naše sudjelovanje u međunarodnom susretu sestara srednje i istočne Europe –

Od 15. do 21. srpnja 2012. češki grad Olomouc ugostio je preko sedamdeset sestara dominikanki iz srednje i istočne Europe, ali i iz drugih dijelova Staroga Kontinenta. Češka kongregacija sestara dominikanki na čelu sa s. Kristom Chladkovom uzorno je organizirala susret koji je bio zamišljen kao „4 u 1“ – stručni simpozij, duhovna obnova, iskustvo zajedništva i strateško planiranje apostolata. U godini posvećenoj dominikankama i propovijedanju, Olomuc je kao važno sveučilišno središte i povijesni centar moravske regije svojom ljepotom pružio dobar okvir ovakvomu događanju.

Našu su kongregaciju uprisutnile tri članice: s. Jaka Vuco, s. Sara Tkalcec i kandidatkinja Marina Katinić. Najbrojnije su nacionalne skupine sestara bile sestre iz Mađarske, Češke i Slovačke, ali i ostale su zemlje dale svoj doprinos – Irska dvjema sestrama, Velika Britanija jednom, Njemačka jednom, Slovenija jednom, Nizozemska jednom i Norveška dvjema sestrama. Kao i svaki put, susretu je nazočila s. Sara Böhmer iz Nizozemske (Kongregacije sestara dominikanki od Betanije), glavna koordinatorica organizacije „Dominican Sisters International“ koja pokriva cijeli svijet, čiji je koordinacija sestara srednje i istočne Europe dio. Ujutro i navečer sestre su zajednički molile oficij i prisustvovale sv. misi. Ljepota dominikanske liturgije i briga za sklad glazbe i duhovnosti došle su do izražaja; lijepim pjevanjem molitvenom su ugodaju posebno doprinijele sestre iz Mađarske, Češke i Norveške. Prijepodneva i poslijepodneva bila su ispunjena predavanjima. Otac Francesco Compa-

gnioni, OP, iskusan profesor moralne teologije i etike na Institutu Tome Akvinskoga *Angelicum* u Rimu svako bi predavanje započeo meditacijom nad jednom od slika blaženoga Ivana iz Fiesola, poznatijega kao Beato Angelico. Teme predavanja kretale su se od moralne teologije Tome Akvinskoga primijenjene na suvremenu problematiku u dijelima o. Servaisa Pinckaera, OP, koji je utjecao na formulaciju Katekizma Katoličke crkve, preko osnovnih pojmoveva moralu i suvremenih bioetičkih problema, sve do dijaloga sa suvremenom nekršćanskom etikom i ljudskih prava. Sestra Toni Hariss, OP prikazala je povijest socijalnoga apostolata u dominikanskoj redu, zaustavljući se na velikim imenima kao što su Bartolomé las Casas i bl Augustin Kažotić. Govor o socijalnom apostolatu danas i u budućnosti nastavila je s. Helen Alford, OP, profesorica socijalne i poslovne etike na *Angelicumu*. S. Helen prvo je sakupila rezultate rada pojedinih skupina u kojima su sestre trebale odgovoriti na nekoliko pitanja: Kakvim se i kojim socijalnim apostolatom danas sve bavimo? Na koji se način te djelatnosti financiraju? Kojim smo činjenicama, vezanim uz socijalni

apostolat, zadovoljni, a što nam predstavlja teškoće? Kakve su nam želje, snovi i vizije za budućnost glede socijalnoga apostolata? Na temelju rečenoga, s. Helen je predložila paralelu prosjačkoga načina života braće u početcima Reda u današnjem, potpuno drukčijem gospodarskom sustavu; prosjačiti je u srednjem vijeku značilo *živjeti s minimalnom sigurnošću* – što bi danas značilo *ulagati uz rizik*. Upozorila je na negativne strane potpune financij-

ske ovisnosti socijalnih djelatnosti o velikim donatorima, državi ili velikom broju malih donatora. Kao alternativu, predložila je nov sustav *socijalnoga poduzetništva* – „djelovanja u socijalnom gospodarstvu čiji je glavni cilj pozitivan društveni utjecaj (stvoriti društveno dobro), a ne zarada vlasnika ili dioničara“, kako stoji u definiciji Europske komisije iz 2011. Takvi socijalni projekti mogu biti relativno neovisni u odlučivanju ako razviju samoodrživ sustav – to znači, ako se većinom financijski pokrivaju vlastitom djelatnošću. Radi se o novoj paradigmi. Kako bi pokazala da je ona moguća, s. Helen iznijela je niz primjera uspješnoga socijalnog poduzetništva iz raznih dijelova svijeta, primjerice Barefoot College u Indiji i La Fageda u Španjolskoj. Predavanja s. Helen polučila su i vrijednu raspravu.

Večeri su nudile sestrama više vrsta kreativne rekracije – radionice izrade mozaika, krunica, bojanja tkanine, jednostavne izrade mrežne stranice, kaligrafije, športove, razgledavanje grada, pjevanje norveških liturgijskih pjesama i uvježbavanje pjesama na hebrejskome jeziku te zabavno popularno-znanstveno predavanje o fizici čestica na temu *Jesu li fizičari našli Boga?* koje je održala s. Katarina Pajchel, OP, koja radi za fizikalni istraživački centar CERN. Vrhunac zajedništva bila je misa u crkvi braće dominikanaca i vesela vrtna zabava koju su braća upriličila, pobrinuvši se za piće, iće, glazbu i radosno ozračje. Pojedina kongregacija dobila

je zadatku predstaviti drugu kongregaciju, što su neke kongregacije učinile na vrlo kreativan način. Duhovni vrhunac susreta bilo je zajedničko klanjanje pred Presvetim kojim je susret završio.

Susret nas je potaknuo da budemo istinske sestre, bez obzira na kulturne i državne granice, da promišljamo, ljubimo i divimo se Božjoj veličini čiji je trag u stvorenju. U godini pod geslom *Idi i javi mojoj braći*, pravi odgovor na naša pitanja daje objašnjenje s. Felicitas (pripadnice talijanske Kongregacije sv. Katarine Sijenske) koja je svrha postojanja njezine kongregacije: *svojom ženstvenošću otkriti majčinsko lice Boga.*

Marina Katinić, kandidatkinja

ZAGREB: 85. obljetnica samostana Kraljice sv. krunice

Provincijska skupština Hrvatske dominikanske provincije, održana u Bolu u lipnju 2008. godine, odredila je da se "ekonomskim prioritetom Provincije smatra obnova samostana Kraljice sv. krunice u Zagrebu". U tom samostanu smješten je i studentat Provincije, u kojem trenutno boravi trinaestoro mlađe braće u formaciji.

Nakon svih pripremnih radova, dokumentacije i čekanja više od dvije godine na potrebne dozvole, 8. svibnja 2012. godine, na dan kada se u dominikanskom redu slavi spomendan "Žaštite bl. Djevice Marije nad cijelim Redom braće propovjednika" i službeno su započeli radovi na obnovi samostana.

Tom prigodom je dominikanski provincijal o. Anto Gavrić u samostanskoj kapelici slavio euharistijsko slavlje moleći zagovor bl. Djevice Marije nad apostolatom braće u samostanu i nad obnovom samostana prigodom 85. obljetnice samostana Kraljice sv. krunice.

Jače afirmiranje Zagreba kao kulturnog, političkog i crkvenog hrvatskog centra te intelektualno spremanje mlađih dominikanskih redovnika na sveučilištima u Rimu i Fribourgu potaklo je u Provinciji misao da se vratimo u Zagreb. Ona je brzo sazrela, ali trebalo je savladati mnoge poteškoće materijalne naravi.

Nadbiskup Bauer, koji se je i te kako obravdovao dolasku dominikanaca u njegov Zagreb i Nadbiskupiju, rado je darovao zemljište za samostan, a tadašnji general Reda o. Ljudevit Theissling pružio je izdašnu novčanu pomoć za zidanje samostana. Uz njegovu pomoć i drugih dobročinitelja započela je gradnja samostana 16.

srpnja 1925. godine na blagdan Karmelske Gospe prema nacrtima ing. Senka i arhitekta Kuličeka. Samostan je bio dovršen i svećano otvoren 8. svibnja 1927. godine, na spomendan Gospe Pompejske.

Donosimo tekst proglaša kojim je zagrebačka javnost bila obaviještena i pozvana na tu proslavu:

Otvaranje dominikanskog samostana. U nedjelju u pola deset sati prije podne obavit će se posvećenje kapele u novootvorenom samostanu. Dominikanaca u Maksimiru (iza Haškova igrališta). Posvetu kapele obavit će sam preuz. g. nadbiskup dr. Ante Bauer, koji će i čitati tihu sv. misu. Iza toga bit će posveta i nove dominikanske kuće, koja od toga dana postaje samostan. U pola 11 sati bit će druga tiha sv. misa, preko koje će se moliti sv. krunica, a točno u 12 sati molit će se Molbenica Majci Božjoj Pompejskoj.

U novoj kapeli nad oltarom se nalazi kopija divne klasične slike talijanskog slikara Sassetta, koju je izradio pok. dominikanski slikar o. Vinko Draganja. U pola 8 sati na večer obavit će se u novoposvećenoj kapeli svibanjska pobožnost uz blagoslov s Presvetim.

Samostan se nalazi unutar željezničarske kolonije u Maksimiru. Prilaz oko Haškovog igrališta. Pozivaju se katolici grada Zagreba, da u što većem broju prisustvuju ovom rijetkom obredu i velikoj svečanosti.

Proslavi su prisustvovali predstavnici vanjskog i redovničkog klera, političkih, građanskih i vojnih vlasti, katoličkih organizacija te veliki broj vjernika. U njihovoј prisutnosti te članova zajednice i gostiju dominikanaca iz drugih samostana nadbiskup je blagoslovio kapelu i samostan. Samostanska zgrada se je protezala uz Kontakovu ulicu i imala je dva krila, jedno sa sjeverne strane, a drugo s južne, svako 15m dužine. U prizemlju sjevernog krila bila je kapela s oltarom i

slikom Majke Božje presv. krunice. Preko mise gosp. nadbiskupa pjevaо je djevojački zbor župe sv. Petra, a poslije crkvene proslave željezničarska glazba održala je koncert biranim točkama.

Budući da je kapelica u samostanu vrlo brzo postala pretjesna, već 1930. godine sagrađena je mnogo veća u novosagrađenom sjevernom krilu samostana, kao privremeno rješenje, dok se ne prikupe nova sredstva za gradnju crkve. Dominikanci su bili odlučili graditi novu crkvu i nazvati je "Hrvatsko narodno svetište Kraljice svete krunice", kako bi to svetište postalo centar za ra-

zvitak pobožnosti krunice u hrvatskom narodu. No 22. veljače 1944. samostan je bombardiran.

Godine 1961. Provincijsko vijeće je odlučilo da se najprije podigne porušeni dio samostana, a 4. rujna 1962. godine Uprava samostana upućuje molbu Narodnom odboru općine Maksimir za lokaciju i građevnu dozvolu kako bi uz obnovljeni dio samostana bila odobrena lokacija za dogradnju južnog i istočnog dijela. "...čime bi naš prijedlog (piše u dokumentu) bio zahvaćen u cjelokupnom i realizirana prвotna zamisao i prвotni nacrt", tj. onaj iz 1925. godine. (www.dominikanci.hr)

MARIJA BISTRICA: Četvrto, obnovljeno hodočаšće kruničara u Mariju Bistrigu

Hrvatska dominikanska provincija organizirala je 5. svibnja 2012. četvrto, obnovljeno hodočаšće molitelja krunice u hrvatsko nacionalno marijansko svetište. Osim članova kruničarskih bratstava i društava u sklopu dominikanskog kruničarskog pokreta, u Mariju Bistrigu hodočastili su i braća svećenici, te braća studenti Hrvatske dominikanske provincije.

Na početku hodočаšća o. Ljudevit Jeđud, promicatelj Krunice za dominikanski Red u Hrvatskoj, podsjetio je hodočasnike na tradiciju hodočаšćenja u Mariju Bistrigu prisjećajući se vlastitih iskustva i sjećanja, te na višestoljetnu povijest dominikanskih npora u promicanju marijanske pobožnosti i Krunice u hrvatskom narodu.

Po dolasku u Mariju Bistrigu program je započeo u molitvenom ozračju, upravo kroz pobožnost svete Krunice. Odmah potom, održano je već tradicionalno predavanje o Krunici. Ove godine predavač je bio dr. sc. Marijan Biškup, dominikanac i umirovljeni profesor moralne teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu.

Nakon predavanja i kraće stanke, provincial Hrvatske dominikanske provincije o. Anto Gavrić, predsjedao je koncelebriranim euharistijskim slavlјem u crkvi svetišta Majke Božje Bistričke s drugom petoricom zagrebačkih dominikanaca i rektorom svetišta preč. Zlatkom Korenom.

U prigodnoj homiliji, o. Gavrić između ostalog je kazao: "Ima trenutaka u ljudskome životu kada nam se čini da je put kojim kročimo dug, naporan, neizvjestan pa čak i opasan. Taj smo put sami birali, a čini nam se da nikamo ne vodi. Slično se događa i u duhovnome životu. Znamo da je cilj našega putovanja Isus Krist, vječni život.

No kojim putom krenuti. I apostol Toma pita Isusa u današnjem Evandželju: "Kako možemo znati put?" Nude nam se razni putovi sa svih strana. Mnogi nas pozivaju da krenemo s njima, za njima, njihovim putom, da se pridru-

žimo jednoj ili drugoj opciji, ovoj ili onoj udruzi, stranci, zajednici.

Neki nam pokušavaju ponovno nametnuti svoje putove, za koje smo vjerovali da su ipak otišli u prošlost. Htjeli bismo već na početku vidjeti jasan znak. Htjeli bismo, poput apostola Filipa iz današnjeg Evandjela, odmah na početku puta vidjeti Oca i biti sigurni da smo izabrali pravi put. Isus nam potvrđuje da je on Put, Istina i Život. Ako vjerujemo da je on Put, ako izaberemo njega, njegov je put istine i života. On, nevino osuđen, poistovjećuje se sa svim nevinim žrtvama, sa siromasima, prezrenima i odbačenima, svjedočeći Očevu ljubav prema svim ljudima.

A nas poziva da se otvaramo toj ljubavi, nju živimo i svjedočimo. Isus nam daruje svoju Majku, Mariju, da nas prati na putu. Ona je pred nama na putu. Ona nas prati. S njom možemo sigurno koračati putom, unatoč teškoćama i tegobama na putu, unatoč našim slabostima i krhkem zdravlju. S njom ćemo doći do cilja. Ona će nas dovesti. Krist je put. Krist je život. A Marija nam pomaže na putu: ona ublažuje žegu i teret.

Ona je ljepota naše nade. To je naša duhovnost Krunice, neiscrpne molitve koja na umara na putu. S Marijom, koja nas vodi, krećemo na nutarnje putovanje u Isusovu domovinu, proživljavamo njegovo djetinjstvo, njegovo propovijedanje, njegovu smrt i njegovo uskrsnuće.

Krunica postupno uvodi u otajstvo Isusa Krista. Radosna, svjetlosna, žalosna i slavna otajstva krunice osvjetljuju otajstva našega života kako bi Božji život prešao u nas a naš život u Boga, s našim brigama, našim patnjama, našim planovima i našim radostima”.

Po završetku sv. Mise, po ustaljenom običaju, izmoljena je Molbenica Gospi Pompejskoj. Nakon stanke za ručak, hodočasnici su se iznova okupili podno bistričke Kalvariјe i izmolili križni put. Ovogodišnje hodočašće kruničara u krilu Majke Božje Bistričke, završilo je blagoslovom s Presvetim i povratkom u Zagreb. Euharistijsko slavlje izravno je prenosila postaja Radio Marije Bistrice.

Dominikansko kruničarsko hodočašće u Mariju Bistrigu obnovljeno je (čestim poticanjem s. Slavke Sente) prije četiri godine u sklopu priprema za proslavu 800. obljetnice osnutka Reda propovjednika. Naime, god. 1938. ukradena je zlatna krunica koja je, zauzetošću kruničara, bila darovana Majci Božjoj Bistričkoj prigodom njezina krunjenja zlatnom krunom 1935. Stoga su dominikanski kruničari darovali novu krunicu od čistoga zlata. Na zagrebačkom hodočašću, što ga je predvodio nadbiskup zagrebački dr. Alojzije Stepinac, dominikanac o. Jordan Viculin, skladatelj pjesme “Kraljice svete krunice”, stavio je zlatnu krunicu oko vrata na kip Majke Božje. Na križiću krunice urezano je: “1939. Majci Božjoj Bistričkoj njezini kruničari”. (www.dominikanci.hr)

SISAK: - Susret hrvatske katoličke mlađeži

Za geslo susreta hrvatske katoličke mlađeži u Sisku izabrane su riječi iz Evandjela po Ivanu: “U svjetlosti hodimo” (1 Iv 1,7), koje je papa Benedikt XVI. poručio mladima kada nas je posjetio prošle godine u našem glavnom gradu.

I za ovaj susret nam je poslao poruku, a riječi koje je potpisao papin državni tajnik Tarcisio Bertone glase: “Krist vam daje nalog da budete svjetlost svijeta, a Godina vjere koja će uskoro započeti prilika je za osobni ispit savjeti: koliko moje svjetlo obasjava druge živote.”

Mladi župe Kraljice svete krunice i Blaženog Augusta Kažotića odlučili su ići zajedno na Susret, i vjerujem da je to početak našeg zajedničkog druženja i suradnje.

Najvažnije od svega, a znam da je i da će još donositi ploda, bila je devetnica Duhu Svetom koju smo molili uoči polaska. Na devetnici smo se okupljali u crkvi Kraljice svete krunice. Skupljao nas se veći broj, ali isto tako, znalo nas je biti i jako malo, ali niti onda nismo odustajali, dapače, bili smo uporni i kucali na Vrata, a Bog

će stostruko uzvratiti i hvala Mu za to!

U Sisak smo došli u subotu 5. svibnja nešto prije 11 sati, a dočekala nas je animatorica koja je s nama bila sve dok u nedjelju nismo krenuli svojim kućama. Kad smo došli u centar grada, već je sve bilo puno mlađih koji su hodali ulicama, sjedili na travi, uz rijeku, pjevali, bili veseli i razdragani.

U 13 sati krenuli smo u procesiju od katedrale Uzvišenja Svetog Križa u centru grada pa sve do crkve svetog Kvirina gdje je u 18 sati bilo slavljenje svete mise. Misno slavlje predvodio je kardinal Josip Bozanić, a uz njega je bilo 20-ak biskupa iz cijele Hrvatske, među kojima i biskup-domaćin Vlado Košić.

Okupilo se 25 000 mlađih, a pomoćni zagrebački biskup Mijo Gorski u propovijedi je poručio: "Draga mladeži, prigrlite Kristovo evanđelje da zapali svjetlo u vašem srcu, u vašim savjestima, da bude znak blizine živoga Boga koji u vas ima silno povjerenje. Ne bojte se budućnosti ma kako ona neizvjesna bila, nije li Bog gospodar vremena i povijesti."

Na kraju programa izrečeno je ime grada domaćina sljedećeg SHKM-a 2014. godine. Odlučeno je da to bude Dubrovnik, što je izma-

milo veliko veselje i pljesak svih prisutnih. Mladi sisačke biskupije tako su predali križ Susreta mlađima dubrovačke biskupije.

Po završetku svete mise naša se grupa uputila u Petrinju gdje su nas dočekale obitelji. Svatko od nas ima svoje doživljaje iz obitelji, a svima nam je zajedničko oduševljenje kako smo primljeni, kako su nas ugostili i posluživali, kao najplemenitije goste, kao vlastitu djecu. Petrinjci

su ljudi koji su mahom ostali bez svojih ognjišta u vrijeme Domovinskog rata, i koji su po njegovom završetku počeli život na novo, gradivši ponovno svoje spaljene i srušene kuće od temelja, a također, s novom nadom u srcu bez obzira na strahote koje su pretrpjeli.

Imala sam osjećaj kao da su ti ljudi jedva čekali da im mi dođemo. Neki su govorili da im je rijeka mlađih koja je prodefilirala ulicama Siska mamila suze na oči. Jedno veliko hvala u ime svih Sisku i Petrinji!

Nakon ugodno provedene noći u našim privremenim obiteljima, nedjelju smo proveli na stadionu Gavrilović. 1500 mlađih okupilo se na molitvi krunice kao uvodu u sveto misno slavlje koje je predvodio biskup dubrovački Mate Uzinić, koji nas je podsjetio kako Isus poručuje da je on trs, a mi loze i kako bez ucjepljenja u Njega ne možemo učiniti ništa.

Meni osobno, ovo je bilo lijepo i nadasve po-učno iskustvo, a zahvaljujem svima koji su na bilo koji način pomogli da naša dominikanska mlađež krene na ovaj put. (www.dominikanci.hr)

Maja Marić

ZAGREB: Otvorena izložba slika dominikanca Marinova

U utorak 5. lipnja u Europskom domu u Zagrebu, s početkom u 19.00 sati otvorena je izložba "In principio erat Verbum", autora o. Maria Roka Marinova. Na samom početku nazočne je

pozdravila gđa. Renata Bačić, voditeljica projekta izložbi u Europskom domu.

Zahvalivši o. Mariu na suradnji, prepustila je riječ vlč. Antonu Šuljiću, profesoru povi-

jesti umjetnosti da predstavi autorov slikarski opus.

Na početku, Šuljić je svratio pozornost na Knjigu Postanka i Božji stvarateljski čin, istaknuvši kako dominikanac Marinov razmišlja nad biblijskim tekstom stvaranja i to pretače u slike.

Mario se predstavlja kao slikar koji slika iz duše odnosno meditiranja nad svetopisamskim tekstovima, naglasio je prof. Šuljić. Nadalje je kazao kako je ocu Marinovu slikarstvo zadano od malena i kako "čući" u njemu te čeka trenutak da bude izrečeno slikom.

Iako "šeta" od apstraktнога do figurativнога, svoje mјесто nalazi u apstrakciji, naglasio je Šunjić te dодao kako dominikanac slikom izražava svoj credo i to iz najdubljeg osvјedočenja i uvjerenja. Slike o. Maria odišu snažnim koloritima dalmatinskih krajolika s naglašenim plavim, zelenim, žutim i crvenim bojama,

predstavljajući tako život svoga podneblja, istaknuo je vlč. Šuljić.

Na kraju govora, kazao je kako je slikar suveren jer slijedi ono što vidi i osjeća u sebi. On slika iz glave i dubokoga promišljanja, zaključio je prof. Šuljić.

Zatim se nazоčnima obratio i sam autor. Otac Mario, najprije je zahvalio predstavlјачу izložbenog opusa, a potom je ukratko progovorio o svom slikarskom putu.

Kazao je kako nije prošao klasično obrazovanje poput drugih slikara nego je Bogom dani talent pomalo usavršavao, osobito za vrijeme svoga boravka u Hannoveru, gdje je pastoralno djelovao kao voditelj Hrvatske katoličke misije.

Marinov sa svojim slikarskim opusom do sada se predstavio u nekoliko njemačkih gradova, a u Hrvatskoj je izlagao u Starom Gradu na Hvaru, Trogiru, Splitu i u Zagrebu. (www.dominikanci.hr)

DUBROVNIK: Fr. Karlo proslavio 50. obljetnicu zavjetovanja

U nedjelju 13. svibnja, na sv. Misi koju je u crkvi sv. Dominika u Dubrovniku predvodio provincijal Hrvatske dominikanske provincije o. Anto Gavrić uz subraću koncelebrante i mnoštvo vjernika, brat Karlo Posavec proslavio je 50. obljetnicu zavjetovanja u Redu propovjednika.

U prigodnoj propovijedi provincijal najprije je istaknuo važnost braće suradnika u Redu,

a potom brata Karla za Hrvatsku dominikansku provinciju. Kratko se osvrnuo i na Karlov životni put, kazavši kako nije bio nimalo lak. Kroz godine služenja Kristu u redovničkom habitu pratila ga je njegova obitelj, a napose majka, čija je uloga u njegovu životu istaknuta u njezinim poticajnim pismima.

Nadalje otac provincijal u homiliji podsjetio je sve na Kristov poziv, da ljubimo jedni druge, kao što je On nas ljubio, te ostanemo u Njegovoj ljubavi. Takvu ljubav živio je i živi i sam brat Karlo. Poslije propovijedi uslijedila je obnova redovničkih zavjeta.

Nakon mise, uslijedio je svečani objed u samostanskoj blagovaonici kojem su nazоčili mnogobrojni članovi Svečarove obitelji, sestre i braća dominikanci te drugi uzvanici. (www.dominikanci.hr)

Vrt samostana sv. Nikole u Korčuli – nekoć i danas

Korčula, 2.7.2012. – “Sve ima svoje doba i svaki posao pod nebom svoje vrijeme”, kaže Propovjednik (Prop 31,1). Prepoznavši svoje vrijeme, braća iz dominikanskog samostana sv. Nikole u Korčuli, prije dvije godine ozbiljno su počeli s radovima na uređenju samostanskog vrta koji je do tada, većim dijelom, bio nešto poput Tavovićeve ničije zemlje, iako je on imao svoga vlasnika – samostan sv. Nikole.

Braća iz samostana nisu se bojala kojekakvih objeda i kritika, nego su odlučno krenuli s obnovom vrta, dajući mu novi, skladniji i ljepši kontekst u kojem će biti mjesto za sve. Dominikanski samostan godinama je mjesto kulturnih događaja i duhovna oaza koja će uređenjem samostanskog okoliša postati još ljepša.

Samostan svake godine posjećuju grupe mlađih kako iz Hrvatske tako iz Poljske koje onđe nalaze duhovni mir. Braća, Ante i Drago i ove godine u ljetnim mjesecima ugostit će dvije skupine mlađih poljaka, članova dominikanske obitelji.

Uređeni vrt i samostan tako postaju mjesto mira i molitve u kojemu svi mogu iskusiti Božju blizinu, osluškujući zvuk mora koji nastaje u kontinuiranom dodiru valova i zidova samostana sv. Nikole. (www.dominikanci.hr)

RIM – DSI: Sedmi generalni skup OP vrhovnih poglavarica

U Rimu će se od 9. do 16 svibnja 2013. održati sedmi generalni skup vrhovnih poglavarica sestara dominikanki iz cijelog svijeta. Skup će raspravljati na temu: *Nova evangelizacija i naše dominikansko poslanje danas*. U mjesecu listopadu, iduće 2013. godine, dogodit će se u Rimu i biskupska sinoda na kojoj će se raspravljati također o Novoj evangelizaciji za prenošenje kršćanske vjere. „Mi, dominikanske apostolske sestre, uvjerene smo da će nova evangelizacija kojoj smo se svim silama posvetile, odgovo-

riti na naše duboke težnje za duhovnošću, za kojom teže novi naraštaji, kako bismo mogle djelovati s obnovljenim snagama na svim mjestima gdje se nalazimo; važno je to prepoznati i pronaći način kako vratiti povjerenje onima koji su izgubili svaku nadu, kako vratiti osmijeh onima kojima su suzama obilivena lica. „ – kaže, između ostalog u svom uvodnom pismu u Newsletter DSI sr. Fabiola Elasquez, koordinatorica udruge međunarodnih dominikanskih sestara.

ŠVICARSKA – DSI: Ritir uz ples

S. Monika Huppi, iz Kongregacije sv. Josipa u Ilanzu, u Švicarskoj organizirala je duhovnu obnovu uz ples. 32 muževa i žena, različite dobi, posvetili su svoje vrijeme Bogu i sebi samima u Usedomu, drugom po veličini baltičkom otoku. Metoda na kojoj se temelji plesni ritir, sastoji se od ignacijanskih duhovnih vježbi koje se obavljaju u šutnji i prigodnim raspravama po završetku svakoga dana. Posebno su važni elementi

meditativnog plesa, koji svakoga dana traju tri sata i u koji se svatko osobno uključuje, ovisno o raznim skupinama. Koreografiju je najvećim dijelom napravila s. Monika Gessner OP iz Speyera u Njemačkoj. Ona želi sudionike, preko različitih pokreta i plesa, uvesti u iskustva biblijskih događanja i osjećaja. Biblija u plesu. Biti vođeni iskustvima biblijskih tema produbljuju, za vrijeme ritira, osobni, tjelesni i duhovni ra-

zvoj. Ovaj način omogućuje sudionicima da i pokretima tijela izraze svoje predanje Bogu.

Ovi plesni ritiri ostvareni su zahvaljujući suradnji međunarodnih dominikanskih i ekumenskih Kongregacija, i taj vid zajedništva može predstavljati budućnost za naviještanje naše dominikanske vjere. Taj način ekumenizma promiču sestre dominikanke Kongregacije Presvetog Imena Isusova. Muškarci i žene različitih kršanskih denominacija nalaze tu svoje mjesto. Voditelji ritira mogu biti članovi raznih vjerskih zajednica i Crkava.

Kad maleni zahvaljuju

Na kraju školske godine i maleni imaju svoj prijelaz iz jednog razreda – skupine u drugu. Mali Lovro Perestegi, odnosno njegovi roditelji, osjetili su potrebu da zahvale *teti* s. Snježani za sve što je ona učinila za njega. U zahvali doslovno stoji:

DRAGA TETA SNJEŽANA!
HVALA VAM NA SVEMU ŠTO STE UČINILI ZA MENE!
HVALA VAM ŠTO STE ME NAUČILI DA SAM ZASPIM POPODNE,
DA SAM IDEM NA TUTU, DA LIJEPO JEDEM ZA STOLOM
I HVALA VAM ŠTO STE MI POMOGLI DA TAKO DOBRO
PRIHVATIM TU VELIKU PROMJENU U MOM ŽIVOTU – VRTIĆ!
BOG VAS BLAGOSLOVIO!
VOLI VAS VAŠ LOVRO I OBITELJ PERESTEGI

FRANCUSKA: Novi blaženik - francuski dominikanac o. Lataste

U nedjelju 3. lipnja 2012. u Besançonu, u Francuskoj, za vrijeme euharistijskog slavlja kojim je predsjedao kardinal Angelo Amato, pročelnik Kongregacije za proglašenje svetih, blaženim je proglašen francuski dominikanac o. Jean-Joseph Lataste (1832.-1869.), utemeljitelj Kongregacije sestara dominikanki iz Betanje, kontemplativno-apostolskog načina života, s institucionalnim poslanjem pohadati žene u zatvorima.

U koncelebraciji je bilo 25 biskupa iz Francuske, Njemačke i Nizozemske te brojna braća dominikanci. Propovijedao je o. Bruno Cadoré, Učitelj Reda propovjednika. Euharistijsko slav-

lje prenosila je izravno Katolička televizija u Francuskoj (KTO).

Jean-Joseph Lataste je rođen 5. rujna 1832. u gradu Cadillac sur Garonne (Gironde), u Južnoj Francuskoj (kršten je kao Alcide Vital). Vrlo rano je osjetio svećenički poziv, ali nakon dugog promišljanja, duboke borbe i smrti djevojke s kojom je bio zaručen, godine 1857. stupa u Red braće propovjednika.

Ubrzo zatim umrla je i njegova sestra, koja je bila redovnica. Stoga se odlučio potpuno posvetiti Bogu. U Redu je dobio ime Jean-Joseph (Ivan-Josip). Za vrijeme studija u samostanu

Saint Maximin razvio je veliku pobožnost prema sv. Mariji Magdaleni koja je u tome kraju vrlo čašćena. Posvijestio si je da velika ljubav može biti zadovoljština za veliki grijeh te je uzeo Mariju Magdalenu za zaštitnicu svojega budućeg rada među grešnicima.

Nakon ređenja 1863. asigniran je u Bordeaux. Sljedeće godine poslali su ga da propovijeda duhovne vježbe ženama u mjesnom zatvoru u Cadillacu, što je za mnoge bilo besplodno poslanje. Sve je propovijedi usredotočio na misao koju nosi iz dana studija, tj. da je Marija Magdalena okajala veliki grijeh još većom ljubavlju. Slušateljstvo ga je pozorno pratilo. Na završetku duhovnih vježbi od 380 zatvorenika njih 340 je pristupilo na svetu pričest.

U tim je utamničenim ženama otkrio prekrasne učinke milosti, a kod pojedinih i stvarni poziv na predanje Bogu u posvećenom životu. Upravo je u tom zatvoru, pred Euharistijom, dobio nadahnuće da utemelji novu redovničku obitelj, u kojoj bi sve sestre, bez obzira na njihovu prošlost (od koji su većina rehabilitirane zatvorenice), bile sjedinjene u istoj ljubavi i istom posvećenju, svjedočeći tako da – kad nam se daje – "Bog ne glede ono što smo bili, nego ono što jesmo i ganut će ga naša ljubav", govorio je o. Lataste.

Nakon brojnih teškoća, dvije godine kasnije otvorio je prvu zajednicu sestara dominikanki iz Betanije i stavio pod zaštitu sv. Marije Magdalene. Zajednicu su nazvali "Betanija" kako bi istaknuli ideju o Isusovu prijateljstvu. "Kakva god

bila vaša prošlost, ne smatrajte se više zatvorenicama, nego i vi se smatrajte dušama predanim Bogu", govorio je o. Lataste. U isto vrijeme o. Lataste piše Papi dajući svoj život da sv. Josip bude proglašen zaštitnikom sveopće Crkve.

Sveti Otac je rekao Učitelju dominikanskog reda, koji mu je uručio to pismo, da je dobio više od 500 pisama s istom molbom, ali samo je o. Lataste ponudio svoj život u zamjenu. Dvije godine nakon utemeljenja nove zajednice o. Lataste se razbolio i umire 10. ožujka 1869. Na njegovu grobu piše: "Stigavši do savršenstva u malo vremena, upoznao je puninu dugih života." Godinu dana nakon njegove smrti, sv. Josip je proglašen zaštitnikom sveopće Crkve.

Postupak za beatifikaciju o. Lataste počeo je 1937. Godine 2007. papa Benedikt XVI. dekretom je priznao herojske kreposti o. Lataste i proglašio ga slugom Božnjim; a četiri godine kasnije isti je Papa izdao dekret priznavajući čudo po zagovoru sluge Božnjeg o. Lataste. Kao što je sv. Dominik znao u molitvi, u noći, vapiti Bogu "Bože moj. Milosrđe moje, što će biti s grešnicima", i o. Lataste se pitao u zatvoru u Cadillacu: "Što će biti s njima, kada izađu odavde... da, što će one postati?"

Rado je isticao: "Bio bih sretan primiti jednoga dana ulogu i službu apostola zatvora za muškarce i žene". Bio je neumoran propovjednik Božnjeg milosrđa. O. Lataste je bio čovjek Euharistije. Još kao mlad ustrajno je noću dolazi na klanjanje Presvetom Oltarskom Sakramantu. A kasnije, kao svećenik, dolazio je svakodnevno. Učio je da je "Euharistija središte odakle sve polazi i kamo sve smjera". "Dobro iskoristite nazočnost Našega Gospodina među vama. To je Izvor žive vode, na njemu često crpite, često."

"Sestre iz Betanije mogu živjeti i svjedočiti milosrđe samo ako budu imale vremena primati je dugo i zaljubljeno. Euharistija i klanjanje Presvetom Sakramantu odlučujuće su za vjernost Betanije svome pozivu i poslanju." "Euharistija je kao prijatelj kojeg se još ne može vidjeti zbog mraka noći, ali čiju se ruku već drži." "Euharistija, sakrament prijateljstva, dopustite da vam se Krist pridruži."

U jednome pismu svome bratu piše: "Ovo je nedvojbeno veliko otajstvo! Onaj kojega ne ideemo samo pohoditi, nego i primiti u sebe, toliko je moćan da se za nj nećemo nikada dostoјno pripremiti. No, mislim da ovaj uzvišeni sakrament ljubavi nije ustanovljen kao nagrada za pobožne i raspoložive duše, nego i kao lijek koji uništa-

va otrov zla, kao voda u kojoj se Peru rane duše, kao balzam koji ozdravlja, kao osnaženje s kojim ponovno pronalazite potrebnu snagu i hrabrost."

Više o samoj Kongregaciji sestara dominikanki, koju je utemeljio: <http://dominicainesbethanie.com>

NARAV DOMINIKANSKE DUHOVNOSTI

Kada se govori o sv. Dominiku i dominikanskoj duhovnosti valja imati na umu da se utemeljitelj Reda braće propovjednika pojavio na pozornici Crkve kao čovjek koji je želio

spojiti monaški (statički) i propovjednički (aktivni) način života.

Pojavio se kao navjestitelj Božje riječi propovijedanjem i poučavanjem što, prema riječima sv. Tome Akvinskoga, treba proizlaziti iz punine kontemplacije, tj. duhovnoga gledanja, motrenja koje je prožeto božanskom ljubavlju, osjećajem Božje slatkoće i radosnim prianjanjem uz Božju volju i koje je dar Duha Svetoga.

Upravo zato dominikanska duhovnost nije ni posve monaška ni posve aktivna. To je životna sinteza koju je sv. Dominik u sebi ostvario, a sv. Toma izrazio kao sintezu akcije i apostolata, koja proizlazi iz punine kontemplacije.

Možda se čini nemogućim spojiti raznolike elemente te sinteze koju čine regularni život s monaškim opsluživanjima, studij božanske istine, svečano slavljenje liturgije, propovijedanje i poučavanje. A praksa svetih ljudi iz dominikanske obitelji i drugih obitelji pokazuje da je to ipak moguće.

Ali sinteza nije na razini zbroja elemenata, nego iznad njih. Toma Akvinski veli: što je vrlina viša, to se proteže na više stvari (II-II, q. 45, a. 3, ad 1). Ta vrlina koja se proteže na raznolike

elemente i spaja ih u jednu božansku je mudrost čiji je izraz kontemplacija božanske istine. Imajući u vidu dosad rečeno, može se shvatiti odnos tih elemenata prema kontemplaciji.

Regularni život s monaškim opsluživanjima, prema nauku Tome Akvinskoga (II-II, q. 180, a. 2), osigurava potrebno vrijeme i smiruje dušu nemirnu zbog strasti i briga te ju tako pripravlja na kontemplaciju božanskih istina.

Studij božanske istine, prema nauku Andrejskog Naučitelja, čisti dušu od neispravnih i nepotpunih ideja o Bogu i njegovim otajstvima te joj pruža hranu za kontemplaciju (II-II, q. 188, a. 5).

Vrijeme liturgijske i privatne molitve povlašteno je vrijeme kontemplacije koja je vrhunac redovničkog života jer znači sjedinjenje duše s Bogom jednostavnim pogledom prožetim ljubavlju. Ona ne čini čovjeka sebičnim, već ga tjerira da životodarnu i božansku istinu priopći bližnjemu, i to propovijedanjem i poučavanjem.

Govoreći o brojnim vrstama duhovnosti našega vremena, nekima bi moglo izgledati neopravданo postojanje različitih duhovnosti u Crkvi.

Valja, međutim, imati na umu da je svaka duhovnost dio života Crkve ali dublje proživljavanje jednog aspekta njezina duhovnog nauka, a sve duhovnosti skupa tvore savršeniju sliku jedne evandeoske poruke. Poznato je da svaka duhovnost ima svoju ulogu u Crkvi, koju joj je namijenio Duh Sveti.

Ona prolazi kroz razna vremena i normalno je da zauzima svoj stav prema pojavama nekog povijesnoga razdoblja. Svaka škola duhov-

nosti, baš zato što je živa, asimilira pozitivne elemente jednog vremena, a negativne odbija.

Ali jedno i drugo čini na originalan način, u snazi svoje originalne sinteze koja je, dakako, poseban izraz života Crkve. Osnovne su vrjednote dominikanske duhovnosti i danas od životne važnosti za propovjednike.

To su: studij, molitva, pokora i propovijedanje, što ističe i Drugi vatikanski koncil. Studij svete istine naglašen je u Dekretu o odgoju i izobrazbi svećenika, Optatam totius: "Teološke predmete valja predavati u svjetlu vjere pod vodstvom crkvenoga učiteljstva da bogoslovi brižljivo crpe katolički nauk iz božanske objave,

duboko u njega prođru, učine ga hranom svoga duhovnog života i da uzmognu u svećeničkoj službi taj nauk naviještati, izlagati i čuvati." (OT 16).

U istom smjeru idu i riječi Koncila u Dekretu o službi i životu prezbitera Presbyterorum ordinis, gdje je rij eč o permanentnom studiju: "Budući, pak, da u naše vrijeme ljudska kultura, ali i svete znanosti kroče naprijed novim koracima, prezbiteri se potiču da na prikladan način i bez prestanka usavršuju svoje znanje o božanskim i ljudskim stvarima te se tako pripreme da na prikladnij i način stupe u razgovor sa srovenicima." (PO 19).

Misljam da nije na odmet podsjetiti se na misao Koncila, nastalu prema riječima apostola Pavla Timoteju, da naviještanje Božje riječi mora proizlaziti iz kontemplacije: "O tome razmišljaj, u tome budi: da tvoj napredak bude svima očevidan.

Pazi na sebe i na nauk: ustraj u tome. Jer budesi li to činio, spasit ćeš sebe i one koji te slušaju (1 Tim 4, 15-16). Tragajući, naime, za načinom kako da ono o čemu su sami razmišljali prikladno predaju drugima, prezbiteri će sami dublje prodrijeti u 'neistraživo Kristovo bogatstvo (Ef 3, 8) i u mnogoliku mudrost Božju'" (PO 13).

Marijan Biškup, OP

RAZMIŠLJANJE O SVEČANIM ZAVJETIMA FR. PETERA HANNAHA, OP

Brak je danas u vijestima. Pritisak na ponovno osmišljavanje naravi bračne unije u civilnom pravu neće tako skoro prestati, i različite strane već su zauzele svoje položaje u takozvanim 'kulturnim ratovima'.

Biskupi potiču katolike da brane tradicionalni brak; zaista trebamo skupiti svoje snage kako bi u javnoj raspravi iznijeli sve bogatstvo crkvenog shvaćanja ustanove braka – u svim njegovim naravnim i sakramentalnim dimenzijama.

Naglasio bih kako se pitanje 'homoseksualnog braka' ne nalazi u korijenu ovog problema. Pokret za legalizaciju homoseksualnog braka ne bi ni nastao da prije toga u našoj kulturi nije

došlo do zatajenja ustanove heteroseksualnog braka i iz njega proizašlog obiteljskog života.

U ranim 1980-ima Ivan Pavao II. ukazao je na određene probleme na ovom području, koji su otada postali još kritičniji: pogrešno shvaćanje odnosa autoriteta između roditelja i djece, poteškoće s prenošenjem vrijednosti u odgoju, pojava razvoda na masovnoj skali, pobačaj, sterilizacija i kontracepcija (usp. *Familiaris Consortio* 6).

No, ako pojedinac zastane i promisli, može identificirati jedinstven problem iza svih tih zasebnih pitanja, a to je naš neuspjeh da shvatimo poziv ljubavi na koju je svatko od nas pozvan. Ovdje iznosim ovu javnu i kontroverznu problematiku iz jedinstvene perspektive. Prošlog mjeseca bio blagoslovljen milošću što sam mogao dati ‘svečane zavjete’ u dominikanskom redu, moj ‘konačni’ zavjet kojim sam se javno zavjetovao služiti Bogu i Crkvi ‘do smrti’, u skladu s dominikanskim karizmom.

Bio sam na mnogim vjenčanjima svojih prijatelja i rođaka, i uvijek bi me posebno pogodio trenutak razmjene zavjeta. Mlada i mladoženja pogledaju jedno drugome u oči i zavjetuju se pred Bogom kako će se voljeti u dobru i u zlu, u bolesti i u zdravlju, dok ih smrt ne rastavi. Silne riječi! Silan trenutak! Mladenci ne znaju kamo će ih život odvesti. Ne znaju kako će ijedno od njih na različite načine rasti tijekom godina.

Ne znaju kakva ih blagostanja ili prepreke, radosti ili patnje, isčekuju. No opet u tom jednom trenutku izgovaraju riječi, gledajući jedno drugom u oči, kako će putovati zajedno u ljubavi do smrti usprkos ovim nesigurnostima. Isto tako je i moj vlastiti poziv uključivao (i još uvjek uključuje) veliku mjeru rizika i nesigurnosti.

U tjednima i mjesecima koji su prethodili mojim svečanim zavjetima, kada sam počeo razmišljati o smjeru moga života - o svim njezovim blagoslovima i milostima, kušnjama i poteškoćama – vrlo sam brzo shvatio kako nemam konačnog objašnjenja zašto me je Gospodin doveo na ovo mjesto.

Kako sam od toga da kao prezbiterijanac po rođenju i odgoju, te kao tipičan student s ambicijama postati profesionalan igrač golfa, na kraju dodiplomskog studija došao do obraćenja, ozbiljnog prakticiranja kršćanstva, upoznava-

nja Katoličke Crkve, spoznaje vlastitog svećeničkog poziva i pridruživanja Zapadnoj Dominikanskoj provinciji (SAD) pod zavjetima siromaštva, čistoće i poslušnosti. Kako sam dospio ovdje gdje sam sada, nemam drugog objašnjenja od nepredvidljive, zbunjujuće, osnažujuće, predivne i tajanstvene milosti Božje.

Shvatio sam kako će pri davanju zavjeta u tom jedinstvenom trenutku cio svoj život uzeći u svoje ruke. Dok budem klečao pred provincijalom i prisezao pred Bogom da će služiti Njemu i Crkvi u skladu s dominikanskom karizmom, sve što sam bio do te točke, sve što jesam u tom trenutku, i sve što će postati, biti će dramatično, otajstveno i opipljivo prisutno.

Iako Crkva ne smatra doživotne zavjete sakramentom (iako je o tome bilo govora u srednjem vijeku), u kušnji sam primijeniti na svoje vlastite zavjete riječi sv. Pavla o braku: ‘Otajstvo je to veliko!’ (Ef 5,32). Zašto je ovo tako duboka tajna? Budući da uključuje najviše i najdublje otajstvo svemira, koje je vidljivo na svakoj naravnoj razini u svim ljudskim društвima i iskustvima, a opet kojemu se može ući u trag u naravi samog Boga: ljubav.

U zavjetu, pojedinac se obvezuje da će voljeti Boga i bližnjega na takav način koji će ga – bio to brak ili posvećen život – opteretiti i odvesti ga na mjesta (geografski, emocionalno, duhovno) koja nikada nije mogao zamisliti, planirati ili prethodno osigurati. Svatko od nas je pozvan prije svega na ovaj poziv ljubavi po Kristovoj dvostrukoj zapovijedi: “Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim.

To je najveća i prva zapovijed. Druga, ovoj slična: Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga (Mt 22,37–39). Ova ljubav, nadalje, mora transcedirati naše vlastite specifične emocionalne afinitete, naše sklonosti i antipatije, naša ograničena iskustva, našu vlastitu slabu i sebičnu ljudsku narav. Slijedeći ovo, kao ‘ljubav’ zasebnu od poštovanja za naravne (i nadnaravne) zakone koje je Bog ugradio u svemir, rezultira u brojnim problemima s ljudskom ljubavlju spomenutom na početku.

Slijediti Kristov put, međutim, znači početi razumijevati što je Ivan Pavao II nazvao ‘zakon dara’: da se istinita i autentična sreća može naći samo u davanju samih sebe potpuno i požrtvovno drugima. Takva je ljubav sve samo ne egocentrična, ali oponaša izljevanje žrtvene ljubavi koju nam je naš Gospodin pokazao na križu. Znam da sam slab u svojoj sposobnosti da oponašam takvu ljubav. Zato sam se radošno – ali i uz zdravu primjesu straha i drhtanja – prošli mjesec predao Bogu po svečanim zavjetima.

Znam da će biti rastegnut do granica vlastitih mogućnosti u ovom pozivu ljubavi koju mi je Gospodin dao, i to na načine koje sam nikada ne bih mogao ni zamisliti. Zahvalan sam i ponizan pred ovim pozivom koji sam primio, i molim se da će mi Gospodin udijeliti milost da ostanem vjeran na ovom otajstvenom putu ljubavi na koju me je pozvao; također da u našim životima budemo voljni voljeti Boga i naše bližnje na način koji će zaista odgovoriti na poziv Evanđelja, i obnoviti lice zemlje.

Engleskoga preveo:
Fr. Mirko Irenej Vlk

DOZIVAO SI ME, A JA SAM ČULA SAMO JEKU

Kao da sam u dubokim kanjonima planinskim
što mi kriju najveći dio neba,
i gdje kasno svane, a začas se smrkne.
Dozivao si me, a ja sam čula samo jeku
što je odzvanjala negdje duboko
u otajstvenim prostorima moje duše.

O kako je to čudno, da baš dozivanje
čujemo drugačije od priče,
i da se čudimo
misleći kako nije upravljeni nama,
nego nekome nepostojećemu, dalekomu.

Ali, ti si bio sa mnom uporan.
Tvoje dozivanje nije prestajalo.
Samo bi se katkad tvoj glas toliko utišao
da je rasla napast pomisli da si se skrio,
ili da si me posve napustio.
Tada sam morala doista zašutjeti,
stišati ne samo svoje riječi i misli,
nego i zapretati osjećaje da bih očutjela
onaj Ilijin povjetarac na vrhu Horeba,
onaj šapat blagog lahora
u kojem korača prostorima srca.

Dozvao si me, i k sebi dozvao.
Izabrao si me, izlučio iz stada,
pozivao si me i vodio kud si sam htio.
Noge su mi se zapletale
na tvojim putovima
ali ni kad sam okrvavljeni bila,
ti nisi odustajao.
Svaku moju odluku i svaki moj izbor
nanovo si uplitao u brižno tkanje
čiju cjelovitu sliku samo ti vidiš.
O, koliko sam se puta trzala
i pokušavala izmicati Riječi,
opravdavajući se da ne razumijem
kako će to biti, i zašto baš ja...

Odveo si me od doma mojega,
pa preko raznih krajeva,
Đakova, Koprivnice, Hercegovine, Stupnika,
poveo si me tamo
gdje više nije važno *gdje*.
Važno je samo jedno:
ne da ti samo čujem jeku glasa,
nego da ti osjetim otkucaje srca.
Da budem tamo gdje si ti!

A. Mateljan

RAZGOVOR S KARDINALOM COTTIEROM

Ovih je dana Jose Antonio Varela Vido vodio razgovor s kardinalom Cottierom, teologom Papinskoga doma. U dominikanski red stupio je 1945. Bio je profesor filozofije na sveučilištu u Ženevi i Fribourgu u Švicarskoj, a autor je brojnih članaka i djela iz filozofije i etike, te o Marxu i Hegelu, a radio je i na dijalogu s marksistima. Od 1986. godine član je Međunarodne teološke komisije u Vatikanu, a 1989. Ivan Pavao II. ga je imenovao generalnim tajnikom Komisije i "teologom Papinskoga doma".

Sa svojih devedeset godina, kardinal Georges Cottier posjeduje uistinu bogato iskustvo glede povijesnih događanja kojima je svjedočio tijekom svoga života i jedinstvenu perspektivu glede budućnosti.

U trećem dijelu svoga dijaloga s ZENIT-om, kardinal govori o grijesima današnjice za koje će budući naraštaji tražiti oprost, ali također nudi i savjete za mlade.

Pogled 90-godišnjeg prelata na povijesne događaje koji su se zbili za njegova života i savjeti mladima

ZENIT: Razgovarali smo o javnom oprostu kojeg je priželjkivao Ivan Pavao II. Što danas čovečanstvo čini, a za što će sutra morati tražiti oproštenje?

Kardinal Cottier: Prvo, cijela ova problematika oko beznačajnosti pobačaja, i također upuštanje u znanstvena istraživanja na ljudskim embrijima bez ikakvog poštovanja ljudskog dostojanstva. Ovo su veliki grijesi, zbog kojih ćemo možda morati platiti. Kao što znate, sada postoji mogućnost da saznamo spol djeteta dok je još u majčinoj utrobi, i zbog toga sad u zemljama koje preferiraju dječake od djevojčica vlada ozbiljna demografska neravnoteža. I također popustljivost na području spolnosti, koja na kraju postane zločinom protiv ljudske osobe, u ovom slučaju protiv žena, pa čak i djece.

ZENIT: A druga pitanja?

Kardinal Cottier: Postoji još jedno sporno pitanje, trgovina oružjem. Unatoč svim učinjenim naporima, trgovanje oružjem nije prestalo. Ovi okrutni ratovi u Africi koji pogadaju mnoge nevine, sve se njihovo oružje proizvodi u našim tvornicama na Zapadu, a također u Kini i Rusiji.

Uz sve ovo, tu je i pitanje današnje ekonomske situacije, te još toleriranja mnogih drugih grozota. Stroga će biti osuda budućnosti nad nama.

ZENIT: I kako Katolička crkva odgovara na ovo?

Kardinal Cottier: Sve su to grijesi protiv kojih se Crkva oduvijek borila, ona se bori evanđeoskim sredstvom propovijedanja i kroz svoje inicijative. Također želim reći 'Dobro je plodnije od zla' iako se može činiti da nije tako. Zato što se Dobro ne vidi; dobro se čini u tišini, ono je poput sjemena u Isusovoj prisposobi koje padne u zemlju i dozrijeva polako. No, zlo proizvodi mnogo buke i ostavlja iza sebe trag smrti, kako one tjelesne, tako i duhovne smrti. Puno smo napredovali od posljednjeg svjetskog rata, iskušto kojega je bilo tako užasno, tako da sada zahvaljujući Drugom Vatikanskom Koncilu imamo pomirljiv stav, otvoren prema dijalogu. Ovo mijenja stvari.

ZENIT: Koncil je također promijenio stanovište prema ratu, zar ne?

Kardinal Cottier: Prije svjetskih ratova, teolozi su razvijali teologiju pravednog rata, koja je u sebi uključivala mnoga teška i konfliktna pita-

nja, uključujući čudovišne stvari i opravdanja za moćna sredstva uništenja, kao što je atom-ska bomba itd. Sada shvaćamo kako rat više nije rješenje. Govorim o modernom ratovanju. Dakle, što se dogodilo? Koncil je započeo s radom, i odmah potom s enciklikom 'Pacem in Terris' pape Ivana XXIII., pa s obraćanjem pape Pavla VI. pred Ujedinjenim Narodima, Crkva je počela razvijati nauk mira, ne više rata – o kojem čujemo tijekom papinskog javnog obraćanja na Svjetski Dan mira svake godine (1. siječnja). Tako sad imamo čitavu jednu cjelinu razmišljanja o miru koja su prekrasna, a ovo je suvremeni doprinos.

ZENIT: Mislite li da postoje neki slojevi Crkve čiji su stavovi pogrešni i koji će kasnije morati tražiti oproštenje?

Kardinal Cottier: Vidjeti ćemo, moglo bi biti. Ne bih rekao da će Crkva u cjelini, kao što ju Krist želi, morati tražiti oproštenje, ali pojedinačni članovi i slojevi kršćanskog svijeta... Definitivno postoje predrasude, kao što su indiferentizam bogatih prema siromašnima, što nije pravedno, pa podjela resursa, toleriranje nepravednih zakona, i upotreba nasilja kojoj smo svjedočili, ali sve to nije Crkva. U najnovijim crkvenim dokumentima, na primjer, može se pronaći inzistiranje na demokraciji. No, što znači 'demokracija'? Demokraciju ne čini samo glasanje, nego i sudjelovanje ljudskih bića kao osoba.

ZENIT: Vidimo neposluh u nekim područjima, kao što je Sjeverna Europa. Zašto se sve ovo događa? Misle li te 'neposlušne' skupine kako će ako nametnu svoj način gledanja na stvari privući više ljudi u crkve?

Kardinal Cottier: Ne. Smatram kako su takvi pokreti protivljenja u Crkvi oduvijek postojali, i da su postali češći nakon 1968. godine u Europi i Sjevernoj Americi. Postoje skupine s nevjerojatno neozbiljnim zahtjevima i žalbama. Neki od njih čak žele i žene svećenice. Stoga se Crkva mora truditi ispravno procijeniti muške i ženske darove, ali svakog u njegovom vlastitom po-

zivu. Zanimljivo je što su ovi zahtjevi često popraćeni odbacivanjem ljudske naravi. Na kraju se tih rasprava o spolovima razluči kako spolne razlike nisu utemeljene u ljudskoj naravi nego u kulturi. Ljudska narav je put pojedinčeve vokacije, bio taj pojedinac muškarac ili žena.

ZENIT: Nije li Crkva već izrazila svoj stav o ovome?

Kardinal Cottier: Pozivajući se na predaju koja potječe od Krista, Ivan Pavao II. je bio jasan kada je rekao: zaređivanje žena nije moguće, jer se Crkva ne osjeća ovlaštenom mijenjati nešto što je Krist sam svojim primjerom ustanovio. Mnogi na to odgovaraju kako se Krist tek prilagođavao svome vremenu, no smatram kako taj argument ne vrijedi mnogo zato što Djevica, koja je uvijek bila unutar fokusa naše vjere, nikada nije obavljala svećeničke dužnosti; njena je bila jednostavno druga vrsta poziva. Zanimljivo je da mnoge feministkinje koje zahtijevaju žene svećenice ustvari razmišljaju u kategorijama moći, što je pogrešno, zbog čega je Papa više puta ponavljao kako je svećeništvo služba, u smislu služenja, što itekako mijenja stvari.

ZENIT: Osim ovih, ima li i drugih gorućih pitanja?

Kardinal Cottier: Da, ženidba svećenika, što je pitanje koje potječe još iz vremena protestantske Reformacije, koja je dopustila svećenicima ženidbu. Evanđelje nije lako; ono iziskuje i traži, a traži zato što nas vodi prema velikom vrhuncu. Evandeoska radost nije potrošačko društvo, nego radost Boga. Postoji veoma duboka duhovna pogodnost s ovom nakanom celibata u Latinskoj Crkvi, koja donosi mnoge duhovne plodove koje ne smijemo izgubiti.

ZENIT: Zato što oženjeni svećenik nije samo muž nego i otac obitelji?

Kardinal Cottier: Poziv oca i glave obitelji nije mala vokacija. Danas očinstvo zahtijeva mnogo u duhu od čovjeka i ne znam je li uvijek kompatibilno s svećeništvom. Crkva vjeruje kako biskup po svome posvećenju postaje suprugom Crkve. I rekao bih kako se nešto analogno tome događa i kod dijecezanskog klera. Iz tih

razloga, Crkva u beženstvu svećenika pronalazi duhovno blago kojega se ne može odreći. Nije grijeh što neki biskupi otvaraju raspravu glede ove teme, jer je potrebno da se ovo pitanje prostudira. Ovih se pitanja mora dotaći u Novoj evangelizaciji.

ZENIT: Na kraju, koja je vaša poruka mlađim generacijama koje tek započinju svoje putovanje u Crkvi, svim svećenicima, redovnicama i općenito svima onima koji su ponudili svoj život u službu Bogu kao što ste vi dali svoj?

Kardinal Cottier: Ponovio bih im isto što i Sveti Otac trenutačno govorи i često ponavlja u svojim javnim izlaganjima: a to je 'radost'. Posvetite svoj život s radošću, entuzijazmom i vjernošću Evandjelju, zato što je zahtjev njihove službe također i svjedočanstvo. A svjedočanstvo je evanđeoski život; nema tu ništa nova za izmisliti, Evandjelje nam daje sve.

Jose Antonio Varela Vidal/ZENIT

Prijevod s engleskoga: Fr. Mirko Vlk

Ti

Ti – Majko nad majkama,
Ti – Majko Crkve,
pratiteljice našeg puta,
čuvarice našeg predanja,
tješiteljice naše čežnje.
Ti – u kojoj se Nebo nastanilo i plodilo se za spasenje,
Ti – koja si u svojoj neznatnosti, Svetome se odazvala
i na svijet Svjetlo nam donijela.

Ti – uronjena u blaženstvo duše veličanja Gospodina
tišinom duha prebirala si goruščina zrna biserja.
Donijela si ih na svijet
i svijetu ih pokazala.

Zagovornice naša na nebo uzeta,
uzore puta kojim hodimo,
Kraljice naša, uznesena na nebo,
priteci nam
i vodi nas,
svijetli nam nad dolinom kojom nam je proći.
Amen!

Duga
(Kat Int 15. 08. 07)

DA SE BOLJE UPOZNAMO

U ovoj rubrici redovito donosimo razgovor s kojom sestrom dominikankom Kongregacije svetih anđela čuvara, starijom ili mlađom, ali ovaj put smo uvrstili kratak životopis novog-starog provincijala Hrvatske dominikanske provincije, o. Ante Gavrića, prema web stranici: www.dominikanci.hr.

o. Ante Gavrić provincijala Hrvatske dominikanske provincije,

Odrastanje

O. Ante Gavrić, iako je rođen na blagdan sv. Antuna Pustinjaka 17. siječnja, u službenim dokumentima stoji da je rođen 21. siječnja 1968. Roditelji su mu Ilija i Jela, djevojački Gavrić. Vjenčani su u župi Rođenja BDM u Bežljima, a živjeli su u Gornjoj Vrućici. U rodnoj je župi Anto kršten, pričešćen i krizman. Osim njega roditelji Gavrić dobili su još trojicu sinova: Ivana, Josipa i Zorana. Djecu su odgajali vjernički,

uz redovitu obiteljsku molitvu, redovite odlaske na misu i vjeronauk. Ilija je odlazio na posao u Ploče, a Jela se brinula o domaćinstvu i odgajala je djecu. Tako je bilo do 1992., kada su Gornju Vrućicu i Komušinu okupirale srpske snage. Obitelj Gavrić tada je izbjegla u Hrvatsku, u Brckovljane pokraj Dugoga Sela. Poslije se obitelj preselila u Zagreb. Ilija je umro 1998. u Zagrebu, a Jela danas živi s najmlađim sinom Zoranom u zagrebačkom Vukomerku. Uz razdoblje djetinjstva i mladosti Antu vežu lijepa sjećanja uz obitelj, rodbinu, prijatelje, školu, župu, igru, poslije uz sjemenište, odgojitelje i profesore. Nakon osnovne škole koju je završio u rodnome mjestu, želio je poći u vojnu školu pa na vojnu akademiju, ali je zakasnio na upis. U to su vrijeme dominikanci u njegovoj rodnoj župi držali pučke misije. Bio je to Antin prvi susret s „bijelim fratrima“ koji mu je preokrenuo snove i planove. Na poziv pokojnog o. Hinka Kraljevića otišao je k dominikancima s kojima je trajno ostao.

Obrazovanje, redovništvo, svećeništvo

Redovnički put započeo je upisom Nadbiskupske klasične gimnazije u Zagrebu. Dominikanski kandidati tada su živjeli u sjemeništu na zagrebačkoj Šalati. Iz toga mu je razdoblja u posebno lijepom sjećanju ostao prof. Grgo Pejnović. Maturirao je 1987. Te iste godine maturirao je i u gimnaziji zagrebačkog Obrazovnog centra

za jezike u Križanićevu ulici. Vojsku je služio u Mostaru i Sarajevu. Tamo se obrazovao za vatrengasca. Nakon godine novicijata u samostanu sv. Dominika u Dubrovniku, 1989. je položio prve zavjete. Te iste godine upisao je studij na današnjem Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Studij je od 1993. godine nastavio u inozemstvu. Na Sveučilištu u Fribourgu u Švicarskoj 1995. je magistrirao s temom iz srednjovjekovne filozofije „Pet puteva: usporedba između Tome Akvinskoga i Alberta Velikog“. Doživotne zavjete položio je u Zagrebu 1994., a za svećenika ga je u zagrebačkoj katedrali 1995. zaredio zagrebački nadbiskup kardinal Franjo Kuharić. Zbog ratnih okolnosti mlađu misu nije mogao slaviti u rodnome mjestu u Bosni pa je misu slavio u župi sv. Brcka u Brckovljanim gdje su mu roditelji tada bili u izbjeglištvu. Na Sveučilištu u Fribourgu 2003. je obranio doktorsku disertaciju iz srednjovjekovne filozofije: „Metafizika u školi Tome Akvinskoga. Traktat ‘De modis rerum’ Remigija Fiorentinskog“. Uz poticaje profesora Tome Vereša i Švicarca Ruedija Imbacha, njegov je znanstveno-istraživački rad usmјeren na proučavanje misli Tome Akvinskog. Tijekom pripremanja doktorata radio je kao asistent, viši asistent te predavač na Sveučilištu u Fribourgu. Osim toga, rado je pomagao hrvatskim misionarima u hrvatskim katoličkim misijama u Švicarskoj. Pri kraju pisanja disertacije subraća švicarske dominikanske provincije izabrala su ga za priora samostana sv. Hijacinta u Fribourgu, u kojem je proveo sve svoje švicarske godine. Za provincijala Hrvatske dominikanske provincije izabran je u lipnju 2008. godine. Tada je bio u drugom mandatu službe priora fribourškoga samostana.

Uz to što je bio profesor na Teološkom fakultetu Sveučilišta u Fribourgu, od 2000. godine bio je gost predavač na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu. U Fribourgu je predavao posebnu moralnu teologiju, kreplosti i socijalni nauk Crkve, a u Zagrebu uvod u filozofiju Tome Akvinskog. Nakon povratka u Zagreb postao je redoviti predavač antičke i

srednjovjekovne filozofije na isusovačkom Filozofskom fakultetu. U zvanju je docenta. Na hrvatskom jeziku objavio je knjige: „Ljubav prema Istini“ (Zbornik u čast Tome Vereša, Zagreb, 2000.); „Toma Akvinski: Izabrano djelo“, drugo znatno prošireno, dotjerano izdanje (Zagreb, 2005.), a na francuskom: „Metafizika u školi Tome Akvinskog“ (2006.), „Teolog u dijalogu u društvu“ (2006.) i „Država i zajedničko dobro“ (Zbornik radova interdisciplinarnog kolokvija, 2008). Uz znanstvene studije i članke na hrvatskom, objavio je i nekoliko studija i članaka na francuskom, engleskom, talijanskom i njemačkom. Urednik je biblioteke „Izazovi“ Nakladnog zavoda „Globus“ iz Zagreba. Sudjelovao je na više domaćih i međunarodnih kolokvija, simpozija i kongresa. Član je više uredništva domaćih časopisa te član nekoliko domaćih i stranih stručnih udruga. Suradnik je u pripremi bibliografskoga prikaza i recenzije studija i djela o sv. Tomi Akvinskem, tomizmu i tomističkom učenju. Prevodi s latinskog, francuskog i engleskog jezika.

Uz primarni studij teologije i filozofije, u Fribourgu je upisao i pohađao predavanja iz novinarstva. Od studentskih dana surađuje u „Glasu Koncila“, a novinarski staž odrđivao je u hrvatskoj redakciji WDR-a u Kölnu. Za taj je radio izvješćivao s pohoda pape Ivana Pavla II. Hrvatskoj. Surađivao je i u drugim medijima. Član je Hrvatskoga društva kataličkih novinara.

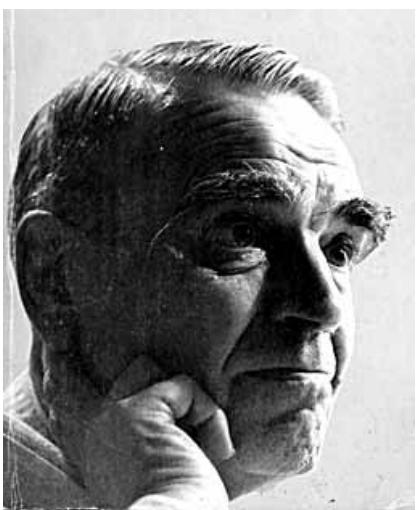
Kao provincial sudjelovao je u službenom pokretanju procesa kanonizacije bl. Augustina Kažotića. Puno radi na promicanju te kauze, a pod zagovor bl. Augustinu stavio je svoje provincialsko služenje.

Osobno. U slobodno vrijeme druži se s prijateljima i poznanicima, bavi se sportom, najčešće igra nogomet, član je Hrvatske svećeničke nogometne reprezentacije. Zaigra i košarku i odbjoku. Ide u šetnju, čita, posjećuje izložbe, sluša rock glazbu, bavi se filatelijom i numizmatikom, uređuje internetske stranice o sv. Tomi Akvinskem na hrvatskom i francuskom jeziku. (www.dominikanci.hr)

Fr. Marija Dominik Chenu

(1895. – 1990.)

U rubrici o velikanima Dominikanskoga reda već smo govorili o poznatom teologu fr. Yvesu Congaru. Njegov životni put i sudbina ne samo da se isprepliću sa životnim putem i sudbinom fr. Marije Dominika Chenua, još jednoga poznatog dominikanskoga teologa, nego imaju i mnogo sličnosti. Obojica su zanosno pristupili Dominikanskome redu i oduševljeno se posvetili proučavanju teologije, vodeći se u svom životu i radu dominikanskim načelom contemplare et contemplata aliis tradere. Prema im je iskreno zalaganje za boljatik Crkve i čovječanstva, zbog nerazumijevanja od strane crkvenih hijerarhijskih struktura, priskrbilo mnogo gorkih trenutaka, pa čak i osude od strane crkvenoga učiteljstva, nisu posustali, nego su do kraja života ustrajno riječima i djelima naviještali radosnu vijest.

Redovničko zvanje

Marcel Leon Chenu rođen je 7. siječnja 1895. u pariškom predgrađu Soisy-sur-Seine. Roditelji su mu isprva radili kao mlinari, potom pekari, a kasnije u metalnoj industriji. Takav stil života oduzimao im je mnogo vremena, pa su brigu o njihovu sinu preuzeli baka i djed, koji su radi li kao učitelji u mjestu Bièvres kraj Versaillesa. Tu je Marcel Leon završio šest razreda osnovne škole. Nakon toga su ga roditelji, na nagovor njegove bake, u dobi od devet i pol godina poslali u koledž *Grandchamp* u Versaillesu. Premda je koledž bio katolički, njegov nadstojnik oštro se protivio težnji svojega biskupa da ga se preustroji u sjemenište. Nadstojnik je želio da koledž i dalje ostane otvoren za sve đake, a ne samo za one koji se spremaju za svećenički poziv. Ni Chenu, kako sam kaže, nije namjeravao postati svećenik. No, u zadnjem razredu osjetio je duhovni poziv. Ubrzo potom, jedan

ga je prijatelj pozvao da prisustvuje njegovu redovničkom oblačenju u dominikanskome samostanu u Le Saulchoiru kraj Pariza. Tu se prvi put susreo sa Dominikanskim redom te ostao oduševljen redovničkim životom, o čemu sam pripovijeda: "Tamo sam proveo tek dva dana i nešto me obuzelo. Teško je to sada protumačiti... Duboko me se dojmila veoma lijepa liturgija koja je bila povezana sa studijem i disciplinom zajednice."

Chenu ipak nije odmah stupio u samostan, nego je godinu dana proveo u dijecezanskome sjemeništu u Versaillesu, a potom je 1913. postao dominikanac u Le Saulchoiru. Uzevši pri tom redovničko ime Marija Dominik stavio se pod zaštitu Majke Božje i utemeljitelja Reda propovjednika. Mnoga godina kasnije, svjedočio je kako ga je u samostan privukao redovnički, a ne svećenički poziv: "Ne bijaše to svećenički već

redovnički poziv. Ja nisam ušao u dominikance radi svećeništva nego radi dominikanskog stila života. Tek sam nešto kasnije shvatio da dominikanski redovnik uključuje svećenika – barem za većinu. Nisam dakle bio privučen u prvom redu svećeništvom.”

Po isteku godine kušnje, Chenu je 1. prosinca 1914. položio prve redovničke zavjete. Zbog Prvoga svjetskoga rata, nakon novicijata je morao napustiti Le Saulchoir, pa su ga redovnički poglavari poslali u Rim, gdje je studirao na *Angelicumu*. Tamo je 19. travnja 1919. zaređen za svećenika, a 1920. je obranio doktorsku tezu pod naslovom *Psihološka i teološka analiza razmatranja*. Njegov mentor, poznati dominikanski teolog fr. Reginald Garrigou-Lagrange, ponudio mu je da nakon toga ostane u Rimu kao njegov asistent i predaje na *Angelicumu* duhovnu teologiju. No, budući da je Le Saulchoir ponovno počinjao s radom, Chenu je odlučio vratiti se tamo.

Od osude do priznanja

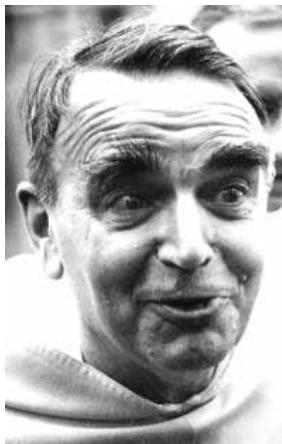
Stigavši 1921. u Le Saulchoir, Chenu je postao profesor povijesti kršćanskih učenja, od 1932. bio je regens tamošnjega studija, koji 1938. seli u Etiolles kraj Pariza. U međuvremenu je 1932. dobio i titulu naučitelja sv. bogoslovija (*magister in sacra theologia*), kao najveće moguće akademsko priznanje unutar Dominikanskoga reda. Osim toga, od 1930. svake je godine po dva-tri mjeseca predavao u Kanadi. Središte njegova interesa bila je srednjovjekovna teološka misao, zbog čega je sa kolegama osnovao *Institut za proučavanje srednjeg vijeka*. Posebno su proučavali Tomu Akvinskoga, na čije su učenje u željeli primjeniti povjesnu metodu, koja bi ga istrgnula iz nadvremenskih poimanja i uklopila ga u suvremeno doba.

God. 1937. Chenu je objavio knjižicu *Jedna teološka škola – Le Saulchoir*, u kojoj se zalaže za otvaranje cijelog teološkog istraživanja pozivu evangelizacije u skladu sa pokretima i promjenama u društvu. No, knjižica je doživjela teške kritike u strogim rimskim krugovima, pa je Chenu morao poći u Rim kako bi pojasnio svoje

stavove. Unatoč tome, djelo je 1942. dospjelo na indeks zabranjenih knjiga, a Chenu je premješten u Pariz, gdje je nastavio sa istraživanjem srednjovjekovne teologije, ali je također predavao na *Sorbonni* od 1945. do 1951. Priklučio se i novim oblicima misionarskoga rada, koji su se razvijali pod vodstvom kardinala Suharda, prevenstveno pokretu svećenika-radnika. Štoviše, kako sam svjedoči, upravo je on osobno razradio teologiju apostolata svećenika radnika. Chenu je uvijek zastupao mišljenje da je teologija nedjeljiva od aktivnoga apostolata, tvrdeći da teološka angažiranost uključuje pastoralnu angažiranost. Stoga je podupirao svećenike koji su radili u tvornicama sa ostalim ljudima i među radnicima pokušavali širiti radosnu vijest. No, Rim nije bio sklon pokret svećenika radnika, pa je Chenu ubrzo optužen da svećenike radnike vodi u apostaziju te da izopačuje svećeništvo. Nepravedne optužbe rezultirale su nepravednom osudom, zbog koje je Chenu 1954. morao napustiti Pariz i preseliti u Rouen.

Kada je Chenu 1942., kako smo vidjeli, zbog svojih teoloških stavova bio premješten u Pariz uz zabranu predavanja na Etiolusu, kardinal Suhard nastojao mu je pružiti podršku, pa ga je proročanski hrabrio: “Mali pater, nemojte se uz nemirivati, za dvadeset godina svi će govoriti kao i vi.” Te su se kardinalove riječi dvadeset godina kasnije uistinu obistinile na Drugome vatikanskom koncilu. Kao rehabilitirani teolog, Chenu je također sudjelovao u radu Koncila, na koji ga je kao svoga osobnog teologa poveo jedan biskup sa Madagaskara, inače njegov bivši student sa Le Saulchoira. Između ostalog, bio je jedan od redaktora pastoralne konstitucije

Gaudium et spes (Radoš i nada) o Crkvi u suvremenom svijetu.

Znakovi vremena

U svom teološkom radu Chenu je uvijek naglašavao važnost stalnoga vraćanja izvorima. No, ujedno je upozoravao da je povratak na izvore uvijek "nešto revolucionarno, jer je to vraćanje revolucionarnoj snazi", koje istodobno "dovodi u pitanje svu nadgradnju koja se tijekom vremena akumulirala." To ne znači, kaže Chenu, "da je ta nadgradnja bez vrijednosti, ali treba je relativizirati: povratak prvim slutnjama preobražava pogled koji imamo o sustavima. Svaki povratak evanđelju značio je i vraćanje idealu prve kršćanske zajednice."

No, Chenu je bio svjestan i opasnosti koju donosi radikalna želja za povratkom na izvore, jer ona prvu kršćansku zajednicu uzdiže na razinu mita. Stoga Chenu upozorava: "Isto tako prva jeruzalemska zajednica i one koje su je okruživale u tom kutu Sredozemlja služe danas kao mit. Mnogi ljudi, uključivši tu i teologe, ne povjerljivi su prema strukturama. Stoga bi se na neki način željeli povratiti na to prvotno stanje. To je veličanstvena težnja, ali treba uvidjeti i njene granice. Jer nemoguće je vratiti se svome rođenju. Nemoguće je ponovno naći nestrukturiranu Crkvu, kao što je to bila Crkva u ono

vrijeme, Crkvu koja bi bila u trajnom improviziranju."

Chenu zato poručuje da povijest ne treba pokušavati rekonstruirati u smislu njezina obnavljanja i ponavljanja u sadašnjosti, jer bi to bilo nazadovanje, nego u povijesti treba tražiti stvaralačko nadahnuće. Osim toga, povijest nam pomaže da razumijemo sadašnjost, ona nagoviješta sadašnjost, pa stoga Chenu opravданo tvrdi da "novost sadašnjeg trenutka možemo shvatiti tek preko njegove geneze." Kao kršćani, također moramo biti svjesni da tijek povijesti uključuje prisutnost Duha i djelovanje Duha u svijetu. Premda je objava završila smrću posljednjega apostola, Chenu podsjeća da "prema Kristovu obećanju, Duh dalje dje luje i on nas poučava u onome što nije rečeno u Evanđelju" te dodaje: "Takvo poimanje događaja i povijesti, takvo poimanje Tradicije ponovno uvode Stvaranje u kršćanski misterij. Budući da je ta preobrazba svijeta stvaranje na djelu, stvaranje nije neki hiroviti Božji postupak na početku povijesti koja bi se onda nekako i dalje odvijala. Stvaranje je sadašnji Stvoriteljev čas. Pojam stvaranja izblijedio je u kršćanskoj svijesti. On je ponovo zadobio svoju snagu čim se shvatilo da je izgradnja svijeta stvaranje na djelu, pothvat u kojem Bog poziva čovjeka kao svog partnera. A čovjek je pri tom sustvoritelj."

Na tragu gornjih promišljanja, Chenu naglašava Božju prisutnost i uronjenost u povijest, te kaže: "Taj Bog je u vremenu, Bog budućnosti, a ne više Bog koji je stvarao u prošlosti, kako se to inače zamišlja." To znači da "sveta povijest teče dalje, nasuprot raširenom mentalitetu koji bi htio da se povijest zaustavila s Kristom i smrću posljednjeg apostola, a mi bismo sada bili samo potrošači" U tom duhu Chenu upozorava da ni "Crkva nije izvan svijeta, na nekom mjestu odakle bi u svijet slala svoje ljude i svoje ideje. Ona je *unutar svijeta*" i "postoji samo u svijetu."

Marija Dominik Chenu, "optimist s dubokim osjećajem za razumijevanje ljudi", premi nuo je 11. veljače 1990. u Parizu ostavivši za sobom glas skromnoga i vedrog teologa, posluš-

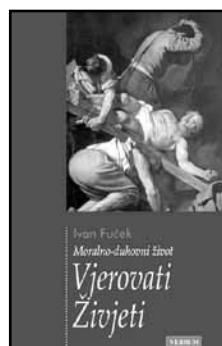

noga Crkvi i zauzetoga "brigom za evangelizaciju kompleksnog i proturječnog čovječanstva." Svjestan koliko čovječanstvu mogu pridonijeti kršćani, Chenu im trajno poručuje da "aggior-namento o kojemu je govorio Ivan XXIII. nije tek neko posuvremenjenje nakon kojega bismo mogli nastaviti put s već gotovim formulama, to je neprestano prepoznavanje *znakova vremena*, uočavanje novih vrednota u svijetu koji se razvija i koji je mjesto gdje se zbiva Evandelje."

LIT.: Jacques DUQUESNE i Marie-Dominique CHENU: *Intelektualac u slobodi*. Zagreb 1979. – Andre DUVAL: †*Marie-Dominique Chenu*. U: *Vjesnik Hrvatske dominikanske provincije*, XXVII (1990) 63, str. 23. – Thomas EGGENSPERGER i Ulrich ENGEL: *Dominikanci u svijetu i na hrvatskim prostorima*. Zagreb 2003. – Ivana PROTAKA: *Pomalo paradoksalna ličnost*. U: *Kana*, XXIV (2003) 1, str. 38-39. – Franjo ŠANJEK: *Chenu Marie-Dominique (1895.-1990.)*. U: *Kršćanska misao* XX. stoljeća. Zagreb 2009., str. 245-249.

Ivan Armanda

ŠTO IMA NOVA U KATOLIČKIM KNJIŽARAMA?

Ivan Fuček: Vjerovati - živjeti MORALNO-DUHOVNI ŽIVOT

Niz knjiga pod zajedničkim nazivom **Moralno-duhovni život** predstavlja najbolje od onoga što je autor prof. dr. **Ivan Fuček** tijekom četrdeset godina studirao, naučavao i pisao te je stoga ovo svojevrsna kruna njegova stvaralačkog rada, njegov nesebičan i iznimno vrijedan dar hrvatskoj teološkoj znanosti i vjerskoj kulturi. Djelo je pisano jednostavnim stilom i suvremenim jezikom, a odiše sigurnošću vrhunskoga i iskusnog teologa vođena Sv. pismom, Predajom i Učiteljstvom te najnovijim postignućima teoloških, filozofskih i mnogih drugih znanstvenih disciplina. Stoga se ovaj niz nameće kao jedinstven i siguran kompendij katoličkoga vjersko-moralno-duhovnog nauka.

Na koncu ili na početku puta? Pitanje koje se javlja uz ovaj zadnji, X. svezak niza, dobiva svoj jedino ispravan odgovor u svjetlu naslova ovoga sveska: **Vjerovati - živjeti**. Doista, odgovor na ovo pitanje jednoznačan je, jasan, za vjernika kršćanina jedino moguć: na početku! Kršćanski život jest uvijek novo započimanje, jest - s milošću Božjom - hod u kojemu se iz dana u dan čini korak po korak - uvijek iznova, uvijek ispočetka: Svjesni svoje ranjenosti grijehom, ali s puno nade i pouzdanja u Onoga bez kojega ne možemo ništa, a s kime možemo sve. (VERBUM)

Sigrid Undset KRISTINA - LAVRANSOVA KĆI Drugi dio: ŽENA

Poznato remek djelo čuvene norveške književnice **Sigrid Undset** (1882.-1949.), *Kristina, Lavransova kći*, velika je srednjovjekovna saga u tri sveska za koje je autorica dobila i Nobelovu nagradu za književnost. Oslikavši vrsnim književnim umijećem svu psihološku dubinu svojih likova i zorno predočivši okolnosti

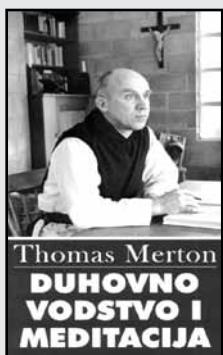

onodobnog života, autorica je istodobno stvorila i nadvremensko, uvijek aktualno djelo. Njezini junaci nisu vezani za vrijeme, oni su ljudi poput nas sa svim svojim slabostima i vrlinama, što je jedan od razloga da ovo djelo jakih osjećaja, dubokih misli i neprolazne vrijednosti generacije čitatelja ne ispuštaju iz ruku.

Drugi dio trilogije nastavlja priču o strastvenoj i svojeglavoj Kristini u srednjovjekovnoj Norveškoj. Kristina je sada udana za Erlenda Nikulassona, muškarca čija odlučnost da postane utjecajna društvena i politička osoba prisiljava Kristinu da preuzme upravljanje Erlendovim imanjem Husabyjem, dok istodobno podiže njihovih sedam sinova... (VERBUM)

Thomas Merton

DUHOVNO VODSTVO I MEDITACIJA

Thomas Merton na sebi svojstven, nemetljiv, ali poticajan način, progovara o duhovnom vodstvu i meditaciji, pokušavajući izmijeniti neka kruta i stereotipna stajališta, ali ujedno zadržati tradicionalan i poznati pristup.

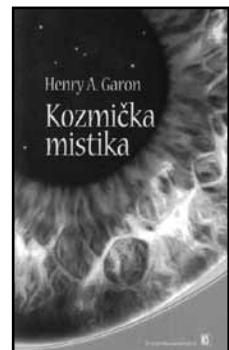
Obraćajući se kršćaninu koji traži duhovnika ili ga već ima, naglašava: »budući da milost gradi na naravi, duhovno ćemo vodstvo najbolje iskoristiti ako ono potiče razvoj naše prirodne jednostavnosti, iskrenosti i postojanoga duhovnog poštenja, jednom riječju – trebamo biti to što jesmo, u najboljem smislu riječi.«

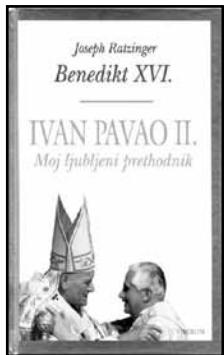
U drugom dijelu knjižice Merton ističe neformalnost i odbojnost prema konvencionalnim i rigidnim sustavima za meditiranje, ostavljajući disciplinu na vrlo važnom mjestu, ali vlastitu disciplinu, a ne neku mehaničku rutinu, nametnutu izvana. Ne pokušava nagovarati na meditiranje ili nametnuti nekakav model meditiranja, nego se dotiče nekih vrlo važnih točaka koje mora razumjeti onaj koji istinski želi meditirati. (KS)

Henry A. Garon

KOZMIČKA MISTIKA

Ova knjiga, kako priznaje sam autor, umirovljeni sveučilišni profesor fizike Sveučilišta Loyola u New Orleansu i oženjeni trajni đakon u Katoličkoj crkvi, napisana je za osobe s osjećajem za čudesno, koje vole promatrati iz 'puke materije' ovoga svijeta te postavljati brojna pitanja. Knjiga je pisana i za one koji uživaju gledati na stvoreni svijet na neobične načine, a namijenjena je svakome tko bi mogao pitati o značenju stvari i njihovoj međusobnoj povezanosti tijekom stvaranja, kao i onima koji bi mogli biti ushićeni razmišljajući o sebi kao onima koji su spašeni od ništavila, koji bi mogli pitati može li se u fenomenima puke sreće i slučajnosti pronašli neko dostojanstvo i smisao. Namijenjena ja također i onima s maštovitim duhom, koji bi mogli ući u odnos sa svijetom do te mjere da se barem povremeno pitaju kakav bi to bio osjećaj letjeti kao ptica, biti poput vulkana što se diže nad jezerom ili postati klas kukuruza na samo pet minuta. Knjiga pruža razmišljanja o fizičkom svijetu i odnosu između vjere i znanosti. Autor izbliza promatra ono što naziva „svjetska tvar“ kao „vanjski izraz unutarnjega Božjeg života“ i pruža jasno razumijevanje znanstvenih kao i teoloških načela od Keplera do Einsteina, te od G.K. Chestertona do Teilharda de Chardina. (KS)

Joseph Ratzinger / Benedikt XVI.

IVAN PAVAO II. MOJ LJUBLJENI PRETHODNIK

U ovoj jedinstvenoj knjizi **papa Benedikt XVI.** progovara o svom prethodniku **Ivanu Pavlu II.**, nudeći čitateljima povlaštenu mogućnost boljeg upoznavanja njegove osobe kao i mjerodavno tumačenje nekih presudnih događaja njegova pontifikata, koji prije svega daju upoznati srce velikoga Pape. Dugi niz godina kardinal Joseph Ratzinger bio je najbliži suradnik Ivana Pavla II. Kao pročelnik Kongregacije za nauk vjere izravno je pratilo život svoga prethodnika i sudjelovalo u mnogim važnim događajima te se među njima razvilo duboko i sručno prijateljstvo. Zahvaljujući spomenutim okolnostima Ratzinger u ovdje sabranim tekstovima daje dubinsku sliku Ivana Pavla II., te je ova knjiga dragocjeno, informativno i obogaćujuće štivo za najširi krug čitatelja.

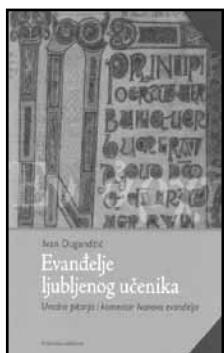
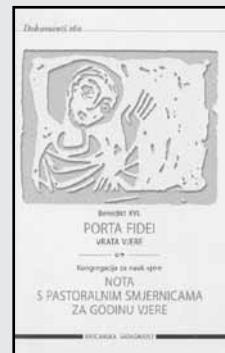
Biblioteka: Dokumenti

Porta fidei - Vrata vjere (D-160)

Nota s pastoralnim smjernicama za godinu vjere Dva dokumenta kojima je najprije od pape Benedikta XVI. proglašena Godina vjere, koja će započeti 11. listopada 2012. godine, i Nota Kongregacije za nauk vjere koja daje pastoralne smjernice, zbog svoje upućenosti jednog na drugog, donesena su zajedno u ovome nevelikom dokumentu.

O razlozima proglašenja Godine vjere sam Papa piše: „Od samog početka svoje službe kao Petrova nasljednika podsjećao sam na potrebu da se ponovno otkrije put vjere kako bi se sve jasnije iznosilo na vidjelo radost i obnovljeni zanos susreta s Kristom.

U homiliji na misi prigodom početka pontifikata napisao sam: „Crkva u cjelini, i pastiri u njoj, moraju poput Krista krenuti na put da izvedu ljude iz pustinje i povedu ih prema mjestu života, prema prijateljstvu sa Sinom Božjim, prema Onome koji nam daje život u punini.“ (KS)

Ivan Dugandžić

EVANĐELO LJUBLJENOGLA UČENIKA

Uvodna pitanja i komentar Ivanova evanđelja

Ivanovo evanđelje svojim je osebujnim jezikom, načinom pripovijedanja i svojom dubokom, ali po mnogočemu i prilično intrigantnom teologijom oduvijek privlačilo pozornost. Na njemu su najvećim dijelom temeljili svoje učenje crkveni oci i teolozi prvih kršćanskih stoljeća u borbi protiv različitih krivovjerja u vlastitim redovima, posebice protiv arijanizma. Ono je odigralo ključnu ulogu u formuliranju članaka kršćanske vjere, a sadržaj toga evanđelja tijekom povijesti Crkve bio je nepresušno vrelo nadahnuća kršćanskim filozofima, teologima, misticima, pjesnicima i umjetnicima.

No, isto tako, Ivanovo evanđelje, kao niti jedan drugi novozavjetni spis, pred čitatelje i tumače stavљa brojna otvorena pitanja na koja još uvijek u biblijskoj znanosti nema cijelovitih i posve zadovoljavajućih odgovora. To ponajprije vrijedi za pitanje autorstva toga osebujnog novozavjetnog teksta, ali i za kontekst i literarne izvore u kojemu nastaje i kojim se služe pisci, kao što se tiče i nesmiljene borbe dviju skupina u ranome kršćanstvu koje se bore za zajedničku duhovnu baštinu: Pismo, Abrahama, Mojsija, mesijanska obećanja i drugo. K tome, Ivanovo evanđelje sučeljuje se s opasnim krivovjerjem ranoga kršćanstva – gnozom.

Autor, sada umirovljeni stručnjak za Novi zavjet, ovom knjigom, osim doticanja važnih egzegetskih pitanja, nastoji čitatelju pomoći da što bolje osjeti duboku teološku poruku Ivanova evanđelja pri čemu se služi zaista respektabilnom literaturom koju mu preporučuje te mu je daje na uvid.

Stjepan Tomislav Poglajen BOŽJE PODZEMLJE Ispovijest o progonu vjere u komunizmu

Ova istinita i potresna isповјест, napeta poput najmaštovitijeg trilera, prati životni put svećenika **Stjepana Tomislava Poglajna** (1906.–1990.), nesumnjivo jednog od najzagovetnijih i najznačajnijih Hrvata dvadesetog stoljeća, koji je nažalost kod nas u domovini gotovo nepoznat.

Poglajen je bio vrlo aktivan u radu sa studentima u Hrvatskoj prije Drugoga svjetskog rata i početkom njega, ali potom zbog svog otpora nacizmu i komunizmu biva prisiljen napustiti Hrvatsku. Zamijenivši u vlaku svoju svećeničku odoru civilnim odijelom i uzevši novi identitet započeo je svoju avanturu motiviranu vjerom. Predstavljući se kao liječnik uspio se infiltrirati najprije u slovačke vojne postrojbe, a potom kao časnik čak i u rusku Crvenu armiju, čitavo vrijeme ilegalno obavljajući svoju svećeničku službu, svjedočeći o progonu kršćana i životu podzemne Crkve. Na koncu je i sam bio uhićen, zatvoren i mučen te je bio prisiljen prebjegići na Zapad. (*VERBUM*)

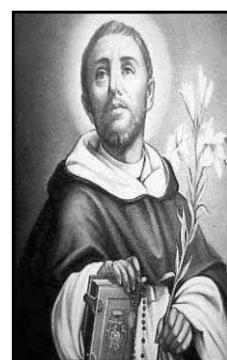
Per Bjørn Halvorsen – DOMINIK

Nedavno sam naišao na jedan od naslova o sv. Dominiku. Kad se radi o njemu, obično su mi glavne reference Lacordaire, Vicaire, Hinnebusch i Tugwell koji su svojim učenim i nadahnutim perom približili život svetog Dominika. Ono što me je posebno zainteresiralo kod Halvorsena, jest činjenica da se radi o dominikancu iz Norveške, te sam, potaknut samom nordijskom činjenicom, odlučio pročitati ovaj sadržaj.

Radi se o naprosto o knjizi koja prikazuje život svetog Dominika. No, pitanje koje bi se moglo postaviti je slijedeće: nema li već dovoljno ovakvih ‘života’, nisu li povijesne činjenice o Dominiku već dovoljno poznate? Naime, radi se o kontekstualizaciji, ili pak, da se izrazim rječnikom II. vatikanskog koncila, ‘posadašnjenu’ sadržaja. Ova knjiga je zanimljiva iz više razloga. Autor se, uz već poznate klasike, oslanja i na nova istraživanja o vremenu i životu španjolca.

Knjiga ima osam poglavlja: Dominik iz Caleruege, Dominikova putovanja, IV. lateranski koncil, osnutak Reda 1216., posebnost dominikanskog zakonodavstva, Vitae fratrum ordinis praedicatorum, o počecima Reda propovjednika u nordijskim zemljama. Kao dodatak autor donosi nekoliko crta o prisutnosti sestara dominikanki u Oslu te Historia ordinis praedicatorum in Dania, njegov latinski tekst i komentar.

Per Bjørn Halvorsen je dominikanac iz Norveške. Rođen je 1939. u Overhalli, kod Trondheima. Studirao je ruski jezik i literaturu, te se kasnije preselio u SAD kako bi studirao u Yaleu, te je tamo kao luteranac prešao u katoličku Crkvu. 1963. pristupa dominikanskom redu te se kao svećenik posvećuje studiju patrologije. Umire u Oslu 2007. Na sveučilištu u Oslu je predavao patrologiju. Knjigu ‘Dominikus’ izdao je 2002. godine. U sadržaju knjige mogu se prepoznati crte jednog pisca-obraćenika, te kao takve u čitatelju bude želju za upoznavanjem Dominikova vremena u kojem je on sam propovijedao za obraćenje i spas duša. (Fr. Srećko, OP)

Nevenka Nekić

JEAN ILI MIRIS SMRTI – Posvećeno duši Jeana - Michela

Roman Nevenke Nekić "Jean ili miris smrti" o životu i tragičnoj smrti mladoga francuskog dragovoljca, hrvatskog branitelja Jeana-Michela Nicoliera ubijenog na Ovčari 1991. Jean je sudjelovao je u jesen 1991. godine u obrani vukovarske gradske četvrti Sajmište. Početkom mjeseca studenog ranjen je i prebačen u vukovarsku bolnicu gdje je dočekao kraj obrane grada. Ubijen je na Ovčari 20. studenog 1991. godine, ali njegovi posmrtni ostaci još nisu pronađeni.

Zbog zasluga u obrani Hrvatske Jeana-Michela Nicoliera posmrtno je prošle godine Redom Nikole Šubića Zrinskog odlikovao predsjednik Republike Ivo Josipović, a odlikovanje je primila njegova majka Lyliane Forunier. (VERBUM)

Stjepan Balaban i Gordan Ćrpic

LJUBAV U ISTINI U DRUŠTVENIM PITANJIMA

Knjiga donosi radevine osmorice autora koji su na socijalnim tribinama obradili pojedine teme iz socijalne enciklike Benedikta XVI. „Caritas in veritate – Ljubav u istini“. Naslov ove knjige zapravo predstavlja definiciju socijalnog nauka Crkve pape Benedikta XVI., koji je prema Papi, nastao „kako bi kršćanstvu prisrbio 'status građanstva'“.

Knjiga predstavlja plod već etabliranih socijalnih tribina, koje od 1998. godine pokreće i organizira Centar za promicanje socijalnog nauka Crkve HBK, a koje su po deveti put održane početkom 2010. godine s namjerom da se obradi tematika prve socijalne enciklike pape Benedikta XVI. „Caritas in veritate – Ljubav u istini“ (2009.)

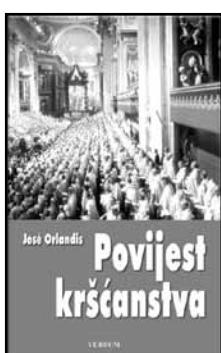

Knjiga, dakle, donosi radevine autora koji su na socijalnim tribinama kompetentno obradili pojedine teme iz navedene enciklike i kasnije ih pripremili za objavljivanje. Prva dva teksta odnose se na prikaz same enciklike (Valentin Pozaić) i na viđenje socijalnog nauka Crkve u učenju Benedikta XVI. (Stjepan Balaban).

Druge dva teksta daju doprinos obradi tematike o nastanku i mogućim rješenjima krize i to prvi iz ekonomskog perspektive (Tihomir Domazet), a drugi iz teološke perspektive (Špiro Marasović). Slijede dva teksta koji se odnose na one dijelove socijalne enciklike pape Benedikta XVI. koji obrađuju tematiku okoliša (Neven Šimac) i tematiku razvoja s teološke strane (Josip Grbac).

Posljednja dva teksta u knjizi bave se pitanjem razvoja i tehnike (Branko Despot), odnosno razvoja i njegova odnosa na bioetička pitanja (Tonči Matulić).

Suzdavači su Centar za promicanje socijalnog nauka Crkve HBK i Kršćanska sadašnjost d.o.o.

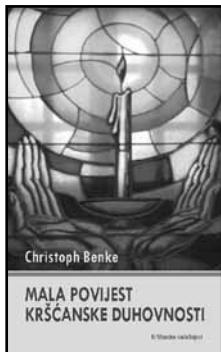

José Orlandi: POVIJEST KRŠĆANSTVA

"Povijest kršćanstva" uglednoga španjolskoga povjesničara **Joséa Orlandisa** cijeloviti je i sažeti prikaz povijesti kršćanstva i Katoličke Crkve od početaka do danas.

Pišući lako razumljivim stilom autor opisuje socijalni, kulturni i politički kontekst razvoja kršćanstva, iznoseći mnoštvo podataka i omogućujući čitatelju da stvari jasnu ideju o tome kako je proteklo i što sadrži dvadeset stoljeća povijesti kršćanstva.

U prilogu knjizi su bogata kronološka tablica te vrlo opsežno kazalo, koje knjizi daje leksikonsku preglednost i uporabljivost. (VERBUM)

Christoph Benke

MALA POVIJEST KRŠĆANSKE DUHOVNOSTI

Prikazom važnijih povijesnih konkretizacija nasljedovanja Isusa Krista autor skicira velika razdoblja, značajnije procese i prekretnice u povijesti kršćanske duhovnosti

Uvodeći u svoju knjigu bečki teolog, ujedno i studentski duhovnik, postavlja pitanje o danas kršćanskome shvaćanju danas često rabljene riječi 'duhovnost'. On s kršćanskoga motrišta nalazi da je zapravo riječ o pozivu, za što obilje primjera nalazi kako u Starom tako i u Novom zavjetu. Iz poziva, kao konkretizacija duhovnosti, nastaje nasljedovanje, odnosno „zajedništvo s Isusom Kristom“. Stoga je kršćanska duhovnost ponajprije življenje, odnosno praksa. Nije nešto virtualno, a nedostatne su i samo razumske ili umne kategorije. Tek iz nasljedovanja i života s Kristom nastaje obraćenje kao i poslanje.

Misao vodilja ove knjige je, dakle, nasljedovanje Isusa Krista. Ono je djelo Duha Svetoga koje se konkretizira u svakom određenom vremenu i okruženju. Gdje god se nasljedovanje Isusa iznova oblikovalo, ljudi nadahnuti evanđeljem morali su dati novi odgovor svojemu vremenu. Prikazom važnijih povijesnih konkretizacija ovoga nasljedovanja autor skicira velika razdoblja, značajnije procese i prekretnice u povijesti kršćanske duhovnosti, omogućujući pritom da nam u izvornim tekstovima progovore i velikani vjere. (KS)

Mile Bogović, Hrvatin Gabrijel Jurišić

HRVATSKI MUČENICI ZA VJERU I DOM

Tijekom bremenite hrvatske povijesti mnogi naši sunarodnjaci su pokazali osobiti stupanj ljubavi i predanosti Bogu posvjedočivši svojom krvlju i smrću svoju vjernost Bogu, tako da je hrvatska zemљa natopljena mučeničkom krvlju. U širem smislu mučenicima možemo nazvati i druge ljudi koji su podnijeli žrtvu za neke ideale, poglavito za slobodu i sigurnost svoga naroda. I u tim slučajevima je riječ o ulaganju života za zajedništvo, primjerice narodno. To su narodni junaci i vitezovi. Papa Ivan Pavao II. nazvao je mučenicima i one koji su sve do žrtve života "vjerni čovjeku", one koji su "mučenici kršćanske ljubavi", koji su "mučenici pravednosti", koji su "mučenici istine" i "mučenici mira". Ova knjiga je sjećanje i spomen na sve hrvatske mučenike, na sve koji su nadahnuti ljubavlju prema Bogu i Domovini dali svoje živote za krst časni i slobodu zlatnu.

Bl. Columba Marmion

KRIST - ŽIVOT DUŠE

Krist - život duše najpoznatije je duhovno i teološko djelo **bl. Columbe Marmiona**, a uoči 150. obljetnice rođenja toga poznatog duhovnog učitelja i pisca, doživljava svoje prvo ukoričeno hrvatsko izdanje. Djelo je ovo koje se ubraja u klasična djela kršćanske duhovnosti, a piscu osigurava naslov učitelja duhovnoga života od strane teologa i duhovnih pisaca, pripadnika različitih škola. Izlažući Kristovu ulogu, ovaj poznati benediktinski teolog promatra u dušama ostvarenje Božjega plana. Tako se dovršava slika Kristova djela, kako je to odvijeka zamislio u svom planu nebeski Otac, a ostvario Krist Posrednik i njegov Duh Posvetitelj.

Ovo prvo hrvatsko izdanje u obliku knjige temelji se na prijevodu što ga je prije više od 50 godina uradio mostarsko-duvanjski biskup Petar Čule, i to tijekom boravka u zatvoru u Zenici (1948. - 1955.). Taj prijevod je 1957. godine šapirografirano objavljen u Đakovu, a ovo Verbumovo izdanje je dotjerao i redigirao Čulin nasljednik - biskup Ratko Perić koji je napisao i predgovor. (Verbum)

ŠTO KAŽU NAŠE NAJMLAĐE?

Hvaljen Isus i Marija!

Ja sam Željka Bojanović i imam 14 godina. Rođena sam 16. svibnja 1998. godine u Tuzli, u prekrasnom kraju koji se zove Breške.

Imam jednog brata i dvije sestre, svi su mlađi od mene. Brat je završio drugi razred, starija seka završila je prvi razred a najmlađa seka treba krenuti u školu.

Ja sam osnovnu školu završila u Breškama, bila sam vrlo dobar i odličan učenik. Ministranica sam bila pet godina, sudjelovala u župskim aktivnostima na razne načine. Od prvoga razreda bila sam učlanjena u udrugu Društvo Breščana. U udruzi smo izvodili razne koreografije, smišljali plesove i još puno, puno toga.

U sedmom razredu došla mi je želja da krenem u časne sestre. Sudio mi se njihov način života. Kada je došlo vrijeme za odluku, koju srednju školu bih pohađala, ispočetka me bilo strah reći svima što sam odlučila. Molila sam da dobijem snagu kako bih rekla ono što želim. Na kraju osmoga razreda razrednica je počela piti što će tko upisati. Kada je došao red na mene, s radošću sam rekla svoju odluku, međutim, onaj smijeh s njenog lica je nestao, tako je brzo odlepršao. Tihim glasom mi je rekla: „Željka, pa zašto baš to, ugrozit ćeš sebi život, bit će ti teško“. Odgovorila sam: „Znam svoju odluku, ona je u mome srcu i želim ići za Bogom“. Izašla

je iz učionice i otišla. Razgovarala sam i sa župnikom. Ispočetka je bilo nekih nesuglasica, ali s vremenom se sve popravilo.

Zadnji tjedan u školi bio je težak; moji vršnjaci govorili su mi da ne idem, da je to glupo, da neću moći živjeti... toga mi je više bilo dosta. Rekla sam im da prestanu, da je Bog sa mnom. Kada su shvatili da ne mijenjam odluku, bili su izgubljeni... I napokon, kraj školske godine. Odlučila sam krenuti za Božjim pozivom. Želim pomagati drugima, želim živjeti kao prava Kristova vjernica. Mama se nije slagala, ali na kraju je sve došlo na svoje.

Došao je dan kada je trebalo krenuti na Korčulu. Težak je to bio dan; počela sam se pozdravljati s rođinom, a otišla sam i do škole. Ravnatelju su krenule suze na oči. Rekao je: „Neka ti je sretan put i pazi što radiš“. I meni je bilo teško, jako teško. Najteži pozdrav bio je mami, bratu i sekama. Tu je bilo najviše suza. Rekla sam samo: Bože, daj mi snage. I krenula sam, jako sretna i uzbudjena. Kad sam stigla, malo me obuzeo strah.

Sestre su me jako lijepo dočekale i sve su bile sretne. Sad sam se već navikla kao da ovdje živim jako dugo...

Sestre su moja druga i prava obitelj!!!

Željka Bojanović, kandidatica

To sam ja, Dolores!

Drage moje sestre ! Kada telefoniram onako nekim dragim ljudima, uvijek kažem samo: "To sam ja !", nasmijem se i svi sve već znaju. To mi je najdraže predstavljanje, al' ovdje ću sada ipak morat reći nešto više.

Rođena sam u Splitu, 24.veljače, 1981.godine. Prvi i najljepši dio svog života provela sam u Dalmatinskoj zagori, u Grabovcu, u župi Porodjenja Blažene Djevice Marije.

Sa dvije starije sestre i jednim bratom,

nije nikad bilo dosadno, a kad sam imala skoro sedam godina, dobila sam još jednog brata. Naši dragi roditelji, mama Katica, i tata Vice, odgajali su nas jako tradicionalno, a kako je to čest slučaj za

naš kraj, tata je radio u Njemačkoj, i ti dani kad je dolazio kući su nešto što posebno pamtim. Starije sestre i brat danas žive sa svojim obiteljima, već sam šest puta postala teta. Naš dragi tata napustio nas je preminuvši prije tri godine, tako da su sada u svojoj maloj zajednici ostali mama i moj najmlađi brat.

U Splitu smo živjeli na Pujankama, u župi Obraćenja sv. Pavla. Završila sam srednju Ekonomsku školu, upisala Ekonomski fakultet, i kad sam vidjela da bih mogla postat vječni stu-

dent, počela sam radit. Oko osam godina provedla sam radeći u administraciji i računovodstvu tvornice peciva i poznatih splitskih slastica "Svaguša-Bobis". Kada sam radikalno odlučila ostaviti posao i dosadašnji život, te poći za Kristom, mnogi nisu mogli shvatiti moju odluku, jer osjećaj koji je obuzeo moje biće nije bio shvatljiv mnogima, pa ni mojim najbližima.

Ti prvi koraci su bili najteži, jer su se mnogi pitali, zašto sada, namećući mi na neki način osjećaj krivnje zašto odlazim. Prva sestra dominikanka koju sam upoznala je bila naša draga s. Pavla, na Blatinama, a prvi posjet Korčuli bio je 01.07.2011.godine. Nakon tog dolaska, nisam više sumnjala u svoju odluku, a ni zajednicu kojoj bih se pridružila, i moj konačni dolazak u samostan bio je na Svićećnicu, 02.02. ove godine. Taj dan ču posebno pamtiti jer me Gospodin obradovao sa nečim što jako volim, vozeći se sa dragim sestrama koje su me čekale u Vela Luci do Korčule, padao je snijeg, što je uveličalo moju radost i onaj osjećaj sreće mog konačnog dolaska.

POČETAK MOJE POSTULATURE

I u mjesecu lipnju, osim ovog našeg hodočašća, dogodilo se još nešto ljepše. Mnogi već znaju da je, na blagdan Svetog Petra i Pavla, 29. lipnja, u našoj samostanskoj kapeli kuće matice Kongregacije sv. Andjela čuvara, službeno obznanjen početak moje postulature, koja prethodi novicijatu. Naša č. majka, s. Dolores, nakon prigod-

nih pobudnih riječi, predala mi je časoslove i krunicu, te puno lijepih želja za moj započeti redovnički život.

Zahvaljujem svim sestrama i braći koji su mi, tim povodom, uputili čestitke, te se i nadalje preporučam u Vaše svete molitve.

Od srca svima pozdrav i jedno veliko hvala!

Dolores Munitić, postulantica

Hvaljen Isus i Marija!

Ja se zovem Katarina Rašić rođena sam 01.10.1996. godine u Zagrebu. Živjela sam sa roditeljima u obiteljskoj kući u Novom Zagrebu, točnije u Svetoj Klari. Imam jednu sestru ona je također sestra dominikanka (s. Mihaela).

U samostan sam došla prošle godine u osmom mjesecu na blagdan sv. Dominika. Svoj poziv osjetila sam u sedmom razredu, na to me

potaklo ponašanje današnje mladeži (njihovo traženje zabave u ispraznostima; u piću, drogi i svijetu kocke). Osjetila sam da im trebam pomoći kroz molitvu. U starom molitveniku naišla sam na molitvu za mlade koji su krenuli lošim putem. Ali vidjela sam da se moram odažići za još jedan veliki korak, u tome mi je pomogla moja sestra Mihaela koja mi je mnogo

govorila o dominikanskom redu, kada bi došla na godišnji odmor, čime se on bavi, što je sve njegov apostolat... Nešto je u meni reklo: "To je to! Gospodin te zove! Hoćeš li odgovoriti na njegov poziv?" Zatim sam odlučila da ću krenuti na put na koji me Gospodin poziva! I tako

sam došla u samostan. Trenutno se brinem za blagovaonu, a ponekad sam i portirka. Ako je potrebno, idem pomoći hraniti djecu u vrtiću i to je sve o mom poslu i životu u zajednici sestra dominikanki u Korčuli.

Preporučam se u vaše molitve

Vaša Katarina Rašić, kandidatica

HODOČAŠĆE DRINSKIM MUČENICAMA

U subotu, 09. lipnja, rano ujutro, krenuli smo iz Korčule, mi najmladi, Mirna, Marina i ja, s našom časnom učiteljicom s. Mihaelom, i s. Severinom, najprije do prvog odredišta, Stona, gdje nas je čekao autobus sa redovnicama i redovnicima koji djeluju na području Dubrovačke biskupije.

Do Stona nas je vozila naša vjerna vozačica s. Diana. Taj dio puta nam je, uglavnom, protekao u raspravi o izgubljenoj putovnici naše Katarine, zbog koje nije mogla poći s nama.

U autobusu su nas dočekali naši novaci, sa s. Metodom, i sa svim ostalim redovnicama i redovnicima. Kako i priliči, pomolili smo se za sretno putovanje, a osim molitve, sve do Sarajeva nije nedostajalo pjesme, šala i viceva, koje se pričale sestre i naši novaci, a voditelj zabavnog programa u autobusu je bio fra Stanko Dodig, predstojnik vijeća za Posvećeni život.

U Sarajevo nas je dočekala kućna predstojnica samostana Kćeri Božje ljubavi, s. Davorka Šarić.

Krenuli smo do crkve Kraljice sv. Krunice, i tu nas je s. Davorka upoznala s njenom poviješću, i s poviješću pet novih blaženica, Drinskih mučenica, koje su, 24. rujna prošle godine, proglašene blaženima, i čije se slike i relikvije nalaze u lijevom dijelu crkve.

Potom je slijedilo Euharistijsko slavlje u crkvi Kraljice sv. Krunice, koje je predvodio fra Stanko, koji je u propovijedi naglasio kako se svaka od pet blaženica mogla odreći Krista, što su njihovi protivnici očekivali, ali nije ni jedna, znajući da je njegova ljubav najjača. Na taj način one i današnjim redovnicama i redovnicima svjedoče ljubav Kristovu.

Na kraju misnog slavlja svi smo zajedno otpjevali pjesmu u čast blaženica.

Tada smo zajedno krenuli na svečani ručak kod sestara, a nakon lijepog objeda sestre su nas upoznale s djelovanjem njihovog Katoličkog školskog centra, koji je utemeljen 1994. godine, i koji danas ukupno ima oko 1.300 djelatnika i učenika.

Potom smo krenuli, u pratnji s. Davorka, koja je bila naš vodič, do katedrale Srca Isusova, gdje nas je dočekao kanonik stolnog kaptola, dr. don Pero Pranjić, koji nam je pričao o nastanku sarajevske katedrale, današnjoj situaciji katolika u Sarajevu, i Vrhbosanskoj nadbiskupiji, te o sluzi Božjem vrhbosanskom nadbiskupu Josipu Stadleru koji je sagradio prvostolnicu. Na kraju smo se svi zajedno pomolili na nadbiskupovu grobu.

Upravo su na njegov poziv i došle Kćeri Božje ljubavi, kojima pripada pet sestara Drinskih mučenica.

Tada smo krenuli prema Palama, i pohodili ruševine samostana Marijin dom, iz kojeg su 11. prosinca 1941. godine blaženice odvedene prema Goraždu, gdje su život završile mučeničkom smrću, a tijela im bačena u rijeku Drinu.

U samoj blizini smo posjetili i jedinu drvenu crkvu u Bosni i Hercegovini, crkvu sv. Josipa na Palama, gdje nas je s poviješću i sadašnjošću katolika u tom kraju upoznao župnik don Fabijan Stanušić.

Tada je slijedio povratak, ali sa stajalištem na još dva mjesta. Najprije smo se zaustavili u Stup, dokle nas je pratila s. Davorka, i pohodili crkvu Uznesenja Blažene Djevice Marije, gdje nas je dočekao župnik don Miroslav Ćavar. Nakon toga smo se pozdravili s našom dragom pratilicom s. Davorkom čiji se osmijeh teško zaboravlja.

Još smo posjetili samostan Školskih sestara franjevki u Bijelom polju, kod Mostara, gdje su nas sestre lijepo dočekale i ugostile. Tu smo se svi zajedno pomolili u njihovoj samostanskoj kapeli, i osvježili sokovima i kolačima.

Potom smo, s razdraganom pjesmom, krenuli na naša odredišta. Fra Stanko se nije dao umoriti, zabavljao nas je cijelim putem. Naši novaci i kandidatice su pred kraj putovanja svjedočili o svome pozivu, što je mnoge obrađovalo, čuti mlade kako lijepo govore o Kristu.

U Stonu nas je već čekala naša draga vozačica, s. Diana, a ostali su nastavili put prema Dubrovniku.

Hvala Komisiji za posvećeni život, koja nam je organizirala ovo lijepo druženje, hvala i našoj dragoj č. priori, s. Katarini, koja je omogućila da mi najmlađi budemo sretni dobitnici putovanja, u nadi da se vidimo i iduće godine.

Dolores Munitić

SESTRE DOMINIKANKE U NOVOJ PUSTOLOVINI

Mlade kandidatice željele su upoznati otok Korčulu (njihov novi dom) i mesta koja se nalaze u blizini otoka Korčule. Išli smo na mnoge izlete, kao na primjer: do Medvidnjaka, popeli smo se preko 100 stepenica do svetog Antuna, pješačili smo do Lumbarde i nazad, išli smo kod sestara u Blatu, Veloj Luci, posjetili smo Orebić (išli smo na sladoled, ali i vidjeti kako napreduju radovi na našoj kući, jeli smo naranče...), išli smo u Međugorje, u Sarajevo.... Ali naš planinarski izlet na svetog Iliju je bio nešto posebno.

Časna majka, sestra Dolores Matić, nam je predložila ovaj planinarski izlet na svetog Iliju.

Bili smo sretni, ali i ugodno iznenadjeni zainteresiranošću drugih sestara. Na planinarski izlet išle su: č. m. s. Dolores, č. učiteljica s. Mihaela, s. Nada, s. Marinela, s. Barbara, s. Sara, a od najmlađih Dolores i moja malenkost (Katarina).

U petak, 11. svibnja 2012., navečer smo pripremili sendviče za naš izlet, od časne priore, s. Katarine, dobili smo slatkiše, malo za okrepnu! U subotu, 12. svibnja 2012., krenuli smo, u 5,00 sati na brodicu za Orebić, kamo smo stigli već za 20 minuta. Odatle smo se uputili prema franjevačkom samostanu i crkvici Gospe od Anđela. Tu smo se pomolili za sretan put do cilja: brdo sv. Iliju.

Nakon deset minuta hodanja došli smo do puteljka koji je vodio prema šumi gdje je bio i obilježen naš put prema vrhu. Tamo su nas dočekali psi. Bilo ih je petero, četiri dalmatinera i jedan smeđi mješanac. Pratili su nas dok nismo stigli na brdovitiji put. Tu su nas četvorica napustila, ostao je samo jedan koji nam je brzo postao prijatelj. Nazvali smo ga „Dominik“. On nam je pokazivao put, također nam je pokazivao gdje ima puno hladovine da možemo svi stati i odmoriti se malo, što očito i njemu godi. Ipak, nismo stali baš na svakom mjestu gdje se „Dominik“, htio odmarati, pa je, uvrijedjen, neko vrijeme išao iza nas, no brzo bi se opet vratio na čelo „kolone“. Iako smo većinom bili mlađi nije nam bilo lako penjati se i spuštati po velikom kamenju, zapravo, ne znam što je bilo teže, uzbrdo ili nizbrdo. Iskreno, dosta smo puta stali odmoriti se i vrlo smo brzo potrošili zalihe vode, te smo jedva čekali povratak da svratimo do „Aque“. To je jedno veliko zemljiste na kojem ima bunar s prekrasnom hladnom vodom. Kako je to čudesno dragi Bog stvorio, da u se tako velikom brdu nađe izvorska voda!

Kada smo došli do lovačke kućice gdje je ploča sv. Ilije, većina je odlučila predati se i ostati tamo, iako nam je do vrha trebalo još do-

brih 45 minuta hodanja. No, tada nam je časna majka rekla da je ovaj izlet isto kao i naš život. Na našem životnom putu također nailazimo na veliko kamenje i prepreke svake vrste, koje, da bi pošli dalje, moramo ukloniti, a ne se odmah predati i zaustaviti.

Dakle, sada i nama nije preostalo drugo, nego krenuti dalje i osvojiti vrhunce. Isplatalo se, vjerujte mi! Pobjednosno smo stigli na vrh u 10.32. Odatle smo imali predivan pogled na otok Korčulu i male otočiće koji ga okružuju.

Po povratku opet smo posjetili lovačku kućicu sv. Ilije. Tamo su bila tri konja (konj, kobila i mali konj). Dali smo im napolitanke i baš su ih brzo pojeli, ali mi smo morali krenuti dalje jer je naš „Dominik“ bio ljubomoran na konje.

Nakon napornog planinarenja došli smo u Orebić gdje smo navratili na „Pizzu“ i sladoled. I samo da znate kako je bilo ukusno jelo nakon onako napornog puta.

Nažalost, Marina i Mirna nisu mogle ići s nama, ali one su u srcu bile stalno s nama.

Na ovome izletu naučila sam se nositi s teretom i koliko je važno da se ne predam na prvoj zapreci, nego da je svim silama pokušam ukloniti i nastaviti dalje.....

Katarina Rašić, kandidatica

Kraljice mira, moli za nas

Na sam uskrsni ponedjeljak, 9. travnja, veseli i raspjevani podmladak samostana Andjela Čuvara, točnije sestre juniorke (s. M. Karmela, s. M. Magdalena, s. Suzana, s. Josipa) i kandidatice (Dolores, Marina, Mirna su se Katarina) uputile su se, pod budnim okom učiteljice kandidatice s. Mihaele i nezamjenjivog časničkog (čitaj švorskog) *Schumahera* s. Dijane, u Sivku Dalmatincu, na svoj prvi ovogodišnji zajednički izlet, tradicionalni Emaus, koji ove godine bijaše Međugorje. Uz pjesmu, plesne pokrete i naravno molitvu, vrijeme je brzo letjelo i za tren oka se nađosmo na hercegovačkom tlu (naravno zahvaljujući našem Schumaheru i Sivku koji se dobro oznojio!).

Stigosmo sat vremena prije mise na hrvatskom jeziku, tako da je bilo prilike ispovjedit se, za one koje su se željele, i naravno pripraviti za sv. Misu. Očistivši i okrijepivši svoje dušice, okrijepismo i tijelo ručkom „s nogu“ kako bismo što prije krenule na brdo Gospina ukazanja. Uspinjući se brdom, molile smo sv. Ružariji. Odmah na početku pridružila nam se manja

skupina žena. Prije svake desetice stale smo ispred prekrasnog reljefa koji je oslikavao pojedino otajstvo. Nakon kratkog tumačenja, sestra ili gospođa koja je imala poticaj Duha, izrekla bi svoju nakanu na koju bi molili do slijedećeg otajstva koje bi započele pjesmom u Gospinu čast. Uspevši se do kipa Kraljice Mira ostale smo par trenutaka u tišini, izlijevajući Presvetoj Majci sve svoje nakane, želje i molbe te donoseći pred Nju sve svoje bližnje i one koje su se preporučili našim molitvama. Na koncu smo zajednički otpjevale svečanu *Salve Regina*.

Silazeći molile smo slavna otajstva sv. Ružarja, i na koncu našeg molitvenog dijela hodochašća sjele na podnožje Podbrda i otpjevale i odsvirale par duhovnih šansona. Završna destinacija našeg puta bijaše, 3 km udaljeno od svetišta, Etno Selo. Revanje i hopsanje tovara, kukurikanje i borba pjetlova, meketanje i nadmetanje koza, šepirenje pauna i druge ukrasne peradi izazivaše ovacije i salve smijeha. Zalazak sunca kraj potočića bijaše upravo savršen prizor kojim je završavao ovaj nezaboravni izlet.

Zahvalne Gospodinu na sve-mu stvorenom, posebice onome što nas iznova ostavi bez teksta jer ocrtava Njegovu maštovitost, kreativnost ili pak smisao za humor, vratismo se svome volje-nom otoku. Vratismo se svome domu ispunjene, pomalo umor-ne, ali radosne poput učenika iz Emausa.

s. Josipa Otahal

Virtualno u službi zajedništva susret sestara juniorki

Tradicionalni susret sestara juniorki održan je 18. i 19. svibnja 2012. u prostorijama Duhov-nog centra sestara Kćeri Božje ljubavi u Zagrebačkoj Granešini. Organizatori, HKVRPP, su ovogodišnji seminar osmislili na za današnje vrijeme, time i redovničku formaciju, aktualnu temu *Virtualno u službi zajedništva*. Temu su izložili i približili dvojica za život Crkve nezao-bilaznih ljudi, ujedno vrsnih stručnjaka za područja medijske komunikacije: vlč. Ivan Miklenić, glavni urednik Glasa Koncila, te fra Mirko Mataušić.

Dvodnevni susret preko šezdeset sestara juniorki i njihovih odgojiteljica bio je prožet ni-zom predavanja i radionica kojima se pokušalo uvidjeti prednosti i nedostatke, karakteristike ali i zahtjeve koje mediji stavljaju pred redovničke zajednice današnjeg vremena. Medijima se pristupilo iz kuta same profesije ali ih se sa-gledalo i iz kuta teoloških promišljanja. Iznese-na je misao koju nam je donio i II. Vatikanski sabor: u sebi mediji su dobri. No, istodobno je istaknuto: mediji jesu nužna sastavnica kako današnjega društva tako i redovničkih zajedni-ca te neminovno utječu na izgradnju ili naru-šavanje zajedništva stoga je nužno poznavanje vlastita identiteta, odgovornost i razboritost pri služenju medijima.

Osobitost ovogodišnjeg susreta bile su praktične upute i savjeti o pisanju vijesti, izvještaja, osvrta ili komentara koje su uz bogatstvo promišljenih tema praktičan i koristan pri-log budućnosti medijske komunikacije unutar Crkve. Zajednička molitva, sv. Misa i trenutci druženja zasigurno su bili dodatno osježenje i pozitivan poticaj na putu redovničke forma-cije okupljenih sestara. Kaže se da redovništvo treba odgovoriti na potrebe vremena: tema i promišljanja ovoga susreta zasigurno su nas smjestile u srce današnjice u kojem se nadamo da će i virtualno poslužiti kao alat za otkrivanje ljepota čovjeka kao Božjeg stvorenja, bića duha i tijela, bića stvorena za život u zajedništvu s Bogom i bližnjima.

s. Ivana Pavla Novina, OP

ZELENI KUTIĆ

s. Maje Karmele Strižak OP, dipl. ing. agronomije

ARTIČOKA – CYNARA SCOLYMUS

Red: Asterales

Porodica: Asteraceae

Rod: Cynara

Vrsta: Cynara scolymus

Artičoka (*Cynara scolymus*) je uzgojena vrsta koja je selektivnim uzgojem nastala od divlje artičoke (*Cynara cardunculus*). Divlja artičoka i danas samoniklo raste u različitim krajevima južne Europe i sjeverne Afrike, a kao vrtna biljka oduvijek se uzgajala u zemljama oko Sredozemnog mora.

Prije poznavaoci i uzgajivači artičoke bili su stari Egipćani. Kao povrće uzgajali su je stari Rimljani i stari Grci. Zbog bodljika kojima završavaju ovojni listovi cvjetnog pupa, stari Grci su je nazvali kinara, od grčkog *kynao* ili grepsti. U hrvatskom jeziku upotrebjava se domaći naziv: **gardun**, naročito u okolini Slanoga, gdje se ova biljka naveliko uzgaja. Smatra se da ime **gardun** dolazi iz davnina, od riječi starih Rimljana (*carduus*) ili od latinskog naziva (*cardunculus*) kojima je izgovor slova K (C) prešao u G.

Srednjovjekovni liječnici poznivali su njezina ljekovita svojstva, te je artičoka uzgajana i kao ljekovita biljka. U Europi se artičoka počela uzgajati tek u 16. stoljeću, kada je donesena u Britaniju kao poslastica i ukrasna biljka. Danas se najviše uzgaja u jugozapadnoj Europi, ali i u preostalom dijelu Sredozemlja, te u Sjevernoj i Južnoj Americi i Aziji.

Artičoka je višegodišnja, čičku nalik biljka iz porodice glavočika. Naraste i do dva metra. Iz rozete njezinih velikih, do 80 cm dugih, duboko urezanih zelenosivih listova izrasta izbrzdana,

pri vrhu razgranata stabljika. Na vrhu stabljike i ogranaka razvijaju se od svibnja do kolovoza od 8-15 cm velike glavice s ljubičastim cvjetovima, obavijene bodljastim ovojnim listovima.

Artičoka se oduvijek smatrala vrlo ukušnom hranom. Neko vrijeme pripadala je samo stolovima bogataša, a danas je dostupna svima.

Za razliku od većine povrtnica, kod artičoke se jedu samo cvjetni pupoljci, tj. nerazvijene cvjetne glavice zajedno s mnogobrojnim mesnatim, zelenim i ovojnim listovima. Još zatvorene cvjetne glavice kuhaju se u vodi ili na pari. Najprije se uklone ljuskasti pricvjetni listovi i jedu se meki i sočni ovojni listovi, umočeni u otopljeni maslac ili u umak. Baze ili srca cvijeta jedu se hladna s octom, kuhana ili ispržena, a mogu se poslužiti s maslacem. U Grčkoj, Indiji i na srednjem Istoku srca artičoka jedu se sirova sa sokom od limuna i paprom.

Čitava biljka tj. korijen, stabljika, listovi i cvijet sadrže ljekovite tvari. Istraživanja su pokazala da je najljekovitija tvar artičoke cinarin, gorka tvar koja najviše ima u listovima. Osim što dobro djeluje ponajprije na jetru i

žuć, smatra se da uklanja i neželjene sporedne učinke koji nastaju pri liječenju antibioticima. Osim cinarina, artičoka sadrži i tanine, sluzi, vitamine A, B i C, flavonoide i encime.

Nuspojave

Iako je artičoka ukusna i ljekovita namirnica, koju je priznala i službena medicina, u artičoki ne smiju uživati baš svi. Artičoka nepovoljno djeluje na izlučivanje mlijeka, stoga se ne preporuča ženama koje doje. Isto tako ne preporuča se ni osobama s osjetljivim želucem ili s oštećenjima jetre i bubrega.

UZGOJ

Položaj: Topao i sunčan. Podnosi malo mraza, ali ne uspijeva dobro u hladnoj klimi i gdje su temperature niže od -15°C.

Tlo: Hranjivo i vlažno, ali ne natopljeno vodom, te dobro drenirano.

Razmnožavanje: Sjemenom u proljeće ili dijeljenjem postranih mladih biljaka u proljeće ili jesen. Mladice treba posaditi na razmak od 70 cm i u redove razmagnute 90 cm. Listove treba podrezati za trećinu kako bi se smanjilo gubljenje vode dok se biljka ne učvrsti. Sjeme se sije u proljeće na dubinu od 2.5 cm, u redove razmagnute 30 cm. Iznikle biljčice treba prorijediti na razmak od 15 cm, a presaditi sljedećeg proljeća. Najbolje je artičoku uzgojiti iz mladića, jer uzgoj iz sjemena može biti prilično neuspjeh.

Uzgoj: Artičoka se najčešće uzgaja u povrtnjaku, iako se zbog atraktivnih listova i cvjetova može uzgajati i u cvjetnjaku. Tijekom sušnih

perioda treba je zalijevati. U jesen treba odrezaći glavnu stabljiku te nagrnuti zemlju, a u hladnijim krajevima i slamu. Biljke treba zamijeniti svake četiri godine, a najbolje je svake godine zamijeniti trećinu biljaka.

Skupljanje: Zelene cvjetne glavice tj. populji beru se u početku cvatnje, dok su još potpuno zatvoreni, a donji se zeleni listići tek počinju pomalo otvarati. Kod branja, stabljiku artičoka treba odrezati oko 3 cm ispod glavice. Listovi se beru u vrijeme cvatnje, a korijenje se vadi u jesen.

Čuvanje: Artičoke bi trebalo jesti svježe, tek ubrane, jer tada su najukusnije. Mogu se i zamrznuti, ali prije zamrzavanja treba ukloniti stabljiku i dlakavi cvjetni čuperak.

LJEKOVITA SVOJSTVA I PRIMJENA

Krv i krvne žile: Artičoka čisti krv, smanjuje povećanu količinu masnoće, kolesterola i mokraćne kiseline u krvi, te usporava i liječi arteriosklerozu. Artičoka ne liječi šećernu bolest, kako neki smatraju, već potiče bolje izlučivanje mokraće i tako smanjuje količinu šećera u krvi. Osim toga, dijabetičarima se artičoka preporuča kao zdrava hrana jer je siromašna šećerima.

Probava: Artičoka potiče bolji rad želuca i crijeva, poboljšava apetit, regulira neurednu probavu te smiruje upalu sluznice crijeva.

Jetra i žuč: Artičoka pospješuje bolji rad jetre, potiče stvaranje i izlučivanje žuči, smanjuje bolove kod žučnih napadaja, te pomaže razgradnju masti kod masne jetre.

Bubrezi i mokraćni mjehur: Artičoka potiče bolji rad bubrega i bolje izlučivanje mokraće, te pomaže kod zastoja mokraće i „vodene bolesti“.

Slijedi nastavak životopisa o. A. M. Miškova iz pera diplomiranog teologa, Ivana Armande. Nakon naporna rada o. Miškov se povlači u smiraj života, dosadašnje službe prepušta drugima, ali će on ostati zauvijek prvi inicijator i ostvaritelj ideje o prijenosu dominikanskih zajednica sestara na našim prostorima u jednu Kongregaciju. Svetih anđela čuvara. O stotoj obljetnici iste Kongregacije sestre mu postavljaju spomen-ploču u atriju samostana.

9. Smiraj života

Približivši se kraju svoga provincijalata, Miškov je dopisom od 25. travnja 1906. sazvao izborni Kapitul Provincije¹, koji se održao od 30. lipnja do 7. srpnja te godine u Korčuli. Predavši upravu Provincijom novoizabranome provincijalu fr. Augustinu Đivanoviću², Miškov se počeo povlačiti u zasluženi mir, premda će još neko vrijeme nastupati kao pučki misionar, propovjednik i voditelj duhovnih vježbi, te do smrti biti nezaobilazan u životu Provincije i Kongregacije Sv. anđela čuvara, ali i samostana sv. Nikole u Korčuli, gdje su ga subraća 25. prosinca 1906. izabrala za ekonoma.³

Kao pučki misionar, propovjednik, autor nekoliko knjižica, urednik *Gospine krunice*, reformator hrvatskih dominikanki i provincial hrvatskih dominikanaca, Miškov je stekao mnogo prijatelja i velik ugled. Još za života u Šibeniku tamošnji ga je biskup imenovao prosinodalnim sudcem i ispitateljem za svoju dijecezu, a 31. ožujka 1903. splitski biskup Filip Franjo Nakić počastio ga je naslovom počasnoga konzistorijalnog savjetnika Splitsko-makarske biskupije.⁴ Iznimno ga je cijenio i đakovački biskup Josip Juraj Strossmayer, ali i građani

Korčule koji su ga od milja zvali *padre Miško*. Koliko ga je Korčula cijenila i poštivala svjedoči i činjenica da je 1912. imenovan prvim počasnim građaninom Korčule. Miškov je o tome obavijestio svoga provincijala fr. Markolina Knega zamolivši ga dopuštenje da smije prihvati imenovanje, što mu je provincial 30. svibnja 1912. i dopustio.⁵

Prigodom uručenja svjedodžbe počasnoga građanina, sredinom 1913. u korčulanskoj općinskoj vijećnici bila je upriličena svečanost na kojoj je gradonačelnik dr. Roko Arneri održao govor u kojem je istaknuo Miškovljeve zasluge glede dolaska sestara dominikanki u Korčulu, gradnje njihova samostana i zavoda te organizacije rada sestarske škole. Time je zadužio Korčulu jer je pridonio napretku kulturnog, prosvjetnog i karitativnog djelovanja u gradu. Svečanost je uljepšala i Općinska hrvatska glazba Korčule posebnim koncertom u čast prvom korčulanskom počasnom građaninu, koji je u zahvalnom govoru istaknuo potrebu odgajanja ženske mladeži u zdravom narodnom i kršćanskom duhu. Istaknuo je kako je izbor za gradnju sestarskoga zavoda pao na Korčulu zbog njezina povoljnog položaja, ali i zbog dobrote i pitomosti stanovnika.⁶

1 Usp. LP 2, str. 106.

2 Usp. ACP ... 1906.

3 Usp. Fr. Andeo Šoljan provincijalu fr. Augustinu Đivanoviću, Korčula, 25. XII. 1906., AMM 2.

4 Usp. LP 2, str. 58.

5 Usp. LP 2, str. 168.

6 Usp.: Franko OREB: *Otok Korčula u doba druge austrijske uprave*. Split 2007., str. 349, 553 (Oreb netočno navodi da

Koliko su ga Korčulani voljeli i cijenili vidi se i iz riječi što ih je *jedan štovalac* iz Korčule zapisao prigodom njegove smrti: "U privatnom pak životu sa svakim je ljubezno općio: bolesnike revno pohagjao, žalosne tješio, s veselima se veselio. Njemu su bila otvorena svačija vrata, ali još više svačije srce. Veseo, otvoren, iskren, pošten, znao je svakoga da osvoji, te je brojio mnoštvo prijatelja i poštivatelja. A kad bi u užem krugu počeo pričati svoje šale i mrtvoga bi, što no se reče, na smijeh nagnao."⁷

Kada je Miškov doselio u Korčulu samostanom je upravljaо fr. Andeo Šoljan, koji mu je bio pomoćnik i savjetnik u mnogim pothvatima, osobito za vrijeme službe provincijala, kada je bio njegov zamjenik. No, Šoljan je uvijek bio slaboga zdravlja, pa se njegov život rano približio kraju. Zbog iznimno narušena zdravlja morao je 6. siječnja 1907. upravu korčulanskim samostanom predati fr. Ćirilu Duhoviću. Dočekavši na samrtnoj postelji 42. Rođendan, preminuo je dva dana kasnije, 19. kolovoza 1907.⁸

Miškova je jako pogodila smrt njegova vjernog i odanog pomoćnika i savjetnika, što se vidi iz slijedećih njegovih riječi: "Na 19. kolovoza o. g. nakon duge i težke bolesti; oplakan od braće i sestara, pače od čitavog gradjanstva, usnu u Gospodinu O. Andeo Šoljan, koji je vrlo zaslužan za utemeljenje kongregacije sestara, bez kojega ja doista nebi bio svojom osnovom uspio, jer me je on svojom ljubavi za Red, svojim mudrim savjetom i svojim radom silno pomogao; (...) njegovim preminućem, sestre i zavod su mnogo i mnogo izgubile, što im ja doista nisam nadoknaditi ni znao ni mogao ..." ⁹

Nakon Šoljana starješinom korčulanskoga samostana bio je imenovan fr. Ćiril Duhović.

je Miškov počasnim građaninom Korčule postao 1913. /str. 349/ te da mu je svjedodžba počasnoga građanina uručena 12. lipnja 1915. /str. 553/; naime, Miškov je prvim počasnim građaninom Korčule postao 1912. godine, a svjedodžba mu je uručena 1913.); ISTI: *Strossmayer i Korčula*. U: *Hrvatska obzorja*, IX (2001) 1, str. 136.

⁷ *Uspomen †O. Miškovu*. U: *Narodna svijest*, IV (1922) 35, 29. VIII. 1922., str. 2. (Nekrolog je potpisani riječima *Jedan štovalac*)

⁸ Usp. I. ARMANDA: *Stota obljetnica smrti ...*, str. 89 – 90.

⁹ A. M. MIŠKOV: *Dalmatinska Kongregacija ...*, str. 34 – 35.

Desetak mjeseci kasnije, 24. studenoga 1907. u samostanskom je blagovalištu u prisutnosti fr. Ćirila Duhovića, fr. Andela Miškova, fr. Vicka Domića i fr. Alfonsa Petrinčića pročitana povelja kojom je generalov vizitator Provincije fr. Antonin Salvati 19. studenoga novim samostanskim vikarom imenovao Miškova.¹⁰ On se na toj službi zadržao do isteka mandata te 6. siječnja 1911. upravu samostanom predao fr. Andelku Orlandiniju.¹¹ Šest godina kasnije, 2. siječnja 1917. Orlandini je otpotovao u Split kako bi tamo preuzeo službu priora, a vikarom korčulanskoga samostana imenovan je fr. Vice Carević. Budući da je bilo jasno kako Carević zbog raznih okolnosti još dugo neće moći doseliti u Korčulu, provincijal fr. Markolin Knego ovlastio je Miškova da privremeno preuzme upravu samostanom. Takoder ga je 8. veljače 1917. imenovao samostanskim sakristanom, upraviteljem Trećega dominikanskoga reda u

¹⁰ Usp. *Zapisnik samostana sv. Nikole ...*, str. 30.

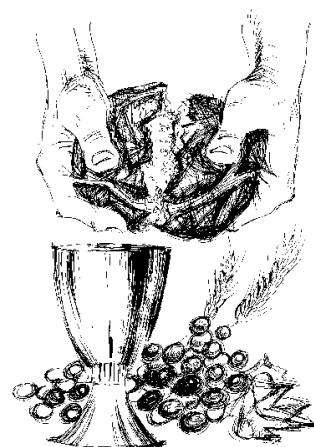
¹¹ Usp. Isto, str. 37.

Korčuli, upraviteljem bratovštine Presvetoga Imena Isusova, bratovštine Presvetoga Ružarija i Andeoske vojske.¹² Prema vlastitim riječima, Miškov je sve navedene službe "rado i pokorno preuzeo, nakanom da sve savjesno izvrši."¹³ Samostanom je upravljao do 1. lipnja 1917., kada je u Korčulu stigao novi vikar fr. Vice Carević.¹⁴ Nedugo nakon njegova dolaska, Miškov je otputovao u krapinske sumporne toplice.¹⁵

Toliko željeni mir, Miškovu je poremetio i Prvi svjetski rat. Naime, nakon što su srpski nacionalisti 28. lipnja 1914. u Sarajevu ubili nadvojvodu Franju Ferdinanda i njegovu suprugu, vojvotkinju Sofiju Hohenberg, Austro-ugarska monarhija točno mjesec dana kasnije navijestila je rat Srbiji, čime je započeo Prvi svjetski rat. Nedugo nakon toga, 20. kolovoza te godine u Rimu je preminuo papa Pio X., koji se svim silama trudio očuvati mir i spriječiti rat, ali mu to nije pošlo za rukom pa je umro slomljena srca. Naslijedio ga je dominikanski trećoredac Giacomo della Chiesa, koji je uzeo ime Benedikt XV. Zbog rata koji je obilježio njegov pontifikat prozvan je *papom svjetske tragedije*. Dok je još posvuda bjesnio rat, u Dalmaciju je 27. kolovoza 1917. stigla vijest da je car i kralj Karlo ukazao Miškovu posebnu čast imenovavši ga vitezom željezne krune trećega reda.¹⁶ Odlikovanje mu je uručio guverner Dalmacije, koji je posebno za tu prigodu stigao u Korčulu.¹⁷

Otrilike godinu dana nakon toga imenovanja, Talijani su 15. rujna 1918., sukladno odredbama Londonskoga sporazuma, okupirali Korčulu, koju su držali pod svojom upravom do 12. studenoga 1920. Toga dana je otok, prema Rapalskom ugovoru, pripojen Kraljevini SHS.¹⁸ Kraj okupacije narod je proslavio brojnim svečanostima, a Miškov je održao zanosni

rodoljubni govor.¹⁹ Korčulanski gradaonačelnik i njegov tajnik u svojim su govorima odali Miškovu priznanje i zahvalili mu na lojalnom držanju prema svome narodu za vrijeme talijanske okupacije i čitavoga rata.²⁰

U teškim ratnim danima, Miškov je u siječnju 1917. doživio nezgodu iz koje se čudom izvukao živ, zadobivši tek manje ozljede. Upravo ratno stanje koje je zahtijevalo zamračenje bilo je uzrokom njegove nesreće koju je sam potanki opisao u kronici samostana sv. Nikole u Korčuli. Odmah na početku toga izvještaja naglašava kako vjeruje da ga je sam Bog, po njegovom osobnom anđelu čuvaru, spasio u teškoj nezgodi koja ga je zadesila 25. siječnja.²¹ Zbog živog i uzbudljivog opisivanja nezgode, riječ u cijelosti prepustam Miškovu: "Toga naime dana u $6^{1/2}$ satih na večer, povraćao sam se s poštanskog ureda k svome samostanu Sv. Nikole u Korčuli, vrieme bilo užasno. Duboki mrak sa gustom maglom, kiša padala, južni vjetar jako duvao, a uzburkano more polievalo do vrh ceste. – Cesta uz more široka 6 metara, ali bez odboja, a po mjestima visoka preko 3 m., te vrlo pogibeljna, jer je pod njom morska obala posuta oštrim hridinama. – Radi ratnih propisa zabranjeno svako svjetlo uzduž morske obale, a ja na žalost bio bez ručne lampe. (...) te kad bio na 1/2 metra na domaku kuće Marina Kušpilića, osjetim da mi je lieva nogu upala u izkopanu jarugu, pa da uklonim pogibelj te ne bi po nesreći nogu štetio, za veću moju nesreću odmaknem se od zida za pol koračaja, i tu sam pogriesio u mraku, što sam tada nogom stao ne

12 Usp. Isto, str. 49.

13 Isto, str. 49.

14 Usp. Isto, str. 49.

15 Usp. LP 3, str. 26.

16 Usp. LP 3, str. 26 – 27.

17 Usp. Slavka SENTE (uredila): *Stranice povijesti*. U: AM, XXVII (2008) 2, str. 80.

18 Usp. Ivan PEDERIN: *Talijanska okupacija Korčule i Dalmacije poslije 1918.* U: *Godišnjak grada Korčule* 6. Korčula 2001., str. 265 – 307.

19 Usp. *Zapisnik samostana ...*, str. 55 – 57.

20 Usp. I. ARMANDA: *Fr. Andeo Marija Miškov OP – glasoviti hrvatski propovjednik*. U: *Godišnjak grada Korčule* 12. Korčula 2007., str. 341.

21 Usp. *Zapisnik samostana ...*, str. 49. Izvještaj je s. Slavka Sente objavila u AM, XVI (1997) 1, str. 33 – 35.

ravno uz cestu već popriečno i tako hodeći, nakon njekoliko koračaja, dodjem do ruba ceste ... osjetim iznenada da sam desnom nogom zاغazio u prazninu, i u tinji čas da sam se čitavim životom strovalio u ponor tri metra visok te pao na oštru morskú hridinu, na kojoj bi bio morao ili mogao, ja onako krupan, težak i 61 godinam, na mjestu mrtav ostati, te je živo čudo, kako nisam svu glavu raztriskao, ili barem noge polomio ili ruke izčašio: kad tamo osjetio sam, ko da su me dvije ruke tu lagano na mekhani dušek položile, a da mi se nije život nimalo potresao.

– U isti čas osjetim da se nizbrdo s boka na bok kotrljam, za tri ili četiri puta; te se čitav strovalim u more ..., koje je bilo one večeri izvanredno visoko i vrlo uzburkano; te me je lahko moglo odnieti u pučinu, i tako sam mogao utopljen poginuti. – Ali drugim čudom, Bog mi je dao da sam se teškim naporom iz mora izvukao, pa tom prilikom na oštре hridi, težko sam lievo koljeno ozledio (radi koje ozlede 70 dana pod liečnikom bio). – Izvukavši se iz te druge morske pogibelji, u strahu da me koji morski val, ponovno sobom u pučinu ne povuče, onako vas mokar i studen, dovučem se do ispod zida s kojega sam pao: te stanem, koliko mi je grlo dalo, vikati i zvati pomoć, ali me nitko nije čuo ni čuti mogao radi vjetra i morskog šuma; i tad pomislim, da ako me nitko ne bude čuo, ili se ja Božjom pomoći nebudem izvući mogao, da će tu preko noći smrznut poginuti i da će me stoprv sutradan tu mrtva naći. – U toj zdvojnosti odlučim se sam pomoći. Pri tomu sjetim se, da mi fali šešir, kišobran i plašt, a žao mi ih je bilo pregorjeti: stanem okolo sebe pipati, i napipam sve troje i zgrabim šešir u ruke, desnom kišobran i lievom plašt ... Ali kud ču? vjetar, kiša, mrak ... sjetim se da moram biti pao između dvije stepenice od kamena, ali neznan koja mi je bliža. – Odlučim se prema zapadu i to za sreću, jer mi je iztočna stepenica akoprem bila bliža, ali je do nje puno opasnije bilo. I uputim se četveronožke lizući po hridinama, sad padajući s jedne sad s druge strane, sad upadajući sad srneć izmedju hridi, nu zato napredujući i vičući. Kad nakon nekoliko hoda, ponovno posrnem u

more ali plitčije, dok su me uvijek morski valovi tukli i polievali. Nu, kad sam ponovno u more pao, sine mi tračak spasa, naime sjetim se, da kad bi to bio onaj položaj, meni inače poznat, gdje prestaje uza zid hrid, te more do zida dolazi, tu bi morala biti i blizu kamenita stepenica pod Pećarevom kućom. Tom nadom izvučem se iz mora, te se počnem penjati uz malu uzbrdicu, te u istinu dodjem do žudjene stepenice. Osvjedočiv se da je tako, četveronožke se stao penjati po toj stepenici od 14 stepena i sretno dospijem do ceste.”²²

Došavši do ceste, kako sam piše, stao je mokar i promrzao hodati a da nije ni znao kuda ga noge nose te je na vlastitu sreću stigao do samostana sestara dominikanki. One su ga primile, pružile mu prvu pomoć i pozvale liječnika koji je odmah ustanovio da, začudo, nije ništa slomio. Jedino je zadobio teži udarac u lijevo koljeno. Budući da mu je dva – tri puta dnevno trebalo previjati ranjeno koljeno, ostao je ukupno 69 dana kao pacijent na njezi kod sestara dominikanki, koje su s mnogo ljubavi i pažnje brinule o svom duhovnom ocu. Saznavši za njegovu nezgodu, Korčulani su ga u velikom broju iz dana u dan posjećivali, a čak je i tadašnji tisak pisao o njegovoj nezgodi.²³

Sutradan nakon nezgode dominikanke su na mjestu gdje je Miškov pao na hridi pronašle njegovu crnu kapicu što ju je nosio kao naučitelj sv. bogoslovija te staklo što je otpalo s njegova sata. Sam Miškov dao je na tom mjestu postaviti dvije mramorne spomen ploče. Jednu je postavio na rub ceste odakle je pao s natpisom “Deo gratias 25/I. 1917”, a drugu, s istim natpisom na hrvatskome jeziku, postavio je ispod toga mjeseta na zid koji gleda prema morskoj pučini.²⁴

U listopadu 1917. Miškovu su javili da njegov nekadašnji profesor i subrat, hvarsко-bračko-viški biskup Jordan Zaninović leži na samrtnoj postelji i broji posljednje dane života. Na tu vijest odmah je posebnom torpiljerkom otputovao u Hvar kako bi bio uz subrata i prijatelja

22 Isto, str. 49 – 51.

23 Usp. Isto, str. 51.

24 Usp. Isto, str. 51.

u trenutku njegova prelaska u vječnost. U sуботу 20. listopada, nakon što je u šest sati ujutro u sobi umirućega biskupa odslužena tiha sv. misa, Miškov je uz njegovo uzglavlje započeo molitve za umiruće. Nedugo potom, oko sedam sati ujutro, biskup je Zaninović preminuo.²⁵

U lipnju iduće godine u Dubrovniku se održavao izborni Kapitul Provincije u čijemu je radu sudjelovao i Miškov. U Dubrovnik je stigao 12. lipnja te dva dana kasnije, 14. lipnja 1918. bio izabran za prvoga definitora.²⁶ Za boravka u Dubrovniku Miškova se jako dojmio rad dominikanskoga bogoslovskog društva *Akvinac*. Mladoj subraći pričao je o napretku Zavoda sv. Andjela čuvara u Korčuli, a oni su ga rado slušali.²⁷ Oduševljen pohvalnim govorom što ga je Miškov održao u čast bivšem provincijalu, kioničar društva *Akvinac* kaže: "... njemu riječ ne fali i ne zapinje, dapače teče ko medena rijeka."²⁸

Koliko su mladi dominikanci bili oduševljeni Miškovom, ali istodobno i koliko je on nosio na srcu pomladak Provincije, još jednom nam svjedoči kioničar društva *Akvinac* koji piše: "Malo poslije njihova odlaska dođe mp. o. Miškov da nas i on pozdravi. Popodne odputova. Ali, kako njegovo veliko srce čuti mlađež, hotio nam je upraviti koju očinsku riječ. – Riječ! koja je to veleslast! – Očituje nam lijepi dojam, koji smo na njega učinili. Priznao je, da do sada nije imao zgode i prilike da upozna naše sposobnosti. 'Stoprva' – kaže – 'od nazad nekoliko dana dočuh, da između vas imade pjesnika i novelista. Neka djeco moja, draga, sve vam bilo s blagoslovom i napredkom! Budite pjesnici, novelisti, muzikanti, ali vam, braćo moja preporučujem i stavljam na srce misije; nastojte biti vrijedni propovijednici! Nigda nećete posjedovat toliko veselje u svom srcu koliko na tom polju; tu ćete rukama doticati plod truda svojih. To

O. Jerko V., o. M. Miškov i o. Antonin P.

vam osobito napominjem zašto mi stariji – što ja, otac Jere (Vlahović, o. p.) i dr. teške godine na ramenima nosimo, klimamo što bliže u zemlji izdubenom ležaju, ali se zato još nećemo predati. Broj 301 misija isti me nutka, da prosljedim naprijed, dokle se bude moć. Nekidan sam obećao nadbiskupu dr. Štadleru nastaviti započete misije u njegovoj nadbiskupiji ove ili slijedeće godine. Zatim ćemo u Slavoniju i Hrvatsku it. d. Kako smo ga pomnivo slušali! Potom će fra Augustinu: 'Nemoj me ti sinko, držat za koji ideal; ja sam ti, pjesniče moj, ko prost redovnik!' Rekavši: 'Kad ćujete, da sam štogod korisna učinio, Boga hvalite, kad pak dozname, da sam umro *Pokoj mu vječni recite!*' izljubi nas po redu svih. S Bogom, obljubljeni starče! Tvoje će nam riječi ucijepiti duboko u srcu."²⁹

Još prije dolaska u Korčulu, a osobito otako se nastanio u samostanu sv. Nikole, Miškov je bio aktivno uključen u život trećoredskih zajednica na otoku. Rado je pomagao o. Šoljanu u vođenju velolučkih trećoredaca, a kao provincial, za vrijeme kanonskih vizitacija samostanima, redovito se susretao i sa zajednicama Trećega reda. Očito imajući u vidu njegovu ljubav

²⁵ Usp. †Biskup Fra Jordan Zaninović. *Zadnji časovi, smrt i sprovod*. U: *List Dubrovačke biskupije*, XVII (1917) 11, str. 130 – 132.

²⁶ Usp. ACP ... 1918., str. 1, 3.

²⁷ Usp. *Ljetopis koji vodi zbor dominik. mlađeži "Akvinac"*: *Svezak III. Godište VII. Nastavan: (od 2. IV. 1918. – 27. II. 1920.).* Rukopis u AHDP, str. 16 – 17.

²⁸ Isto, str. 19.

²⁹ Isto, str. 20 – 21.

prema Trećem redu, provincijal Markolin Kne-ga postavio ga je 8. veljače 1917. upraviteljem Trećega reda na Korčuli³⁰, a njegov nasljednik fr. Andelko Orlandini 1919. generalnim provincijskim promicateljem Trećega reda.³¹ No, zbog starosti i lošega zdravlja, u rujnu 1920. podnio je ostavku na tu službu.³²

Provevši najveći dio života u Korčuli, Miškov je zavolio taj grad i njegove ljude. Iz toga doba jasno ga se sjećao fr. Andelko Fazinić koji kaže: "Doduše zadužio je Korčulane gradnjom zavoda, ali on je neobično volio Korčulu, a za samostan mi jednom reče da mu je predvorje raja. Pokazivao mi je iz svoje sobe samostanski teren na kojemu je želio graditi sjemenište Provincije, ali vijeće Provincije se je odlučilo za Bol ..."³³

Fazinić nam je ostavio i opis soba kojima se Miškov služio za života u Korčuli: "Imao je svoj apartman: dvije sobe, radnu i spavaću; radna je imala prozor s južne strane i zapadne, a spavaća samo sa zapadne. Uz sobe je išao hodnik, a u dnu hodnika bila je kapela s oltarom i slikom Pompejske Gospe. U taj hodnik se ulazilo iz glavnog samostanskog hodnika, ali su na tom mjestu bila ostakljena vrata s lukom, na kojemu je pisalo: Non sit tibi grave dicere Mater, ave! Neka ti ne bude teško reći: Zdravo Majko! Na zidovima njegova hodnika bile su u dugačkim okvirima fotografije njegovih prijatelja svećenika koje je sticao u pučkim misijama i za sve nalazio mjesta u svojem širokom srcu. On ih je zaista ljubio. Sigurno su i oni njega jako ljubili. (...) na visokom željeznom krevetu montirano na podnožju kreveta veliko raspelo da ga može gledati ležeći; iznad glave na zidu kip Majke Božje u staklenom okviru s aparatom koji mu je svake večeri prije spavanja odsvirao O sanctissima – O, najsvetija; rimski šešir s crnom dlamom i zelenim konopcem oko šešira s čipkama, kako su ga nosili biskupi, a on ga je kao Ordinarij Provincije nosio u pohodima svojim samo-

stanima; tropski bijeli šešir protiv sunca, kakav su nosili pelješki kapetani u ljetnim mjesecima; njegov patent za skidanje mrlja s habita, koje se nisu dale oprati: jednostavno ih je odrezao škarama i sašio rupu (...)"³⁴

Miškov je inače bio veliki prijatelj Faziniće-va oca, Josipa, koji mu je mnogo pomagao kod utemeljenja Kongregacije Svetih anđela čuvara te bio prvi skrbnik Kongregacije. Papa Pio X. na Miškovljev ga je prijedlog odlikovao zlatnim križem za zasluga "pro Ecclesia et Pontefice".³⁵

Budući da je često bio gost u obiteljskoj kući Josipa Fazinića, ne čudi činjenica da je njegov sin Ladislav, budući dominikanac fr. Andelko Fazinić, sačuvao nekoliko sjećanja na Miškovljeve posjete. O tome sam svjedoči: "Moje najudaljenije sjećanje na njega povezano je s jednim sasma prozaičnim susretanjem s o. Miškovom. Znao je izvrsno oponašati lavež pasa. Kada bi za našeg djetinjstva dolazio ponekad neočekivano na večeru, penjući se stepenicama kroz tamu na treći kat, počeo bi već odozdo 'lajati'. Mi smo se djeca odmah radosno usplahirili, pokušavali smo poći mu u susret, ali onda bi u isto tako radosnu strahu bježali da nas ne 'zgrabi'. Njegov dolazak u blagovaonicu je bio dočekivan urnebesom dječje radosti. O. Miškov se je znao divno približiti djeci. A on je znao oponašati i neke druge životinje. Veseljak, skoro čarobnjak!"³⁶

U nastavku svojih sjećanja Fazinić piše: "Daleko ga se jasnije sjećam iz djetinjstva kao ministrant u samostanskoj crkvi. (...) Uvijek me se je kao ministranta u sv. Nikole duboko doimala njegova žarka pobožnost, osobito prema Gospici kod moljenja Ružarija. On je klečao na klecalu, a ja na stepenici oltara do njega, ali često bi ga pogledavao. Tada je sav bio u molitvi, i u tome mi je bio čudno interesantan."³⁷

Fazinić u svojim sjećanjima opisuje Miškova kao čovjeka knjige i pera.³⁸ Između osta-

30 Usp. PP, br. 15/1917. od 8. veljače 1917., AHDP.

31 Usp. LP 3, str. 48.

32 Usp. LP 3, str. 62.

33 Andelko FAZINIĆ: *Moja sjećanja na pok o. Andela M. Miškova*. U: AM, XII (1983) 1, str. 4 – 5.

34 Isto, str. 5, 7.

35 Usp.: *Gosp. Josip Fazinić*. U: AM, IX (1980) 2 – 3, str. 62; A. PRIZMIĆ: nav. dj., str. 46.

36 A. FAZINIĆ: *Moja sjećanja ..., str. 3.*

37 Isto, str. 3 – 4.

38 Miškovljeva pisana ostavština danas se nalazi razasuta u

loga, posebno se sjećao svojevrsnoga enciklopedijskog rječnika što ga je Miškov sastavljaо: "... sastavio (je, o. p.) riječnik na pet jezika po sistemu predmeta: npr. uz riječ kuća donosili su se nazivi svih predmeta u kući. Riječniku je dao naslov: Vokšim lexicon. Kada mi je pokazivao taj neobični lexicon pitao me što znači Vokšim. Zaista nisam se mogao dosjetiti da je čitajući unatrag to moj Miškov."³⁹

Osim toga, Miškov je u rukopisu ostavio životopis bl. Ozane Kotorkе, prijevod djela *Redovnički Nauk za Braću Konverse Reda Sv. Otca Dominika* autora fr. Josipa Vinka Marassija, duhovne vježbe za pučke misionare, duhovne vježbe za svećenike, nekrolog Dalmatinske dominikanske provincije⁴⁰, dnevnik pučkih misija, povijest Kongregacije Svetih andjela čuvara, duhovne oporuke, mnoštvo propovijedi, pisama i raznih drugih zapisa. Također je neko vrijeme pisao samostansku kroniku te prepisivao Dimitrijevo djelo *Memorie sul convento di S. Nicolo*⁴¹.

S vremenom su Miškova sve više počeli mučiti zdravstveni problemi. Dana 14. travnja 1914. Započeo je pučke misije u Vrboskoj na Hvaru, ali se iste noći toliko razbolio da je morao prekinuti misije. Više nikada nije nastupio kao pučki misionar. Na zdravlje mu je loše

nekoliko dominikanskih arhiva. Najveći dio nalazi se u arhivu dominikanskoga samostana sv. Nikole u Korčuli te u arhivu Kongregacije Sv. andela čuvara također u Korčuli. No, dosta toga nalazi se u arhivu Hrvatske dominikanske provincije u Zagrebu, arhivu dominikanskoga samostana u Splitu te u arhivima samostana sestara dominikanki u Šibeniku i Splitu (sv. Martin). Velik dio Miškovljeve pisane ostavštine autor ovih redaka pronašao je u arhivu dominikanskoga samostana sv. Katarine u Splitu te upozorio pok. o. Marijana Pavlovića OP na to. On je Miškovljeve spise u nekoliko navrata slao za Korčulu gdje su pohranjeni u arhiv samostana sv. Nikole. Jedan dio ostavštine ipak je ostao u Splitu. Razlog se krije u činjenici da je autor ovih redaka te spise u arhivu splitskoga samostana pronašao tek kada je pok. o. Pavlović već bio teško bolestan pa ih stoga nije stigao poslati za Korčulu. Splitski dominikanci svakako bi se trebali pobrinuti da i ti spisi budu prebačeni u arhiv samostana sv. Nikole u Korčuli.

39 A. FAZINIĆ: *Moja sjećanja ...*, str. 6. Među Miškovljevom ostavštinom u arhivu samostana sv. Nikole u Korčuli čuva se i rukopis toga rječnika na više stotina stranica različitoga formata.

40 Nekrolog počinje s godinom 1761., ali su u njega unijeta i imena dominikanaca za koje nije poznata točna godina smrti. Dva primjerka toga nekrologa čuvaju se u arhivu samostana sv. Nikole u Korčuli.

41 Usp. A. FAZINIĆ: *Moja sjećanja ...*, str. 6.

utjecao i spomenuti pad na morske hridi 25. siječnja 1917. Na Blagovijest 1919. navrla mu je krv na nos nagovještajući novu bolest. Isto se ponovilo i na Cvjetnicu 1919. te prouzrokovalo dodatno slabljenje njegova organizma. Na Veliki Četvrtak osjećao se toliko slabo da je mislio kako umire, pa se ispojedio, pričestio i primio bolesničko pomazanje. Prema vlastitim riječima, bio je uvjeren da će sutradan, na Veliki Petak, umrijeti s Isusom.⁴² Kako mu intervencije liječnika u Korčuli nisu pomagale, provincial Markolin Knego ga je, uz pomoć fr. Benedikta Barića, 28. travnja prevezao u Dubrovnik, a sutradan su ga odveli u bolnicu.⁴³ Tom prigodom kioničar dominikanskoga bogoslovskog zbora *Akvinac* zapisao je: "Molit ćemo Boga, da nam još ne digne, dobrog, zaslужnog i radinog oca, već mu povrati zdravlje, da ulije u nas mlade malo svoje snage, da budemo po njegovom primjeru radili za Boga, Red i narod."⁴⁴

Premda se uspio djelomično oporaviti i pri-zdraviti, posljedice bolesti iz 1919. osjećao je do kraja života.⁴⁵ Precizirajući o kojim posljedicama se radi, sam Miškov piše: " (...) to je neprekidna smetenost u glavi i gluhoća u ušima, tako da jedva sebe a još manje druge čujem (...)"⁴⁶

O "smetenosti u glavi" koja ga je jako mučila, Miškov je 8. lipnja 1922. iz Dubrovnika pisao i s. Ćirili Sedmak. U pismu, koje je ujedno svjedočanstvo njegova predanja u volju Božju i ustrajnosti u nošenju vlastitoga križa, Miškov, između ostaloga, kaže: "Vaše spomenuto pismo zateklo me je bolesna od 'zlatinje' u krevetu, s koje sam bolovao petnaestak dana, ozdravio sam i oporavio sam se, sad je opet dobro; osim moje sveudilj smetenosti glave, s koje sam postao absolutno nesposoban za svaki intelektualni rad i posao, tako da nesamo čitati ni pisati, bez velikog napora, nemogu; već na žalost niti

42 Usp.: LP 3, str. 26; A. M. MIŠKOV: *Konačno Izvješće ...*, str. 10, 12.

43 Usp. *Ljetopis koji vodi zbor dominik. mlađeži "Akvinac"*: *Svezak III. Godište VII. Nastavan: (od 2. IV. 1918. – 27. II. 1920.).* Rukopis u AHDP, str. 57 – 58.

44 Isto, str. 57 – 58.

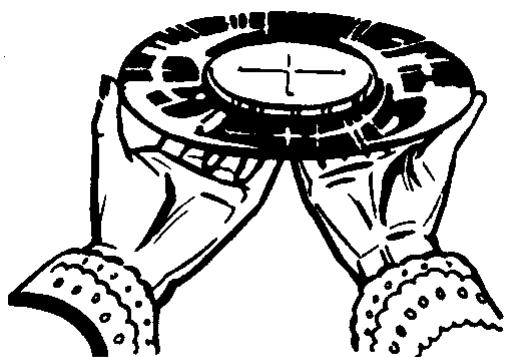
45 Usp. A. M. MIŠKOV: *Konačno Izvješće ...*, str. 12.

46 Isto, str. 12.

sam za molitvu sposoban a još manje za razmatranje. Možete pojmiti koliko mi je to teško, nu smatram to križem od Boga mi poslatim, pa nastojim da ga ustrpljivo nosim, podvrgavajuć se u svemu Božjoj volji; jer Bogu hvala, barem to mogu i dužan sam činiti, makar ništa drugo ne mogao. Tješim se mišlu na Isusa u vrtu i na njegovu molitvu, koja je sastojala od same dvije riječi: Oče, budi volja tvoja! .. pa kako bi ja htio, već kako hoćeš Ti! ..”⁴⁷

10. Zlatomisnički jubilej

God. 1921. navršila se 50. obljetnica Miškovljeva svećeničkog ređenja. Premda je namjeravao skromno obilježiti taj jubilej, predosjetio je da se bez njegova znanja priprema nekakvo slavlje. Nastojeći ga učiniti što skromnijim, 25. svibnja 1921. posebnom okružnicom obraća se dominikankama otkrivajući im kako svoju zlatnu misu namjerava tiho proslaviti u njihovoј kapeli te ih praktički upozorava da, ukoliko nešto i planiraju, neka to ostane u skromnom obiteljskom ozračju, iza zatvorenih samostanskih vrata.⁴⁸ U tom duhu piše sestrama: “Božjom pomoći, ja ću (valjda) do koji dan dočekati najveću sreću, što može svećenik na svijetu doživjeti, naime svoj svećenički ‘jubileum’, to jest 50 – godišnjicu svoga zaredjenja, ili po pučku – ‘zlatnu misu’. Obično se ta zgoda hvalevrijedno izvanrednim

⁴⁷ Fr. Andeo Marija Miškov s. Ćirili Sedmak, Dubrovnik, 8. lipnja 1922. Fotokopiju originala i prijepis pisma dobio sam od s. Slavke Sente, kojoj sručno zahvaljujem.

⁴⁸ Usp. Fr. Andeo Marija Miškov sestrama dominikankama, Koloredna, Korčula, 25. V. 1921., AKSAČ.

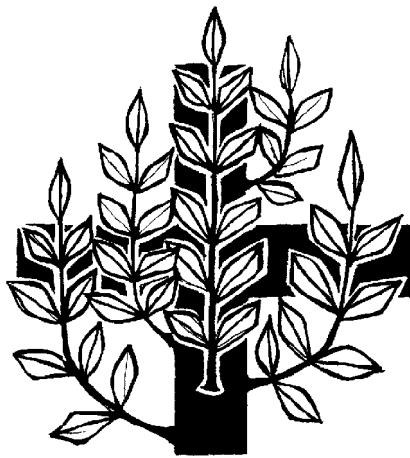
javnim slavljem proslavlja nu s vrlo opravdanih osobnih uzroka, ja sam želio, pače i odlučio bio taj moj jubileum sasvim skromno i potihi, pače po mogućnosti neopaženo proslaviti. Ali ovih zadnjih dana mogao sam se sjetiti, po njekim znakovima da se nešto sa strane, preko moje glave, snuje radi i pripravlja, što predvidjam da ja niti ću moći, niti ću smjeti zapriječiti, jer bih valda tim uvriedio sučut onih koji me vole; samo da bi Bog dao, da sve to ostane ograničeno medju nam, jedino kao obiteljsko veselje.”⁴⁹

Istoga dana časna majka Imelda Jurić posebnom okružnicom upozorava svoje sestre da se bliži zlatomisnički jubilej njihova utemeljitelja te im, podsjećajući ih na njegova dobročinstva u pogledu reforme i ujedinjenja hrvatskih dominikanki, naređuje: “Ta nas dobročinstva nukaju, da mu iskažemo harnost i vanjskim načinom, a zato nam se pruža najljepša prilika, to jest proslava pedeset godišnjice. Stoga naređujem da sve skupa obavite trodnevnu pobožnost prije dana proslave, zahvaljujući dragome Bogu na svim milostima, koje mu je do sada udijelio, te vapeći za njega Božji blagoslov unaprijed. Bilo bi lijepo kad bi i vaša kuća poslala makar koji dar, koji bi mu bio dokazom vaše odanosti, vaše ljubavi i harnosti.”⁵⁰

Osim sestara dominikanki, njegov zlatomisnički jubilej svečano su namjeravali proslaviti i Korčulani. Unatoč svečarevoj želji za skromnim obilježavanjem bez izvanjskih svečanosti, građanstvo Korčule pobrinulo se da 11. lipnja 1921. čitav grad osvane okićen. Vjerno opisujući dan Miškovljeve zlatne mise, kroničar korčulanskoga samostana piše: “Danas je prezaslužni naš brat veleč O. A. M. Miškov proslavio pedesetu godišnjicu svog svećeničkog života. Njegova je želja bila, da u skromnosti provede taj svoj znameniti dan. Samostan su i Red doduše uvažili poniznu tu želju, te nijesu nikakvim osobitim vanjskim znakom iskazali priznanje svom vrijednom bratu; ali se građanstvo nije moglo uzdržati, da ne pokaže, koliku odanost i štovanje

⁴⁹ Isto.

⁵⁰ S. Imelda Jurić sestrama dominikankama, Korčula, 25. V. 1921., AKSAČ.

gaji prama svom vrijednom građaninu. Zato, jutros osvanu vas grad iskićen, a na svečanu sv. Misu pohrlili uz pratnju glazbe, sve što je iz grada moglo da dođe. Korporativno su prisustvovale sve vlasti: crkvene, državne i građanske, te mjesna kulturna društva. Poslije sv. Mise oslovio je u dvorani knjižnice preč. gradski opat dr. Mašo Bodulić svećara srdačnom čestitkom te izručio čestitku i blagoslov presv. prof. Josipa Marčelića dijecezanskog biskupa. Zatim su se izredale tolike srdačne prijateljske čestitke, da je malo koja obitelj izostala na tom harnom činu. Na objedu nije bila prisutna nijedna vanjska osoba, već samo svećarev rođak iz Janjine gosp. Ljubo Miškov, koji je za ovu zgodu došao. Preko objeda je starešina samostana oslovio Jubilarca. Usput rečeno mnoge su ugledne obitelji počastili svećara gospodskim darovima u jestivu i piću. Osobitu su pak harnost iskazale u ovoj zgori svome najvećem dobročinitelju Č. Č. S. S. III. Reda, koliko sve mjesne, koliko one cijele Kongregacije. Doduše sjaja i skupocjenih darova nije bilo, ali njihovo iskreno veselje i radost u ovoj prigodi bili su preobilat dar onome, koji se je za njihov napredak toliko žrtvovao. U večer su svećaru u počast priredile lijepu uspješnu zabavu svojih gojenica i učenica, na kojoj su prisustvovale sve vlasti. Pred zavodom je bio od građanstva podignut lijep zelen slavoluk. Po zabavi su oslovili svećara gospoda: Dr. Dome Giunio, općinski upravitelj i gosp. Andro Peručić opć. tajnik te mu dirljivim riječima iskazali

opću radost za ovu njegovu rijetku sreću.”⁵¹

Među brojnim pismenim čestitkama koje su pristigle, Miškova je posebno razveselila čestitka generala Reda Ljudevita Theisslinga, koji mu je iz Rima poslao svoju fotografiju s potpisom i očinskim blagoslovom, te blagoslov što mu ga je poslao papa Benedikt XV. Spomenimo i da je na poticaj nekih uglednih građana Korčule povodom njegova jubileja utemeljena zaklada koja je nosila Miškovljevo ime, a cilj joj je bio sakupiti novce za kupnju novih zvona za mjesnu dominikansku crkvu.⁵² Zaklada je uistinu ispunila svoj cilj nabavkom zvona koja su blagoslovljena 18. rujna 1927.⁵³

11. Posljednja bolest i smrt

Kao redovnik koji se bližio sedamdesetoj godini života, Miškov je računao s mogućnošću da je svaka nova godina ujedno posljednja u njegovu životu. Stoga je u nekoliko navrata sastavljaо svoju duhovnu oporuку. To je redovito činio početkom godine, pa kada bi se bližio njezin kraj subraća su mu u šali znala dobaciti kako je ponovno pogriješio u pogledu svoje smrti, a on bi im odgovarao: “Jednom ću ipak pogoditi.”⁵⁴

Čak i u starim danima Miškov je zadržao veselu narav te bio sklon šalama. Upravo jedna šala ubrzati će njegovu prirodnu smrt. Naime, 18. svibnja 1922. iz Korčule je oputovao u Dubrovnik kako bi sudjelovao u radu izbornoga provincijskoga Kapitula.⁵⁵ Stigao je ranije kako bi neko vrijeme proboravio u društvu subraće i malo se odmorio. Mjesec dana nakon dolaska, 22. lipnja, u večernjim satima dolazio je na samostansku terasu te, vidjevši nekoliko đaka “doleti prama njima ušćučuren i rukama napri-

51 *Zapisnik samostana sv. Nikole Reda sv. o. Dominika na Korčuli od godine 1898. – 1952.*, str. 57 – 58, ADSK.

52 Usp. Isto, str. 58.

53 Usp. Isto, str. 72.

54 A. PRIZMIĆ: nav. dj., str. 48. Koliko je oporuka sastavio danas je nemoguće utvrditi. Pouzdano znamo da je sačuvana njegova oporuka od 30. lipnja 1916., uz koju je u lipnju 1917. priložio dodatak. Zalaganjem s. Slavke Sente ta je oporuka zajedno sa dodatkom objavljena 2005.

55 Usp. *Zapisnik samostana ...*, str. 61.

O. Miškov i o. Bodlović

jed pruženim da ih prestraši. Kako je bio tada pogrbljen i nije gledao kako mu pada habit, išao je naprijed. Tako dođe blizu njih, za nesreću mu se sputi pod nogama habit i pade na lijevu ruku. Djeca doletješe, dignu ga i zapitaju: 'Jeste li se udarili?', a on samo reče 'Fala Bogu.'"⁵⁶

Nitko nije slutio da se dogodilo nešto loše. Miškov je otisao u sobu, a potom je pošao na drugu terasu ispričati fratrima što se dogodilo i zamoliti da netko pođe s njim u sobu i pomogne mu svući se, jer mu je bilo teško samome. No, sutradan mu je ruka pomodrila i otekla. Liječnik je ustanovio da ipak nije slomljena, ali su bolovi svakoga dana bili sve veći. Nakon detaljnog pregleda, na temelju rendgenskih snimki, oko petnaestak dana nakon pada, drugi je liječnik ustanovio da se ipak radi o lomu.⁵⁷

Prisustvujući početku provincijskoga Kapitula, Miškov nije sačekao njegov kraj, nego

56 V. MATIJACA: *Jedno sjećanje ...*, str. 27.

57 Usp. Isto, str. 27 – 28.

se već 3. srpnja vratio u Korčulu. Dvadesetak dana kasnije, 22. srpnja, kada mu je ruka već prizdravila, ponovno je mogao slaviti misu.⁵⁸ No, dubrovačka nezgoda je očito loše utjecala na njegovo opće zdravstveno stanje. Osim što mu se pogoršao dijabetes, a uslijed toga i krvna slika, na njegovu vratu pojavili su se čirrevi zbog kojih mu se ukočio vrat. Ubrzo potom pojavio se i jedan veliki čir, tzv. osinjak, na njegovim grudima. Liječnici su rekli da ga treba rezati, na što je Miškov pristao, ali prilikom operativnog zahvata nije želio nikakva sredstva za umanjenje боли. Kada je liječnik zarezao čir, Miškov je okrenu glavu u stranu i glasno počeo moliti psalam *Miserere*. Sami liječnici divili su se njegovoj strpljivosti i prilagođenosti volji Božjoj.⁵⁹

Na savjet i po želji svojih liječnika, prešao je 29. srpnja u samostan sestara dominikanki kako bi тамо imao bolju medicinsku njegu.⁶⁰ Sestre su predano i s mnogo ljubavi brinule o svom duhovnom ocu koji je proživljavao zadnje dane života. S blagim osmijehom na licu, preminuo je 5. kolovoza 1922. iza osam sati ujutro u sestarskome samostanu u Korčuli. Bio je u 74. godini života, 58. redovništva i 52. svećeništva.⁶¹ Prema riječima starještine korčulanskoga samostana fr. Augustina Farčića, bez imalo straha i s čvrstom nadom u život vječni, dok su braća dominikanci i sestre dominikanke⁶² pjevali uz njega *Salve Regina*, "ostavi majci zemlji što je imao njezina, a duhom se vine pred vječnog Suca noseći sobom sva djela svoja dobra."⁶³

58 Usp. *Zapisnik samostana ...*, str. 61.

59 Usp. A. PRIZMIĆ: nav. dj., str. 48.

60 Usp. *Zapisnik samostana ...*, str. 62.

61 Usp.: A. PRIZMIĆ: nav. dj., str. 49; *Zapisnik samostana ...*, str. 62.

62 U trenutku smrti uz Miškova su bili: dominikanski provincijal Andelko Orlandini sa fr. Vickom Radatovićem, starješina korčulanskoga samostana fr. Augustin Farčić sa članovima samostana fr. Dominikom Domićem i fr. Beneditkom Barićem, korčulanski opat don Mašo Bodulić te sestre dominikanke korčulanskoga samostana na čelu sa časnom majkom Imeldom Jurić. (Usp. *Zapisnik samostana ...*, str. 62.)

63 Fr. Augustin Farčić dominikancima Dalmatinske dominikanske provincije, Korčula, 25. VIII. 1922., AMM 2.

Primio sam sa napravom ugodnosti.
 toj je pismo od 28. pt. mј. - pak sam pris-
 mo i poslale mi u redu Konstitucije.
 Tada sve mi je ugodno što sam prislo
 o pokrovu brataša Marićića.
 Ja sam tko po vlastan zaporeden radi
 Šestara, treći od jednog do Drugog, od kon-
 sultora do Konsultora, od Kongregacije do
 Kongregacije. Morao sam takđe i po-
 tanko primoči i ustremio izjavice o svemu,
 a još to nije svršeno. Iste dan ja je bio
 ovih dana došao u Rim i u biskupskoj Palagi,
 i tako on mi je puno pomogao. Uzam da će
 sve dobro ispasti. Ja sam prislo svojici
 Konsultora Congr. Ep. et Reg. razne moja
 pitanja, želje, prosluge etc. pa će mi on
 na svaku primani odgovor dati, sa svojim
 potpisima, i prama tome vi se ja vlasti
 na meni ponaltku. Iskakao prešodijam i
 ja sam to prisao (i to dogovorno sa Generalom),
 temeljitu reformu u Konit Šestara. Po-
 hodio sam Generalium Šestare Hospitalis, ko-
 ji je pozdravljaju 11. Imelija i Haganu. —

Pismo o. Miškova

S. Andelika Prizmić, koja je također prisu-
 stvovala njegovoj smrt, ovako opisuje Miškov-
 ljeve posljednje trenutke: "S velikom pobožno-
 sti je primio sakramente umirućih. Ganutljivo
 je bilo slušati ispovijed vjere, koju po tradiciji
 vrše na času smrti Oci dominikanci. Taj njegov
 zadnji CREDO bio je toliko potresen, uvjerljiv
 i odlučan, – poput junaka koji je završio ovoze-
 mnju borbu i bez sjenke sumnje sigurno kroči
 prema pobedi Draga Snježna Gospa, htjela
 je, da se na Njezin dan, ta lijepa duša koja ju je
 toliko štovala, preseli u vječnost. – Sve koje smo
 bile prisutne toj tihoj agoniji bez straha ili gorči-
 ne, mogle smo zapaziti kako se je naglo trgnuo i
 upro zanosnim pogledom u prozor. Lice mu je
 dobilo andeosku ljepotu, usne se blago nasmi-
 ješile, okom zaokružio svih nas – i blago usnuo
 u Gospodinu ... Tada smo još jednom zapjevale

Zdravo Kraljice, jer smo bile uvjerene, da je taj
 čas tu bila draga Gospa. Bio je potresen i O. A.
 Orlandini, provincijal ... i nitko nije pitao zašto
 pjevamo Zdravo Kraljice, a ne Pokoj vječni ..."⁶⁴

Opis Miškovljeve smrti donosi nam i prva
 vrhovna poglavarica Kongregacije Svetih an-
 đela čuvara, časna majka Imelda Jurić, koja se-
 strama u šibenskome samostanu piše: "Slatku
 utjehu pruža nam svima njegova upravo sveta
 smrt. Živio je i radio samo za Boga svoga i za
 Nebesku Kraljicu, pa ga je ova i nagradila u za-
 dnjim časovima i vanjskim načinom pokazala
 smrtnicima kako umiru oni, koji se njezinom
 zagovoru utječu. U subotu 29. VI. t. g. dovedoše
 ga liječnici k nama da tu boluje, da ga mi nje-
 gujemo, jer mu je veliki čir 'osinjak' na prsima
 zadavao mnogo jada. Uz tu nevolju povratila se
 t. j. tada se opazila, stara njegova bolest 'diabete',
 koja mu je naglo otimala životne snage. Divna
 je, sestre moje, bila njegova ustrpljivost, kada bi
 mu liječnici rezali i tještili čir. On starac, pod-
 našao je mirno, u duhu pokore te užasne boli
 moleći 'Pomiluj me Bože'. U četvrtak rano, reče
 liječnik da je stanje vrlo ozbiljno, stoga mu bra-
 Ća podijeliše sv. Pričest kao popudbinu, a kasni-
 je sv. Ulje. Bio je potpuno pri svijesti, pitao je
 za oproštenje o. Provincijala, svu braću i sestre
 prisutne i otsutne – izrazio je da umire miran,
 da ga ništa ne muči – i živom vjerom, čvrstim
 uhvanjem primio je Boga svoga. Isto tako u
 prisutnosti svih nas primio je sv. ulje, potpuno
 odan u volju Božju. Ni jednog časa nije poka-
 zao da žali umrijeti, već je 'Fiat' uvijek bio na
 njegovim usnama. U petak večer kasno zaspao
 je san iz kojega se više nije probudio. U subo-
 tu jutro u 8 ½ sati molile su sestre krunicu oko
 njegova kreveta, a braća su naizmjence molila
 za umiruće. Od jednom prestane ono teško di-
 sanje i poslije toliko sati, otvori jasno oči, zao-
 kruži visoko pogledom, blaženo se osmjejnu i
 prigne glavu kao znak poklona i duša se njego-
 va odijeli od tijela upravo pri svršetku 'Zdravo
 Kraljice', koju su oko stoječki pjevali. Umro je u
 subotu, na Gospu od snijega, on – koji je toliko

⁶⁴ A. PRIZMIĆ: nav. dj., str. 49.

širio pobožnost Prečiste Djevice. Neka nas ova njegova smrt potakne, sestre drage, da slijedimo njegove kreposti: veliko pouzdanje u Boga, odanost u volju Njegovu i pobožnost prama Bl. Djevici Mariji. Budimo neumorne poput njega u širenju kraljevstva Božjega na zemlji, pa čemo se moći nadati sretnoj smrti.”⁶⁵

Nakon smrti pokojnikovo je tijelo prenese- no u dominikansku crkvu i tu izloženo do po- greba 6. kolovoza. U samostanskoj crkvi u ime Provincije od njega se oprostio provincijal An-đelko Orlandini te don Spasoje Fabris, a pred crkvom je govorio općinski načelnik dr. Dome Giunio. Sprovodne obrede vodili su franjevci sa Badije na čelu sa provincijalom fra Augustinom Juničićem. Tužna povorka zaustavila se pred samostanom sestara dominikanki, gdje se od pokojnika oprostio općinski tajnik Andro Peručić.⁶⁶ On je sa samostanske terase održao potresni i otmjeni govor kojega je započeo rije- čima: “Umorni putniče, stani! Stani još jednom da pogledaš svoje mezimče, svoje životno djelo, svoj dragi Zavod!”⁶⁷

Budući da je bila nedjelja, župnici okolnih župa nisu mogli doći na sprovod, ali su bili prisutni svi mjesni svećenici, a iz Vele Luke, gdje su se nalazili na godišnjem odmoru kod svoje rodbine, stigli su dominikanci Ambroz Bačić i Markolin Padovan. Pored korčulanskih bratov- ština, društava i gradske glazbe, pokojnika je ispratilo čitavo građanstvo Korčule, uključujući

⁶⁵ S. Imelda Jurić Samostanu sestara dominikanki u Šibeniku, Korčula, 12. kolovoza 1922., u: AM, XII (1982) 3, str. 10 – 11.

⁶⁶ Usp.: A. PRIZMIĆ: nav. dj., str. 49; *Zapisnik samostana ...*, str. 62 – 63.

⁶⁷ A. PRIZMIĆ: nav. dj., str. 49.

i djecu, a Općina je svojevoljno pokrila troško- ve pogreba kako bi i na taj način pokazala koliko su Korčulani cijenili i poštivali o. Miškova.⁶⁸

Pišući o veličanstvenom sprovodu što ga je Korčula priredila o. Miškovu, jedan od prisut- nih, Vicko Sesse, piše: “Korčula ne pamti spro- voda kakav je njemu priredjen. Svak je ostavio posao da doprati do groba ovoga velikog i do- brog čovjeka. (...) Korčula je posljednjom po- štom pokazala O. Miškovu koliko ga je ljubila.”⁶⁹

Neimenovani autor njegova nekrologa u novini *Jadran* kaže: “Na ubavom grobištu povrh Korčule počiva sada O. Andjeo Miškov u grob- nici medju svojom braćom, neumorni radnik u vinogradu Gospodovu odmara se od truda, rada, žrtava, koje je kroz toli dugi niz godina ulagao na dobro svoga naroda po svim krajevi- ma naše domovine, a na poseban način za milu mu Korčulu.”⁷⁰

Braća dominikanci i sestre dominikanke primili su mnoštvo brzojava i pisama sućuti⁷¹, a Miškovljeva smrt imala je velikoga odjeka i u ondašnjem tisku. Jedan od njegovih poštivalaca u *Narodnoj svijesti* piše: “Zaista život i rad če- stitog O. Miškova najbolja je i savremena apo- logija redovništva. On mrtav još govori, govori svojim životom, svojim radom, svojim djelima; govori narodu svomu, govori braći svojoj, go- vori sadanjem i budućem naraštaju. Rajska sla- va i vječna uspomena dobrom O. Miškovu.”⁷²

Korčulani nikada nisu zaboravili o. Miško- va ni njegove zasluge. Stoga su prigodom 25. obljetnice osnutka samostana Svetih andela ču- varu sestara dominikanki 7. prosinca 1930. na pročelje samostanske zgrade postavili spomen- ploču s natpisom:

⁶⁸ Usp. *Zapisnik samostana ...*, str. 63

⁶⁹ *O. fra Andjeo Marija Miškov. Preminuo jedan zaslužni narodni svećenik.* U: *Hrvatski glasnik*, XIV (1922) 35, 31. VIII. 1922., str. 2.

⁷⁰ *O. Andjeo M. Miškov.* U: *Jadran*, IV (1922) 63, 9. VIII. 1922., str. 3.

⁷¹ Dio brzojava i pisama sućuti upućen dominikancima da- nas se čuva u arhivu dominikanskoga samostana u Splitu.

⁷² *U spomen †O. Miškovu.* U: *Narodna svijest*, IV (1922) 35, 29. VIII. 1922., str. 2. (Nekrolog je potpisani riječima *Jedan štovalac*)

UTEMELJITELJU OVOG DOMA
 VJERE, ODGOJA I RODOLJUBLJA
 OCU ANĐELU MIŠKOVU
 U ZNAK ZAHVALNOSTI I PRIZNANJA
 PRIGODOM 25 – GODIŠNICE UTEMELJENJA
 GODINE 1930 PODIŽNU
 HARNI KORČULANI

Prilikom postavljanja te spomen-ploče općinski načelnik dr. Juraj Arneri održao je prigodni govor u kojem je istaknuo Miškovljeve zasluge, a dok je otkrivao spomen-ploču prisutni Korčulani su klicali: "Slava O. Miškovu!" Prigodne govore također su održali: korčulanski opat Mašo Bodulić, kotarski načelnik Andro Peručić, Zlatka Jeričević u ime bivših vanjskih učenica sestarske škole i dominikanski provincial Markolin Knego. Nakon otkrivanja spomen-ploče održala se prigodna akademija u Zavodu Svetih anđela čuvara.⁷³

Postavljenjem spomen-ploče u atriju svoga samostana Miškovu su se 2005., povodom 100. obljetnice Kongregacije Sv. anđela čuvara, odužile i njegove duhovne kćeri, sestre dominikanke. Naglasivši kako su sestre osjetile "potrebu da u kamen zapišu svoju zahvalnost utemeljitelju", ploču je otkrila vrhovna poglavarica Kongregacije, s. Katarina Maglica, koja je u prigodnojgovoru istaknula: "Otac i brat, utemeljitelj i savjetnik, prožet ljubavlju prema Bogu, Redu i

⁷³ Usp.: Detaljan izvještaj o postavljanju spomen-ploče i proslavi 25. obljetnice Kongregacije zapisala je s. Česlava Andreis u *Kronici Kongregacije* (Usp. *Kronika Kongregacije Svetih anđela čuvara: 1922. – 1942.*, dne 7. XII. 1930., AKSAČ). O tome također vidi: Alena FAZINIĆ: *Spomenici i spomen-ploče u gradu Korčuli*. U: *Godišnjak grada Korčule* 6. Korčula 2001., str. 363; Stjepan KRASIĆ: *Pet stoljeća dominikanske nazočnosti u Korčuli: 1498. – 1998.* Zagreb 1998., str. 128; Jure KRIŠTO: *Stoljeće služenja Bogu, Redu i narodu: Kongregacija sestara dominikanki Sv. anđela čuvara*. Zagreb – Korčula 2005., str. 87; *Zapisnik samostana ...*, str. 74.

Narodu sanjao je divan san, mnogima neostvariv i previše apstraktan. Ljubav ga je pretvorila u stvarnost. Opipljiv je punih stotinu godina, sjaji i blista kao galeb na žalu, boreći se s vjetrovima i olujama. Samo nada, vjera i ljubav bajku pretvaraju u povijest, snove u stvarnost.⁷⁴

Nakon govora, časna majka Katarina Maglica otkrila je spomen-ploču sa slijedećim natpisom:

U TROPLETU
 VJERE
 NADE I LJUBAVI
 SVOMBRATU
 OCU A. M. MIŠKOVU
 UTEMELJITELJU KONGREGACIJE
 PODIŽU SS. DOMINIKANKE
 1905. – KORČULA – 2005.⁷⁵

Sami dominikanci nastojali su i uspjeli ishoditi da 1998., povodom 500. obljetnice korčulanskoga samostana, trg ispred samostana i samostanske crkve bude prozvan Miškovljevim imenom.⁷⁶

⁷⁴ *Sjećanje u kamenu i riječi U: Sto godina nije samo prošlost: zbornik proslave 100. obljetnice Kongregacije sestara dominikanki sv. Andela čuvara*. Zagreb 2007., str. 89.

⁷⁵ Usp. Isto, str. 90.

⁷⁶ Usp. *Korčula: 500. obljetnica dominikanskog samostana Svetog Nikole u Korčuli*. U: VHDP, XXXV (1998) 82, str. 30. Najviše zasluga za to pripada fr. Bertrandu Paršiću.

NAŠI POKOJNICI

S. Marija NELA SENTE

1942. – 2012.

– sestra s. Slavke –

Na Veliku srijedu, uvečer, ne rekavši nikome ni zbogom, odletjela je duša moje sestre Marije Nele Sente, milosrdnice, u Očev Zagrljaj. Samo dva sata prije toga, bila sam kod nje. Zamolila me neke stvari što bi joj sutradan trebala donijeti. I upravo kad sam se spremala poći k njoj, javljaju mi da je te noći preminula. Bio je to šok ne samo za mene nego za cijelu njenu krvnu i redovničku obitelj. Bila je u bolnici na liječenju, ali ne s nekim teškim, smrtnim posljedicama. A Gospodin je odredio upravo tako. Po našim ljudskim mjerilima, prerano.

S. M. Nela, krsnim imenom Ljubica (Amalija), bila je najstarija od četiri kćeri Franje i Vikice Sente. Kao mlada djevojka krenula je u krojački zanat, u Zagreb. Premda daleko od roditelja, nije zaboravila što je naučila u obiteljskom domu. U tome joj je uvelike pomogao brat Alojz koji ju je i doveo u Zagreb. O tome sama priča za župni, orehovečki, list *Angeljek*: „Odlazak u Zagreb je bio, a i danas je, jedan izazov koji je za mlade uvijek privlačan, ali i opasan. Danas je mnogo lakše jer postoje telefoni, mobiteli i česta prijevozna sredstva, pa je lakše ostati u vezi s roditeljima i ostalima. ... Eto, meni je Bog dao rođenoga brata, Alojza, za ‘anđela čuvara’. Zahvalujem Bogu za njega, a zahvalujem i Alojzu što me čuvao i uputio u mnoge stvari. Posjećivali smo, između ostalog, i mnoge crkve. Meni je bila, prema mjestu stanovanja, najbliža i najdraža kapelica Ranjenog Isusa pa sam tu najčešće dolazila.“

I Bog se zagledao u tu čistu, mladu dušu, zavolio je i pozvao. Ljubica, kako joj je bilo kršno ime, odzvala se, zajedno sa svojom priateljicom i imenjakinjom, Ljubicom Belanović. Pokucale su na vrata sestara milosrdnica u Frankopanskoj. Primljene su i otada je započela nova stranica njihova života. „Što se tiče reda i samostanske discipline, s tim nisam imala pro-

blema budući da dolazim iz brojne obitelji gdje sam sve to, na neki način, već obdržavala.“

Ne znam puno o tim prvim danima njena redovničkog života. Znam jedino po njenoj radosti i vedrini da je bila sretna u svome zvanju. Nije li to i najbolja promidžba novim zvanjima!?

No, nije se s. Nela dugo zadržala u zagrebačkoj samostanskoj zajednici. Kao mlada sestra željela je postati misionarka. Odlukom redovničkih poglavara krenula je, 1964. u Latinsku Ameriku, u Argentinu, a kasnije u Paragvaj, gdje sestre milosrdnice vode misijske postaje. Odlazak u misije značio je dugotrajni rastanak od najmilijih. Osim toga, bila je svjesna da neće moći prisustvovati ni bratovoj mlađoj misi, sljedeće, 1965. godine. Gorljivim misionarskim žarom nadvladala je i tu žrtvu. Brzo je svladala jezik i uključila se, za jedno s ostalim sestrama, u misijsko poslanje. U Argentini je, 1968. položila doživotne zavjete. O svom boravku u misijama, u istom listu (*Angeljek*), kaže: „Posebno me se dojmilo subotnje ophođenje siromaha. S. Slava Vedrina, s. Silvestra iz Slovenije i ja posjećivale smo siromahe u njihovoј zapuštenoj četvrti. Osim što smo im donosile hranu, poučavale smo djecu katekizam. S. Slava je imala prvpričesnike, s. Silvestra šivanje i krojenje, a ja sam imala krizmanike. Zbog te nove službe

morala sam pohađati studij teologije na Institutu kod Isusovaca. To je bilo novo iskustvo u mome životu. Mnogo sam naučila i za to sam zahvalna Bogu. Jedno vrijeme sam pohađala i muzičku školu, i to sam jako voljela.“

Međutim, na s. Neli su se doslovno ispunile Isusove riječi: „Duh je, istina, voljan, no tijelo je slabo“ (Mt26,41). Velika promjena klime, osobito u Paragvaju, kako je sama pričala, nije odgovarala njenu zdravlju. Stoga se, nakon sedam godina, vraća u domovinu. Najprije je djelovala u Grubišnom Polju, a ostatak života provela je u Lužnici.

s. Nela je silno voljela pjevati. Po tome će je pamtiti svi koji su je poznavali, a na poseban

način njeni 'zboraši' u župi Brdovec. Uživala je kad je pjevala u tom crkvenom zboru i nije joj bilo teško odlaziti na probe. Bez teškoća je pjevala bilo koji glas.

Na našim obiteljskim susretima Nelin je glas bio prepoznatljiv, čeznutljiv, ugodan.

Ove je godine, 2012. na Veliku Gospu, trebala proslaviti 50. obljetnicu redovništva. I proslaviti će to, u mnogo većem slavlju, u zajedništvu s Onim kome je, po zagovoru Marijinu, posvetila čitav svoj život.

Draga seko, vjerujem da već sada slaviš u nebeskoj radosti, pred licem Svevišnjega. Samo pjevaj, seko, pjevaj, s anđelima, dok ti se svi mi ne pridružimo.

s. Slavka Sente

Oproštajni govor s. Emanuele, u župnoj crkvi, u Brdovcu, neposredno prije sahrane

Preminula sestra M. Nela (Amalija) Sente

4. travnja 2012. u Lužnici

Rođena je 22. kolovoza 1942. godine u selu Martinec Orehovički, župa Orehošica, od oca Franje i majke Vikice, r. Mohač. U osmoj godini života krenula je u školu, a u devetoj godini je primila Prvu Svetu Pričest, radosna što je

Gospodina mogla primiti u svoje srce. Iako je mnogobrojna obitelj Sente živjela skromno „u obitelji je vladala tiha radinost i duševni mir“, kako je zapisala s. Nela u svom životopisu. Iz takve skromne i pobožne obitelji Gospodin je pozvao u svoju službu četiri redovnice i jednog svećenika. Tri su članice Družbe sestara milosrdnica i jedna Dominikanka.

Kao djevojka Amalija je u Zagrebu polazila krojački zanat. Znala je često svratiti u samostansku crkvu sv. Vinka, gdje se susretala sa sestrama milosrdnicama te se i sama oduševila za redovnički život. Tako je 12. kolovoza 1960. godine stupila u Družbu sestara milosrdnica u Zagrebu. Nakon godinu dana obukla je redovničko odijelo i pod redovničkim imenom s. M. Nela započela bližu pripravu za redovnički život. Prve redovničke zavjete položila je 16. kolovoza 1962. u Zagrebu, a doživotne 2. veljače 1968. godine na Dock Sudu, u Argentini.

21. kolovoza 1964. godine životni put s. M. Nele usmjeren je prema Južnoj Americi, gdje ju Gospodin poziva da bude pomoći našim sestrama misionarkama koje su već započele polje rada u tom misijskom kraju Amerike. Šest godina djelovala je u Argentini (Dock Sud, Orense) i jednu godinu u Paragvaju (Asuncion).

Zbog slabog zdravlja враћа се у Кућу матице у Загребу, одакле ју Господин, оdlуком поглавара, poziva u Grubišno polje gdje je pomagala u kućnim пословима. Godine 1973. dolazi u samostan u Lužnici gdje radi na gospodarstvu a zatim u praonici rublja. Uz zadnju dužnost povjerena јој је briga за uređenje župne crkve, a darom lijepog glasa slavila је našeg Gospodina u župskom zboru.

Naša s. Nela... svi је позна-
мо i svima ће нам nedostajati. Ljudski život ne
може se sročiti u nekoliko rečenica jer je svaki
čovjek Božji dar ljudima. Našim očima оstat ће
skriveno toliko toga što је učinila iz ljubavi pre-
ma čovjeku radi Boga... Ipak, ne можемо zao-
bići ove zadnje godine njenoga nesebičnog slu-
ženja u Lužnici. Posve tiho i nenametljivo znala
је dobro činiti sestrama u zajednici ali i bolesni-

ma i osamljenima. Bilo је milina vidjeti је s koliko радости pegla crkveno ruho i uređuje oltare u crkvi – kao da se nije umarala. Govorila је да za Isusa sve treba biti lijepo i čisto... Bila је primjer sestre koja je znala trpjeti. Njen život је bio protkan teškim križem bolesti i poteškoća. Znala је nositi križ. I donijela је taj križ na Golgotu svoga života. Svi vjerujemo da je već s Gospodinom jer, zaslужila је...

Hvala ti draga sestro Nela za
služenje овој Družbi, samostanskoj zajednici i
župskoj zajednici. Gospodin ti је nagrada. Dok
Mu zahvaljujemo за твој život molimo Ga da
pjesmu tvog života učini vječnom radošću koju
ćemo jednom i mi sresti kad mu pođemo u su-
sret..

Draga s. Nela, počivala u miru!

s. M. Emanuela Barinja, milosrdnica

IZRAZI SUĆUTI

Dragi naš Tata, drage sestre Slavka, Dominika i Tihomila, primite naše iskreno saučešće povodom smrti naše drage tete Nele.

Njezina smrt nas je duboko potresla. Vidjeli smo se prije samo mjesec dana i тeta Nela је bila vesela i živa. Nismo se ni u snu nadali, да ћemo tako brzo čuti ovu tužnu vijest. Mi smo bez riječi ali u mislima smo s Vama. Prekosutra slavimo Uskrs i то nam daje snage i sigurnost, da smrt nije kraj nego početak novog života u Bogu.

Puno srdačnih pozdrava šalju Vaši
Stefan, Maren, David, Michael i Suzi

Dragi naš Tata, draga sestra Slavka, draga sestra Dominika i draga sestra Tihomila, još uvijek ne možemo shvatiti vijest da je Bog našu dragu tetu Nelu tako brzo k sebi u svoj raj zvao.

Prije mjesec dana skupa smo molili, pjevali i veselili se.

Tako nasmijanu i srdačnu uvijek ћemo našu dragu tetu Nelu u našim srcima nositi.

Naše iskreno saučešće
Vaši Lara, Yvonne, Axel i Sanja

Dragi tata, drage naše tete, iskrena sućut povodom nagle smrti naše nezaboravne sestre Nele. Ne možemo vjerovati da je više nećemo vidjeti kad dođemo u domovinu. Uskršli Krist ju je pozvao k sebi, da zajedno s anđelima pjeva radosni Aleluja. Neka u toj nebeskoj slavi misli i moli za sve nas.

Vaš Tomislav, Nelia i Ana

Draga s. Tihomila,

ovih dana sam puno mislila na Vas. Htjela sam vama i s. Slavki napisat par riječi i izraziti sućut no vrijeme me pregazilo. Kako je Vama bilo, uz sve obvezne i liturgiju Trodnevnlja mogu samo izdaleka zamisliti. Vjerujem da vam je Gospodin dao snage.

Što reći!? Tajna života ... one koji su Njegovi i zreli za slavlje vječnog Uskrsa Gospodin privlači zauvijek svome Srcu. Pruža ruke, kida okove, uništava bol i patnju i daruje mir. Vjerujem da je i s. Nelu Gospodin htio u ove najsvečanije dane razveseliti, uzvratiti joj ljubav za sve one male, tihe, skrivene radosti koje je ona Njemu pružala kroz 50 godina vjernog služenja. Ona je sa svetima zapjevala Aleluja dok smo mi još stajali uz tišinu groba.

„Ne plačite ako me ljubite. O kad bi ste znali dar Boga koji je na nebu! Kad biste mogli slušati

pjev anđela i vidjeti me među njima! Kad biste svojim očima mogli vidjeti horizonte, beskrajne poljane i nove staze kojima hodam! Kad biste mogli na čas promatrati, kao ja, ljepotu pred kojom sve ljepote nestaju!

Vjerujte mi, kada smrt dođe raskinuti vaše okove kao što je raskinula one koji su mene vezivali, i kad jednog dana, koji je Bog odredio i koji On pozna, vaša duša uziđe u ovo nebo u koje je već ušla moja duša, tog dana ćete ugledati onoga koji vas je ljubio i koji vas uvijek ljubi i susrest ćete njegovo srce prepuno njegove nježnosti.

Ponovno ćete me vidjeti, ali preobraženog i sretnog, ne kao onog koji čeka smrt nego kao onog koji s vama koraca novim stazama svjetla i života, pijući do opojnosti, pred Božjim podnožjem, nektar od kojega se nitko nikada neće zasititi.

Obrišite svoje suze i ne plačite, ako me ljubite.“ (sv. Augustin)

Ove riječi pripisuju sv. Augustinu iako neki kažu da nije njegov stil, kako god, lijepe su. Mi možemo s Augustinom samo sanjati kako je na drugoj obali i horizontima.

Neka Gospodin bude sa svima nama: i nama na putu, i njima koji se „dotjeruju“ za puninu radosti i s onima koji uživaju gledajući Ga; više im ga nitko oteti ne može, On je njihova vječna baština.

s. Marija Karmen Kalodera, karmeličanka

MILENA BULAT
10. 08. 1939. – 24. 06. 2012.
– sestra s. Milanke –

Dana 24. lipnja 2012. na svetkovinu sv. Ivana Krstitelja, umrla je Milena Bulat ud. Ive, rođ. Nakić, iz Mirlović Zagore

Kći je Filipa Nakić i Matije (Perke) rođ. Vukičević, a sestra je s. Milanki Nakić i teta s. Leoniji Bralić. Odgojila je, zajedno s pok. mužem, dvoje djece koji su joj bili sigurnost i velika pomoć u bolesti u zadnjim danima života na ovome svijetu.

Pokopana je 26. VI. u Mirlović-Zagori u grobnici uz pokojnog muža Ivu. Sprovod je vodio

župnik fra Ivan Čupić i predvodio svetu misu uz asistenciju o. Luka Prcka OP, koji je izrekao homiliju. Spomenuo je vezu ove župe sa sestrama dominikankama. Zahvalio je pokojnici za sve dobro koje je učinila u životu, osobito za strpljivost u bolesti. Naglasio je da njezino ime podsjeća da je bila mila i Bogu i bližnjima.

Poseban pečat ovome sprovodu dale su časne sestre dominikanke, njih 10, na čelu sa časnom majkom Dolores. Ona je pročitala prvo misno čitanje. Pripjevni psalam sestra Barbara, a evanđelje župnik. Na kraju mise župnik je kratko spomenuo da je pokojnica redovito pohađala svetu misu, rado molila krunicu i bila osobito pobožna Bl. Dj. Mariji. Izrazio je sućut

Milene. Zaslužila je da se o njoj reče i napiše puno više jer se život ne može opisati u nekoliko riječi. Ipak, rečeno je i napisano ono bitno. O dragoj pokojnici imam puno lijepih uspomena i sjećanja. Neka joj Bog bude nagrada! Vama još jednom iskrena sućut, dobro zdravlje i puno uspjeha i radosti u redovničkom životu. Pozdrav svim sestrama u vašem samostanu.

S poštovanjem
fra Ivan Čupić, župnik

Posljednji ZBOGOM!!!

Kad sam bila s tobom,

5. 05. 2012.

ružo moja uvela,

draga sestro Milena!

nisam ni slutila da te više neću vidjeti!

Zahvalna sam svojoj nećakinji (Mila), što mi je na usluzi bila.

Vozila me da posjetim svoje sestre i brata. Sestru Milenu sam našla u slabom zdravstvu, što me jako zabrinulo. Nisam ni slutila da će mi to biti posljednji susret. Samo nekoliko tjedana nakon što sam je posjetila, ona je tih i predano, okrijepljena otajstvima vjere, predala svoju dušu Bogu. Preminula je u Domu 24. 06. u 73. godini života, na blagdan sv. Ivana Krstiteљa (na imandan svog pokojnog supruga Ive i to baš za vrijeme sv. mise koja je služena u samostanu bl. Ozane Kotorske Zg.). Ovu sv. Misu, osobno sam namijenila za njih dvoje i Bog je čuo molbe moje! Hvala mu!!! Bila sam utješena da se riješila tjelesnih muka, ali žalosna, što se

ugasila treća svijeća, od nas 8 sestara i jednog brata. Dugogodišnje patnje, samoća, poboljšavanja razne vrste, skromno materijalno i finansijsko stanje, ostavljali su sve vidljivije tragove na našoj sestri Mileni.

Osobito ju je pogodila bolest sina Drage. Može se reći da je dogorjela poput svijeće za svoju brojnu obitelj. Ostavila je 5 unuka (svi muški) i 2 praunuka, Dominik i Marin.

Na vječni su je počinak, uz vlastitu obitelj, obitelji rođ. sestara i brata te ostalu rodinu, prijatelje i znance, kao i sestre iz Korčule, sa č. majkom s. Dolores Matić, sestre iz Zagreba, Splita i Šibenika. One su svojom prisutno-

šću kao i sudjelovanjem u liturgijskom pjevanju, ostavile neizbrisiv pečat lijepih utisaka, posebno na rodbinu.

Velika hvala našem dobrom župniku fra Ivanu Čupiću koji je predvodio obred i svetu misu, opraštajući se pobožno i dostojanstveno

od naše drage i nezaboravne sestre Milene Bulat. Počivala u miru Božjem!

Bila sam s tobom, mila sestro, u mislima i molitvama (fizički odsutna). Tvoj plemeniti lik i trpeći život, ostat će mi u dubokom sjećanju!!!

Tvoja sestra Danica (s. Milanka)

MEDITATIVNI KUTAK

Koji se uzvisuje, bit će ponižen, a koji se ponizuje, bit će uzvišen (Mt 23,12)

Gospodine, svaku životnu situaciju koristiš da bi čovjeka poučio, da bi on iz nje izišao bolji, mudriji, bogatiji razboritošcu i pronicavošću. Evanđelist Luka opisuje sasvim običan djelič života, bogatu gozbu u kući jednog Farizeja. Isus je tu sa svojim učenicima. I on je pozvan. I odazvao se. Uvijek se odaziva. Treba ga samo pozvati. Njemu nisu strana ni naša slavlja, ni naša tugovanja, svakodnevna, ni izvanredna događanja. Ne izbjegava pripadnike ni jedne stranke, ni jednog naroda, njegov dolazak ne ovisi o ugledu ugostitelja, ni o njegovoj imovnoj moći. Važno je biti pozvan. Svaku priliku korišti za pouku, za osvješćivanje životnih situacija koje pomažu u stjecanju životne mudrosti. Nije zapisano da li je to Isus činio glasno, pred svim uzvanicima ili je iz slijeda događanja bila svima jasna i razumljiva Isusova pouka. On često progovara u srcu čovjeka, iako ne manje jasno i glasno.

Uvijek iste pogreške činimo, uvijek nas isti pogledi na život usmjeravaju. Prva mjesta nas snažno privlače i motiviraju nam postupke. Prvi u društvu, prvi u obitelji, prvi u raspravi, prvi na čelu stolova, prvi u sportu, prvi u modi, prvi, prvi, i uvijek prvi. Ko-

račamo dugim koracima, gazimo malene, jednostavne i neznatne. Ne zapažamo ih, ne čujemo njihovo uzdisanje, ne primjećujemo učinak poniženja u njihovu oku, ni suzu na licu. Prvi za stolovima života, siti i uhranjeni. To je cilj današnjeg čovjeka. Što više izvući na račun one većine, na račun onih sa začelja dugih stolova, obogatiti se, uživati ugled, uspjeti, više imati, bolje i suvremenije.

A Isus opominje, pokazuje baš na takve, na umorne i iscrpljene, na one sa žuljavim rukama i naboranim licima, na one koji su s manjim zadovoljni, čije korake ne usmjerava privlačnost prvog mjesta, već ljubav prema Bogu i čovjeku. Takvi će dočekati svoju zadovoljštinu, svoju plaću. Vjerujem, već u ovome životu će

naći mir srca i radost duše, a prva mjesta u Kraljevstvu Nebeskom.

Tješim se, Gospodine, da nisam ja ta koja težim za prvim mjestima na gozbama, ja ih zapravo i ne volim. Ipak želim prvo mjesto, svjesno ili nesvjesno. Uživam kad je moja riječ zadnja, moj stav najvažniji, moj pogled na svijet prihvачen. Sredstva ne biram. U toj težnji za prvim mjestom učinim puno pogrešaka, druge ponizim, činim pro-

puste u ljubavi i suosjećanju, praštanju i prihvatanju, jer druge ne želim čuti. Nemam strpljivosti poslušati što želi kazati roditelj i prijatelj, čime svoje postupke objašnjava dijete, stranka u mom uredu, bolesnik pored kojeg svi prolaze.

Zbog toga me lako zaskoči i ova druga pogreška o kojoj govorиш, o biranju prijatelja i uzvanika koji mi mogu uzvratiti. Družim se s istomišljenicima, plješćemo jedni drugima, uzdižemo jedni druge iznad ostalih, jer na taj način štitim svoje stavove koji su neodrživi u vama ocima. Ti želiš da u mom srcu nađu mjesta svi, oni koji su mi dragi i oni manje prihvatljivi, oni koji mi ničim, baš ničim ne mogu uzvratiti kao i oni s kojima obično izmjenjujem darove, mišljenje, poglede na svijet i filozofiju življenja. Svi bi trebali imati jednakom mjesta u mom srcu.

Radi svoje sebičnosti i zatvorenosti za ljude koji me okružuju, koji me trebaju, koji trebaju moju pažnju, brigu, pomoć i blizinu, sužavam svoje poglede, osiromašujem sebe za sve ono što bih od njih mogla primiti. Znam sve što se događa u svijetu, a ne znam što se događa u srcu moga brata i ljudi koji me okružuju. Nedostaje mi skromnost srca i ljubav kojom bih zagrlila cijeli svijet. Ti se ne umaraš opominjući: *Koji se uživisuje, bit će ponižen, a koji se ponizuje bit će užvišen.* Malo srca, jednostavnosti i ljubavi i sve će biti drugačije. Neće nam prvo mjesto biti cilj po svaku cijenu, niti ćemo svoje ljudsko dostojanstvo dokazivati bogatstvom i ugledom već ćemo ga mjeriti vrijednostima koje Ti preporučuješ, koje nikada ne gube na snazi.

s. Katarina Maglica OP

Započni opet

Ako si umoran i put pred tobom čini se dugačak i beskrajan,
primjetiš li da si pogriješio i krenuo krivim putem
...ne očajavaj, ne dopusti da te ponesu dani i vrijeme...

Započni opet!

Ako ti se život odjednom pokaže u nekom novom čudnom,
neobičnom i neočekivanom svjetlu,
ako te razočaraju stvari, ljudi i događaji
... ne trudi se i ne pokušavaj shvatiti zašto i koji su razlozi...

Započni opet!

Ako znaš što znači ljubiti, biti ljubljen i nekome biti jedinstven,
ali si ipak spoznao skučenost i siromaštvo svojih granica
... nikad ne ostavljam ništa napola dovršeno...

Započni opet!

Ako te drugi ponekad prijekorno i začuđeno gledaju,
ako su nečim razočarani ili čak srditi
... ne buni se i ne pitaj ništa...

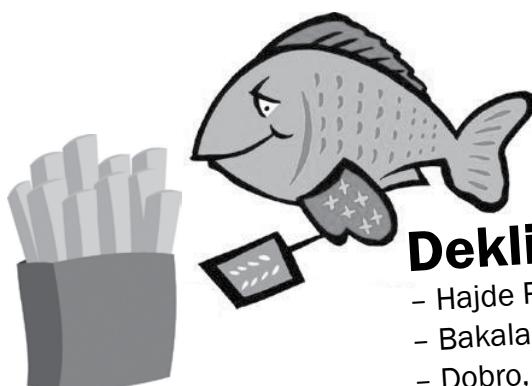
Započni opet!

Jer i stablo opet pupa, zeleni i lista zaboravljujući zimu,
grana voćke ne pitajući zašto, opet cvjeta,
ptica opet svija svoje gnijezdo ne misleći na jesen,
jer život je nada i uvijek započinje iznova.

(Nepoznati autor)

Poteškoće

Stric Jura počeo sa 60 godina svirati glasovir.
Prijatelj ga upita: Zar nemate poteškoća?
Jura: Imam, imam, i još kakvih. Sa svim susjedima.

Deklinacija

- Hajde Pero, dekliniraj mi imenicu bakalar! – reče učiteljica.
- Bakalar, bakalara, bakalaru ...
- Dobro, a reci mi instrumental – s kim ili s čim...?
- S krumpirima!

Desetgodišnjica braka

- Danas je desetgodišnjica našega braka, da zakoljemo kokoš? – upita žena.
- Zašto? Jadna životinja nije ni najmanje kriva za to – odgovori muž.

Ženske suze

Profesor: Koja je najveća vodena snaga poznata čovjeku?

Učenik: Ženske suze!

Povrće

Fata se hvalila prijateljicama kako je smršavila pet kilograma.
– Kako? – pitaju je.
– Mrkva, luk, krumpiri, blitva...
– Kuhala ili pržila? – zapitaju.
– Kopala!!!

